

Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2013-2016

Krajský úřad Jihomoravského kraje

Odbor školství

Obsah

Úvod.....	4
Analytická část.....	6
1. Analýza kriminality.....	6
1.1. Porovnání Jihomoravského kraje a ČR.....	6
1.2. Celková kriminalita.....	6
1.3. Násilná kriminalita.....	8
1.4. Majetková kriminalita.....	9
1.5. Ostatní trestná činnost.....	10
1.6. Struktura pachatelů.....	11
1.6.1. Situace dle územních odborů P ČR Jihomoravského kraje (úroveň okresů).....	12
1.7. Oběti trestných činů.....	15
1.7.1. Situace dle obvodních (místních) oddělení P ČR Jihomoravského kraje.....	17
1.8. Komentář ke statistickým údajům.....	22
2. Sociálně demografická charakteristika Jihomoravského kraje.....	22
2.1. Jihomoravský kraj - základní údaje.....	22
2.2. Demografický vývoj v Jihomoravském kraji v roce 2011.....	24
2.3. Územní srovnání - vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje.....	25
2.3.1. Okres Blansko.....	27
2.3.2. Okres Brno-město.....	28
2.3.3. Okres Brno-venkov.....	29
2.3.4. Okres Břeclav.....	29
2.3.5. Okres Hodonín.....	30
2.3.6. Okres Vyškov.....	31
2.3.7. Okres Znojmo.....	31
2.4. Struktura vzdělanostní úrovně obyvatelstva Jihomoravského kraje.....	32
2.5. Národnostní složení a cizinci v Jihomoravském kraji.....	33
2.6. Ekonomická aktivita a nezaměstnanost v Jihomoravském kraji.....	34
2.7. Rizikové lokality.....	36
2.8. Sociálně vyloučené lokality.....	37
2.8.1. Charakteristické znaky života.....	37
2.8.2. Vliv na výchovu a vzdělávání.....	38
3. Institucionální analýza.....	42
3.1. Veřejná správa.....	42
3.1.1. Sociálně-právní ochrana dětí.....	42
3.1.2. Kurátoři pro mládež.....	43
3.1.3. Sociální kurátoři.....	44
3.1.4. Protidrogoví koordinátoři.....	44
3.1.5. Koordinátor pro záležitosti romské menšiny.....	45
3.1.6. Oddělení prevence a volnočasových aktivit.....	45
3.2. Školy a školská zařízení.....	46
3.2.1. Výchovné ústavy.....	48
3.2.2. Diagnostické ústavy.....	48
3.2.3. Pedagogicko - psychologické poradny.....	49
3.2.4. Střediska výchovné péče.....	49
3.2.5. Domy dětí a mládeže a střediska volného času.....	50
3.2.6. Školní družiny a kluby.....	50
3.3. Vazební věznice a věznice na území Jihomoravského kraje.....	51
3.3.1. Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno.....	51
3.3.2. Věznice Břeclav.....	52

3.3.3.	Věznice Kuřim.....	52
3.3.4.	Věznice Rápoalice	52
3.3.5.	Věznice Znojmo	53
3.4.	Služby sociální prevence.....	53
3.4.1.	Azylové domy.....	53
3.4.2.	Domy na půl cesty	55
3.4.3.	Noclehárny.....	55
3.4.4.	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	56
3.4.5.	Terapeutické komunity	57
3.4.6.	Telefonická krizová pomoc	57
3.4.7.	Kontaktní centra	58
3.4.8.	Krizová pomoc	58
3.4.9.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	59
3.4.10.	Terénní programy.....	60
3.4.11.	Intervenční centra.....	61
3.4.12.	Subjekty poskytující pomoc obětem trestné činnosti.....	61
3.5.	Probační a mediální služba České republiky.....	63
3.6.	Nestátní neziskové organizace	64
3.7.	Nejvýznamnější instituce v Jihomoravském kraji, které poskytují možnosti zájmové nebo sportovní činnosti dětem a mládeži.....	64
3.8.	Policie ČR	65
3.8.1.	Preventivně informační skupiny Policie ČR	65
3.9.	Městské policie a jejich preventivní aktivity	67
3.9.1.	Projekty realizované MP Brno ve městě Brně.....	68
3.10.	Komise a pracovní skupiny prevence kriminality.....	69
3.10.1.	Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje.....	70
	Koncepční část	72
4.	Strategické cíle a priority	72
4.1.	Východiska	72
4.2.	SWOT analýza - faktory ovlivňující oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje.....	72
4.3.	Stanovení priorit.....	74
	Základní priority strategie:	74
4.3.1.	Hlavní a specifické cíle.....	75
4.3.2.	Cílové skupiny	75
4.3.3.	Trestné činy a delikventní jednání.....	76
4.3.4.	Účinná preventivní opatření	76
4.4.	Systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji	76
5.	Návrhy řešení problémů	77
5.1.	Akční plán - konkretizace aktivit a opatření pro jednotlivé cíle	77
6.	Způsob vyhodnocování	81
7.	Aktéři a jejich role	82
7.1.	Policie ČR	82
7.2.	Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje.....	82
7.3.	Metodik prevence kriminality	83
7.4.	Obce	83
7.5.	Nestátní neziskové organizace	83
7.6.	Komerční sektor	84
7.7.	Veřejnost	84
8.	Dlouhodobé řešení oblasti prevence kriminality na úrovni kraje.....	84

Úvod

Kriminalita je problémem, který se dotýká každého občana. Každý z nás si uvědomuje určitou pravděpodobnost vzniku situace, v níž se může stát obětí popřípadě svědkem trestného činu.

Prevence kriminality jako pojem nebyla doposud jednoznačně definována a její definice se různí. Dle MV ČR prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páčání kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejich cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů.

Oblast prevence je vymezena několika právními normami. Nejširší rámec prevence kriminality je vymezen zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a Ústavním zákonem č. 2/1993 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod.

Dalším vymezením pro prevenci kriminality je Trestní řád, kde v Hlavě první, § 1 Obecných ustanovení je uvedeno, že trestní „Řízení musí působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti“. V § 158 odst. 2 téhož zákona je konstatováno, že „Vyšetřovatel a policejní orgán jsou povinni učinit všechna potřebná opatření k odhalení trestných činů a zjištění jejich pachatelů, jsou povinni činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti“.

Další právní normou, která se problematiky prevence dotýká, je Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, v němž v § 2 je ustanovení, v němž prevence je začleněna do úkolů policie. „Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu“.

Prevence kriminality kraje je souhrn komplexních opatření přijímaných orgány veřejné správy na území kraje k zamezení vzniku trestné činnosti vymezené Trestním řádem a Trestním zákoníkem.

Prevence kriminality kraje je pak vymezena:

- Územím kraje;
- Trestnou činností, která může ovlivnit kraj;
- Zákonnými možnostmi, které má kraj k dispozici pro prevenci kriminality.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, ustanovením § 1 odst. 4 říká: „Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“.

Prevence kriminality představuje komplex opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Cílem preventivní politiky je snížení míry a závažnosti trestné činnosti a zvýšení pocitu bezpečí občanů. Preventivní aktivity se uskutečňují na celostátním, regionálním i místním stupni a v každém tomto případě na primární, sekundární a terciární úrovni. Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení – systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství, i další instituce (např.

nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany). Objekty prevence kriminality jsou kriminogenní faktory (sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality), potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti a potenciální či skutečné oběti trestných činů.

Sociální prevence se snaží pozitivně působit na chování potencionálních pachatelů trestné činnosti a vyvolat žádoucí změnu v jejich sociálním prostředí (v rodině, škole, komunitě apod.). Zaměřuje se zejména na rizikové skupiny dětí a mládeže s již zaznamenanými kriminálními delikty, s výchovnými problémy, ze sociálně nevyhovujícího prostředí, bez sociálního zázemí (např. 18 letí opouštějící dětské domovy či výchovné ústavy), experimentující s drogou, sociálně handicapované skupiny jako jsou bezdomovci, drogově závislí, osoby provozující prostituci, osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody. Do okruhu sociální prevence jsou řazeny projekty nabízející sportovní aktivity, zájmové a vzdělávací aktivity, krizová a poradenská zařízení a také osvětová činnost.

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejeefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Situační prevence je relativně levná, klade minimální nároky na personální a materiální zabezpečení a má rychlý a poměrně snadno statisticky měřitelný efekt. Její účinnost je podmíněna trváním přiměřených opatření. Mezi projekty situační prevence patří městské kamerové dohlížecí systémy, pulty centralizované ochrany, osvětlení, spojovací, výpočetní a další technické zařízení.

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové a individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci možnosti ochrany před trestnou činností.

Sociální a situační přístupy se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciární prevenci. Primární prevence je orientovaná na celou společnost, její instituce a občany. Spočívá převážně v optimalizaci životních podmínek (zvláště sociálních a materiálních), v péči o náležité fungování všech prosociálních aktivit, které vedou k vhodné socializaci jedinců a pozitivnímu rozvoji společnosti. Zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a školských zařízeních a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence je cíleně orientovaná na rizikové jedince a skupiny osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na společensky nežádoucí jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, vandalismus, interetnické konflikty, dlouhodobou nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence představuje resocializační opatření, jejichž objektem jsou ti, kteří již trestný čin spáchali. Zaměřuje se na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy, a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů. Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Analytická část

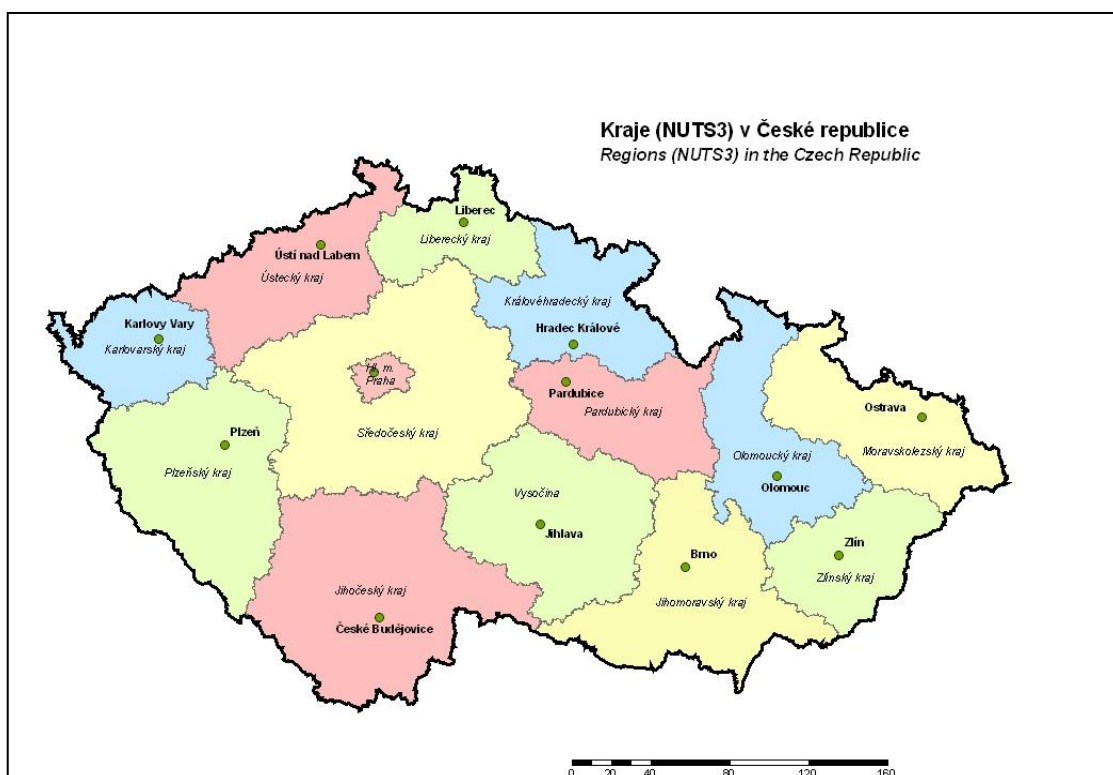
1. Analýza kriminality

Analýza kriminality byla zpracována na základě statistických údajů poskytnutých Ministerstvem vnitra ČR, ze statistických výkazů Policie ČR, konkrétních poznatků a zkušeností Policie ČR a sociologických šetření vnímání pocitu bezpečí občanů.

1.1. Porovnání Jihomoravského kraje a ČR

Z pohledu VÚSC - kraje je analýza kriminality provedena v sedmi okresech, které jsou přilehlé k druhému největšímu městu ČR. V následném textu bude patrné, že geografická poloha a koncentrace obyvatelstva má velký vliv na složení kriminality.

Obyvatelé Jihomoravského kraje žijí v kraji, který svou kriminalitou uzavírá první polovinu krajů. Přihlížíme-li k regionům s vysokým počtem obyvatel, je to nejlepší výsledek.

1.2. Celková kriminalita

V roce 2011 došlo na území České republiky k nárůstu absolutní hodnoty trestných činů o 3 790, přičemž u 7 krajů index přepočtený na 10 000 obyvatel klesl a u 7 krajů se zvýšil. Nejlepšími výsledky se mohou pochlubit kraje Středočeský (-9,6) a Jihočeský (-7,9). K největšímu nárůstu trestné činnosti došlo v krajích Moravskoslezském (26,1) a Ústeckém

(13,6). V Jihomoravském kraji se množství trestných činů zvýšilo o 621, což v přepočtu na 10 000 obyvatel znamená indexový nárůst ve výši 2,4.

Tabulka č. 1: Pořadí zatíženosti v krajích v roce 2011 v porovnání s rokem 2010

kraj	počet obyvatel		celková TČ – abs. počet			index na 10 tis. obyv.				pořadí dle indexu 2011
	k 31.12. 2011	změna proti roku 2010	rok 2010	k 31.12. 2011	ZMĚN A 10-11	ROK 2010	ROK 2011	změna 10-11 (index)	změna 10-11 (%)	
ČR	10 507 203	10 044	313 387	317177	3 790	298,0	301,9	3,9	101,2	
PHA	1 241 273	10 453	74 028	74122	94	591,4	597,1	5,7	100,1	1
STČ	1 279 128	-21 934	38 217	37654	-563	304,0	294,4	-9,6	98,5	5
JČ	639 099	-1 189	15 298	14820	-478	239,8	231,9	-7,9	96,9	9
PL	571 644	379	13 843	13752	-91	242,0	240,6	-1,4	99,3	8
KV	303 107	4 512	7 939	8110	171	258,1	267,6	9,5	102,2	6
ÚST	827 992	7 804	29 438	30287	849	352,2	365,8	13,6	102,9	2
LB	438 558	925	13 764	13674	-90	313,2	311,8	-1,4	99,3	4
KH	553 805	491	11 121	11004	-117	200,6	198,7	-1,9	98,9	11
PA	516 378	398	8 877	9160	283	171,8	177,4	5,6	103,2	12
VY	511 925	2 875	8 678	8613	-65	168,6	168,2	-0,3	99,3	13
JM	1 166 179	-13 414	29 312	29933	621	254,3	256,7	2,4	102,1	7
OL	638 591	3 070	13 721	14347	626	213,8	224,7	10,8	104,6	10
MS	1 230 534	14 205	39 721	42474	2 753	319,1	345,2	26,1	106,9	3
ZL	588 990	1 469	9 430	9227	-203	159,7	156,7	-3,0	97,8	14

Podíváme-li se krátce na trendy za poslední 4 roky, zjistíme, že v letech 2008, 2009 a 2010 kriminalita v České republice klesala. Za rok 2011 však už měla stoupající charakter. Meziročně se oproti roku 2010 zvýšila o 3 790 trestných činů. Za poslední rok zaznamenal Jihomoravský kraj druhý nejvyšší nárůst počtu trestných činů mezi VÚSC v celé republice. Celkově však u nás za sledované období od roku 2007 došlo ke čtvrtému největšímu poklesu počtu trestných činů.

Tabulka č. 2: Vývoj kriminality ČR a krajů v letech 2007 – 2011

kraj	evidovaná celková TČ- abs. počet					meziroční odchylky v %				
	2007	2008	2009	2010	2011 *	07-08	08-09	09-10	10-11	07 – 11 **
ČR	357 461	343 799	332 829	313 387	317177	-13 662	-10 970	-19 442	3 790	-40 284
PHA	87 319	83 125	84 133	74 028	74122	-4 194	1 008	-10 105	94	-13 197
STČ	43 956	42 601	41 171	38 217	37654	-1 355	-1 430	-2 954	-563	-6 302
JČ	15 834	15 928	14 283	15 298	14820	94	-1 645	1 015	-478	-1 014
PL	15 421	15 153	14 296	13 843	13752	-268	-857	-453	-91	-1 669
KV	10 583	9 030	8 834	7 939	8110	-1 553	-196	-895	171	-2 473
ÚST	34 663	33 124	29 670	29 438	30287	-1 539	-3 454	-232	849	-4 376
LB	16 050	15 463	14 692	13 764	13674	-587	-771	-928	-90	-2 376
KH	13 648	12 511	11 435	11 121	11004	-1 137	-1 076	-314	-117	-2 644
PA	10 483	10 062	9 226	8 877	9160	-421	-836	-349	283	-1 323
VY	9 612	8 872	8 984	8 678	8613	-740	112	-306	-65	-999
JM	33 437	31 700	30 095	29 312	29933	-1 737	-1 605	-783	621	-3 504
OL	15 734	14 883	14 235	13 721	14347	-851	-648	-514	626	-1 387
MS	39 729	40 952	41 731	39 721	42474	1 223	779	-2 010	2 753	2 745
ZL	10 992	10 395	10 044	9 430	9227	-597	-351	-614	-203	-1 765

Nejvíce trestných činů bylo v roce 2011 v Jihomoravském kraji páčáno v oblasti majetkové kriminality (62,07%), nejméně násilné a mravnostní (7,06%). Skladba kriminality v Jihomoravském kraji v roce 2011 téměř kopíruje skladbu kriminality v celorepublikovém měřítku. O 2,13 procentního bodu je v kraji méně majetkové trestné činnosti, ale o 1,96 procentního bodu převyšuje v našem kraji republikový průměr trestná činnost hospodářská.

Tabulka č. 3: Skladba kriminality v kraji Jihomoravském – porovnání s ČR za rok 2011 (základ, tj. 100% = celková kriminalita)

	ČR – počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka (%) kraj – ČR
celková TČ	317 177	100	29 933	100	
z toho:	/	/	/	/	/
majetková	203 675	64,20	18 579	62,07	-2,13
násilná + mravnostní	21 495	6,78	2 112	7,06	0,28
ostatní kriminalita	27 787	8,76	2 668	8,91	0,15
zbývající kriminalita	35 984	11,35	3 324	11,1	-0,25
hospodářská	28 216	8,9	3 250	10,86	1,96

1.3. Násilná kriminalita

Mezi násilnou kriminalitou spáchanou v roce 2011 v Jihomoravském kraji výrazně převládá úmyslné ublížení na zdraví (28,24%) následované loupežemi (20,9%). V porovnání s Českou republikou se v loňském roce na Jižní Moravě o 4,59 procentního bodu méně nebezpečně vyhrožovalo a o 1,52 procentního bodu se u nás více loupilo. Násilná kriminalita je společensky nejnebezpečnějším TČ. Při pohledu na statistiky zjistíme, že oproti majetkové trestné činnosti se u kriminality násilné jedná pouze o 11,7% z celkového počtu trestné činnosti, ale z pohledu preventivních projektů velmi těžce postihnuteľnou. Neustále se zvyšuje brutalita pachatelů.

Tabulka č. 4: Skladba násilné kriminality v kraji Jihomoravském – porovnání s ČR za rok 2011 (základ, tj. 100% = násilná kriminalita)

	ČR – počet	ČR - %	kraj – počet	kraj - %	odchylka (%) kraj – ČR
násilná	19 409	100	1 919	100	
z toho:	/	/	/	/	/
loupeže	3 761	19,38	401	20,9	1,52
úmyslné ublížení na zdraví	5 246	27,03	542	28,24	1,21
nebezpečné vyhrožování	2 387	12,3	148	7,71	-4,59
vydírání	1 522	7,84	143	7,45	-0,39
porušování dom. svobody	2 927	15,08	299	15,58	0,5

1.4. Majetková kriminalita

Více jak 60% podíl na majetkové trestné činnosti tvoří krádeže, při kterých pachatelé nepřekonávají překážku k dokonání trestného činu. U těchto případů pachatelé využívají nedostatečného zabezpečení majetku a nepozornosti občanů. Při interpretaci těchto dat ale musíme vzít v úvahu, že do krádeží prostých se započítávají všechny krádeže věcí z aut a to i při zjevném použití násilí (např. rozbité boční okno či vytržený zámek dveří). V této oblasti je příležitost pro preventivní opatření, zvláště když si uvědomíme, že nezanedbatelná část této kriminality je latentního charakteru.

Tabulka č. 5: Skladba majetkové kriminality v kraji Jihomoravském – porovnání s ČR za rok 2011 (základ, tj. 100% = majetková kriminalita)

	ČR – počet	ČR - %	kraj – počet	kraj - %	odchylka (%) kraj – ČR
majetková celkem	203 675	100	18 579	100	
z toho:	/	/	/	/	/
krádeže vloupáním	59 672	29,3	5 171	27,83	-1,47
krádeže prosté	124 274	61,02	11 469	61,73	0,71
ostatní	19 729	9,7	1 939	10,44	0,74

Při dalším bližším zkoumání statistických údajů zaujmou kapesní krádeže, jejichž množství za rok 2011 přesáhlo republikový průměr o 7,74%. Kapesní krádeže jsou především fenoménem ve velkých městech, v malých obcích se téměř nevyskytují. Souvisí to s vysokou koncentrací obyvatel. Ke kapesním krádežím dochází především v dopravních prostředcích a na zastávkách městské hromadné dopravy a v přeplněných nákupních centrech.

O téměř jeden celý procentní bod převažují nad celorepublikovým průměrem krádeže věcí z aut. Ty už nelze přičítat pozornosti obyvatel. I tak mnozí z nich trestnou činnost doslova „přitahují“. Při preventivních akcích na parkovištích obchodních domů se policisté často neustále přesvědčují o tom, že si mnozí řidiči pletou svá vozidla s trezorem.

Tabulka č. 6: Skladba krádeží prostých v kraji Jihomoravském – porovnání s ČR za rok 2011 (základ, tj. 100% = krádeže prosté)

	ČR – počet	ČR - %	kraj – počet	kraj - %	odchylka (%) kraj – ČR
krádeže prosté celkem	124 274	100	11 469	100	
z toho:	/	/	/	/	/
kapesní	14 514	11,68	2 227	19,42	7,74
jiné na osobách	12 706	10,22	733	6,39	-3,83
motorová vozidla dvoustopá	11 647	9,37	698	6,09	-3,28
věci z aut	33 230	26,74	3 180	27,73	0,99
součástky z aut	9 967	8,02	640	5,58	-2,44

jízdní kola	7 396	5,95	758	6,61	0,66
krádeže v bytech	4 068	3,27	382	3,33	0,06
v jiných objektech	22 069	17,76	1 882	16,41	-1,35
ostatní	10 493	8,44	872	7,6	-0,84

U krádeží vloupáním jsou v rámci ČR nejvíce zastoupeny krádeže vloupáním do rodinných domků, chat, bytů. Proti tomuto druhu kriminality lze poměrně účinně bojovat hned několika prvky situační prevence (zabezpečení vstupu do objektu - dveře, okna, kamerové systémy, alarmy a napojení na pulty centrální ochrany a další jednoduchá opatření -zamykání vchodových dveří, sousedská ostražitost). Z následující tabulky vyplývá, že majitelé obchodů a restaurací v republikovém měřítku své objekty zabezpečují významněji než jejich kolegové v Jihomoravském kraji. U nás jsou na skladbě krádeží nejvyšším procentem zastoupeny krádeže vloupáním do rodinných domů (11,99%), následují krádeže do chat (7,02%) a do obchodů (6,44%).

Tabulka č. 7: Skladba krádeží vloupáním v kraji Jihomoravském – porovnání s ČR za rok 2011 (základ, tj. 100% = krádeže vloupáním)

	ČR – počet	ČR - %	kraj – počet	kraj - %	odchylka (%) kraj – ČR
krádeže vloupáním	59 672	100	5 171	100	
z toho:	/	/	/	/	/
do obchodů	3 567	5,98	333	6,44	0,46
do restaurací a hostinců	2 411	4,04	220	4,25	0,21
do bytů	4 311	7,22	280	5,41	-1,81
do chat	4 846	8,12	363	7,02	-1,1
do rodinných domků	5 257	8,81	620	11,99	3,18

1.5. Ostatní trestná činnost

Za povšimnutí stojí velmi vysoká čísla u sprejerství a to i v porovnání s celorepublikovým průměrem. V Brně je jednou z příčin vysoká koncentrace studentů.

Prevence kriminality u tohoto trestného činu může být:

- Zvyšování právního vědomí u nejmladších pachatelů (řada z nich dosud neví, že u sprejerství nezáleží na výši škody);
- Dále přichází do úvahy zvýšení počtu legálních ploch (ne vždy se ale osvědčuje, sprejerům chybí adrenalin);
- Kamerové systémy (zde hrozí vytlačení kriminality do oblastí, které nejsou monitorovány).

Tabulka č. 8: TČ výtržnictví a sprejerství – ze skupiny „ostatní TČ“ v kraji Jihomoravském – porovnání s ČR za rok 2011 (základ, tj. 100% = „ostatní TČ“)

	ČR – počet	ČR - %	kraj – počet	kraj - %	odchylka (%) kraj – ČR
ostatní TČ celkem	27 787	100	2 668	100	
z toho:	/	/	/	/	
výtržnictví	3490	12,56	292	10,94	-1,62
sprejerství	2 831	10,19	636	23,84	13,65

1.6. Struktura pachatelů

V rámci celé České republiky bylo v roce 2011 vyšetřováno nejvíce recidivistů, a to za krádeže prosté (65,44%). Mladiství ve věku od 15 do 17 let byli nejčastěji vyšetřováni za krádeže prosté (5,5%) a krádeže vloupáním (9,21%). Nejvíce nezletilých dětí ve věku do 14 let bylo vyšetřováno za krádeže vloupáním (3,53%).

Tabulka č. 9: Stíháno, vyšetřováno osob v roce 2011 – ČR

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	tj. %	mladiství (15 – 17)	tj %	recidivisté	tj.%
násilná	13444	348	2,59	722	5,37	5679	42,24
mravnostní	1224	78	6,37	175	14,30	371	30,31
krádeže vloupáním	10061	355	3,53	927	9,21	6018	59,82
krádeže prosté	19677	328	1,67	1083	5,50	12877	65,44
ostatní	20473	248	1,21	651	3,18	11892	58,09
zbývající	31626	38	0,12	160	0,51	12619	39,90
hospodářská	13349	28	0,21	122	0,91	4065	30,45
celková TČ	114975	1568	1,36	4038	3,51	55717	48,46

V roce 2011 pracovala policie na jižní Moravě s více jak 10 tisíci pachateli trestných činů (10 619), z nichž bylo 1,62% pod hranicí trestní odpovědnosti. Tito pachatelé nebudou za svou trestnou činnost potrestáni. Ze zjištěných pachatelů spadá 4,8% do kategorie mladistvých a za provinění jim hrozí poloviční trest. Při interpretaci těchto dat je třeba brát do úvahy i fakt, že zatímco struktura pachatelů u násilné trestné činnosti odpovídá s největší pravděpodobností realitě, u majetkové trestné činnosti může být zkreslena množstvím „neznámých“ pachatelů.

Tabulka č. 10: Stíháno, vyšetřováno osob v roce 2011 – kraj Jihomoravský

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	tj. %	rozdíl % k ČR	mladiství (15 – 17)	tj %	rozdíl % k ČR	recidivisté	tj.%	rozdíl % k ČR
násilná	1 315	24	1,83	-0,76	81	6,16	0,79	555	42,21	-0,03
mravnostní	113	7	6,19	-0,82	13	11,5	2,8	41	36,28	5,97
krádeže vloupáním	814	40	4,91	1,38	106	13,02	3,81	492	60,44	0,62

krádeže prosté	1772	67	3,78	2,11	119	6,72	1,22	1 155	65,18	-0,26
ostatní	1 739	24	1,38	0,17	74	4,26	1,08	1 105	63,54	5,45
zbývající	2 983	2	0,07	0,05	9	0,3	-0,21	1 261	42,27	2,37
hospodářská	1 372	1	0,07	0,14	13	0,95	0,04	393	28,64	-1,81
celková TČ	10 619	172	1,62	0,26	433	4,08	0,57	5 234	49,29	0,83

1.6.1. Situace dle územních odborů P ČR Jihomoravského kraje (úroveň okresů)

Nejvíce stíhaných a vyšetřovaných osob je na území MŘ Brna, následuje Znojmo, Hodonín Břeclav Vyškov, Blansko a vše uzavírá územní odbor Brno – venkov. Pokud se podíváme na počet recidivistů, tak na prvním místě je MŘ Brno, druhý je územní odbor Znojmo, následuje Břeclav, Hodonín, Vyškov, Blansko a poslední místo v počtu recidivistů zaujímá Brno – venkov.

Tabulka č. 11: Stíháno, vyšetřováno osob – okresy za rok 2011

okres	počet obyv.	celkem			recidivisté			děti + mladiství		
		abs.	Index	Pořadí	abs.	Index	pořadí	abs.	Index	pořadí
Blansko	106 884	699	65,4	6	305	28,5	6	27	2,5	5
Brno - město	371 371	4415	118,9	1	2559	68,9	1	249	6,7	2
Brno - venkov	203 216	1243	61,2	7	570	28,0	7	46	2,3	6
Břeclav	113 842	993	87,2	4	425	37,3	3	50	4,4	4
Hodonín	156 524	1444	92,2	3	476	30,4	4	97	6,2	3
Vyškov	89 097	606	68,0	5	270	30,3	5	20	2,2	7
Znojmo	113 720	1166	102,5	2	591	52,0	2	113	9,9	1

Struktura pachatelů na jednotlivých územních odborech - srovnání

Tabulka č. 11A: Struktura pachatelů na ÚO P ČR Blansko

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	mladiství (15 – 17)	recidivisté
násilná	73	0	1	33
mravnostní	4	0	0	0
krádeže vloupáním	60	5	6	32
krádeže prosté	61	2	2	31
ostatní	103	3	4	58
zbývající	309	1	1	126
hospodářská	55	0	1	13
celková TČ	699	12	15	305

Tabulka č. 11B: Struktura pachatelů na MŘ P ČR Brno

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	mladiství (15 – 17)	recidivisté
násilná	540	13	37	274
mravnostní	48	6	4	20
krádeže vloupáním	299	8	37	221
krádeže prosté	943	41	60	687
ostatní	688	5	23	484
zbývající	1026	0	1	506
hospodářská	638	1	4	239
celková TČ	4415	76	173	2559

Tabulka č. 11C: Struktura pachatelů na ÚO P ČR Brno - venkov

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	mladiství (15 – 17)	recidivisté
násilná	131	3	7	53
mravnostní	13	0	3	6
krádeže vloupáním	89	1	3	46
krádeže prosté	142	1	11	85
ostatní	258	0	7	166
zbývající	440	0	1	160
hospodářská	131	0	4	40
celková TČ	1243	5	41	570

Tabulka č. 11D: Struktura pachatelů na ÚO P ČR Břeclav

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	mladiství (15 – 17)	recidivisté
násilná	135	2	6	54
mravnostní	12	0	2	4
krádeže vloupáním	81	7	14	44
krádeže prosté	135	1	8	80
ostatní	191	5	2	111
zbývající	270	0	2	91

hospodářská	119	0	0	19
celková TČ	993	15	35	425

Tabulka č. 11E: Struktura pachatelů na ÚO P ČR Hodonín

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	mladiství (15 – 17)	recidivisté
násilná	233	4	14	67
mravnostní	14	1	2	3
krádeže vloupáním	116	4	17	57
krádeže prosté	201	7	19	98
ostatní	221	3	19	107
zbývající	390	0	3	105
hospodářská	199	0	1	22
celková TČ	1444	19	78	476

Tabulka č. 11F: Struktura pachatelů na ÚO P ČR Vyškov

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	mladiství (15 – 17)	recidivisté
násilná	66	1	2	22
mravnostní	6	0	0	3
krádeže vloupáním	44	0	9	21
krádeže prosté	82	5	0	45
ostatní	95	2	1	59
zbývající	212	0	0	93
hospodářská	82	0	0	16
celková TČ	606	8	12	270

Tabulka č. 11G: Struktura pachatelů na ÚO P ČR Znojmo

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 14 let)	mladiství (15 – 17)	recidivisté
násilná	133	1	14	49
mravnostní	16	0	2	5
krádeže vloupáním	117	15	20	64

krádeže prosté	185	9	18	111
ostatní	178	6	17	115
zbývající	336	1	1	180
hospodářská	144	0	3	42
celková TČ	1166	36	77	591

Ze statistik vyplývá, že nejvíce pachatelů na počet obyvatel dané lokality je v MŘ Brno, následuje Znojmo a Hodonín, Břeclav, Vyškov, Blansko a Brno venkov.

Co do druhu trestné činnosti volí pachatelé nejčastěji majetkovou trestnou činnost, konkrétně krádeže prosté. Tento jev převládá na všech územních odborech.

Z pohledu věkové kategorií 15 – 17 let (mladiství pachatelé) je velmi vysoké číslo u krádeží vloupání na Vyškovsku. Dále následuje Břeclav, Znojmo, Hodonín, Brno město, Blansko a až s poměrně velkým odstupem stupnici uzavírá Brno venkov.

Pokud bychom se zaměřili na krádeže prosté ve stejné věkové kategorii (15 – 17) situace je odlišná. V čele je Znojmo následované Hodonínem a na třetím místě je Brno venkov, následuje Brno město a vše uzavírá Vyškov, který byl v předešlé kategorii (krádeže vloupáním) na prvním místě.

U věkové kategorie do 14 let (nezletilí) opět převládá majetková trestná činnost. V kategorii krádeže vloupání je s velkým odstupem na prvním místě Znojmo, vše uzavírá Vyškov, který naopak u krádeží prostých jednoznačně zaujímá první místo v této věkové kategorii.

1.7. Oběti trestných činů

Následující tabulka zaznamenává rozložení kriminality podle věku obětí. Největší podíl kriminality na nezletilých vykazuje okres Znojmo, největší podíl kriminality ve věkové kategorii seniorů vidíme v Brně těsně následovaní Blanskem a Znojemem.

Následující dvě tabulky ukazují kapesní krádeže a krádeže na osobách.

Tabulka č. 12: Rozložení kriminality podle věku obětí v okresech Jihomoravského kraje

kriminalita na osobách	celkem	%	BK	%	BM	%	BO	%	BV	%	HO	%	VY	%	ZN	%
do 15 let	225	4%	13	8%	98	3%	30	9%	17	7%	20	6%	11	8%	33	12%
od 15-18 let	210	4%	4	2%	143	4%	16	5%	13	6%	14	4%	4	3%	10	4%
19 let a více	4256	79%	123	76%	2948	79%	260	78%	183	78%	257	81%	102	78%	191	71%
nad 60 let	727	13%	22	14%	545	15%	29	9%	21	9%	27	8%	13	10%	35	13%
celkem	5418	100%	162	100%	3734	100%	335	100%	234	100%	318	100%	130	100%	269	100%

kapesní krádeže	celkem	%	BK	%	BM	%	BO	%	BV	%	HO	%	VY	%	ZN	%
do 15 let	7	0%	1	3%	4	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
od 15-18 let	99	4%	0	0%	86	4%	6	6%	2	5%	0	0%	0	0%	0	0%
19 let a více	2059	82%	32	91%	1740	82%	79	84%	29	74%	5	100%	13	87%	48	75%
nad 60 let	355	14%	2	6%	290	14%	9	10%	8	21%	0	0%	2	13%	16	25%
celkem	2520	100%	35	100%	2120	100%	94	100%	39	100%	5	100%	15	100%	64	100%

krádeže na osobách	celkem	%	BK	%	BM	%	BO	%	BV	%	HO	%	VY	%	ZN	%
do 15 let	16	2%	0	0%	12	2%	0	0%	2	14%	1	2%	0	0%	1	4%
od 15-18 let	31	3%	2	8%	26	4%	0	0%	1	7%	0	0%	0	0%	1	4%
19 let a více	676	72%	13	54%	509	70%	14	78%	10	71%	49	79%	5	56%	18	72%
nad 60 let	219	23%	9	38%	179	25%	4	22%	1	7%	12	19%	4	44%	5	20%
celkem	942	100%	24	100%	726	100%	18	100%	14	100%	62	100%	9	100%	25	100%

Na území Jihomoravského kraje se v roce 2011 stalo obětí trestného činu 5418 obyvatel a návštěvníků. Nejvíce jich bylo ve městě Brně (3 734), nejméně na Vyškovsku.

Kapesních krádeží bylo na území Jihomoravského kraje zaznamenáno 2 520. Nejvíce jich bylo ve městě Brně a nejméně naopak na území Hodonína. Krádeží na osobách bylo celkem zaznamenáno 942.

Ze sedmi okresů Jihomoravského kraje je nejexponovanějším územím okres Brno-město. Následuje Břeclav a Znojmo se zhruba poloviční zatížeností kriminalitou. Nejmenší kriminalitou v přepočtu na počet obyvatel se pyšní okresy Hodonín a Blansko. Pokud se zaměříme na násilnou a mravnostní trestnou činnost je situace odlišná a tato změna je i oproti minulým rokům. Nejzatíženějším územím co do počtu násilné a mravnostní trestné činnosti zůstává Brno, hned za ním však následuje Hodonín, který byl v celkové trestné činnosti v zatíženosti na přepočet obyvatel na posledním místě, dále jsou Břeclav a Znojmo a nejméně násilné a mravnostní trestné činnosti se vyskytuje v okrese Brno – venkov a Blansko.

Tabulka č. 13: Zatíženost územních odborů P ČR dle vybraných kritérií za rok 2011

okres	počet obyvatel	celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Blansko	106 884	1637	153,2	6	121	11,3	7
Brno - město	371 371	15476	416,7	1	925	24,9	1
Brno - venkov	203 216	3709	182,5	4	242	11,9	6
Břeclav	113 842	2329	204,6	3	206	18,1	3
Hodonín	156 524	2354	150,4	7	298	19,0	2
Vyškov	89 097	1481	166,2	5	114	12,8	5
Znojmo	113 720	2354	207,0	2	198	17,4	4

okres	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Blansko	106 884	336	31,4	6	438	41,0	6
Brno - město	371 371	2303	62,0	1	7181	193,4	1
Brno - venkov	203 216	873	43,0	2	1238	60,9	3
Břeclav	113 842	479	42,1	3	724	63,6	2

Hodonín	156 524	395	25,2	7	556	35,5	7
Vyškov	89 097	288	32,3	5	473	53,1	4
Znojmo	113 720	462	40,6	4	570	50,1	5

V následující tabulce je přehledně seřazeno všech sedm územních odborů Jihomoravského kraje dle indexu nápadu trestné činnosti. Nejmarkantnější je u násilné a mravnostní trestné činnosti druhé místo Hodonína, který má v ostatních případech (krádeže prosté, krádeže vloupáním, celková kriminalita) nejnižší zatíženost.

Tabulka č. 14: Pořadí územních odborů v zatíženosti dle indexu nápadu TČ za rok 2011:

Pořadí	Celková kriminalita	Násilná + mravnostní	Krádeže vloupáním	Krádeže prosté
1.	Brno-Město	Brno-město	Brno-město	Brno-město
2.	Znojmo	Hodonín	Brno-venkov	Břeclav
3.	Břeclav	Břeclav	Břeclav	Brno-venkov
4.	Brno-venkov	Znojmo	Znojmo	Vyškov
5.	Vyškov	Vyškov	Vyškov	Znojmo
6.	Blansko	Brno-venkov	Blansko	Blansko
7.	Hodonín	Blansko	Hodonín	Hodonín

Podle zatíženosti je index kriminality nápadu trestné činnosti co se týče celkové kriminality nejvyšší na MŘ Brno. Následuje územní odbor Znojmo, Břeclav, Brno – venkov, Vyškov, Blansko a vše uzavírá územní odbor Hodonín. Obdobné pořadí je i u krádeží prostých a vloupáním. První místo zaujímá Brno - město a poslední místo Hodonín. Odlišná je situace u násilné a mravnostní kriminality, kdy v čele stojí Brno – město, Hodonín je však hned na místě druhém. V této kategorii (násilná + mravnostní kriminalita) má nejmenší nápad trestné činnosti územní odbor Blansko.

Statistický rozbor jednotlivých územních odborů je zaznamenán do tabulek výše. Informace v tabulkách jsou převzaty z oficiálních policejních statistik a ČSÚ. Index je přepočítán na 10 000 obyvatel.

1.7.1. Situace dle obvodních (místních) oddělení P ČR Jihomoravského kraje

Tabulka č. 15: Přehled působnosti obvodních (místních) oddělení P ČR

Obvodní (místní) oddělení / typ (I-IV)	obce v působnosti (název / počet obyvatel)	součet počtu obyvatel v obcích	komentář, poznámky, informace (stručný popis charakteru území a základní údaje o demografické struktuře obyvatelstva).
ÚO Blansko	Blansko/55 848 Boskovice/35 461 Letovice/15 575	106 884	
MŘ Brno - město	Brno/371 371	371 371	
ÚO Brno – venkov	Ivančice/23 718 Kuřim/21 647	203 216	

	Pohořelice/13 049 Rajhrad/9 575 Rosice/24 395 Šlapanice/61 383 Tišnov/29 066 Židlochovice/20 383		
ÚO Břeclav	Břeclav/58 781 Hustopeče vč. vel. Pavlovic/35 411 Mikulov/19 650	113 842	
ÚO Hodonín	Dubňany/ 6 474 Hodonín/54 840 Kyjov vč. Bzence /56 077 Veselí n. M. vč. Strážnice/39 133	156 524	
ÚO Vyškov	Bučovice/15 891 Slavkov u B./ 21 548 Vyškov vč. Rousínova/51 658	89 097	
ÚO Znojmo	Hrušovany n. J./11 566 Jevišovice/2 322 Moravský Krumlov/22 270 Vranov n. Dyjí/5 197 Znojmo vč. Prosiměřic/72 365	113 720	

ÚO Blansko

K 1. 11. 2010 bylo zrušeno Obvodní oddělení Černá Hora. Obce, které spadaly pod toto obvodní oddělení, byly rozděleny do zbylých tří obvodních oddělení.

Vyšší čísla u krádeží jsou způsobena vysokou mírou tranzitní dopravy na trase R 43.

Tabulka č. 15A: Skladba kriminality na ÚO P ČR Blansko

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	celková TČ			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Blansko	55 848	909	16,3	2	76	1,4	2
Boskovice	35 461	418	11,8	3	23	0,6	3
Letovice	15 575	310	19,9	1	22	1,4	1

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	krádeže prosté			krádeže vloupáním		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Blansko	55 848	256	4,6	2	184	3,3	2
Boskovice	35 461	98	2,8	3	80	2,3	3
Letovice	15 575	84	5,4	1	72	4,6	1

MŘ Brno

Vzhledem ke specifičnosti MŘ Brno není prováděna bližší analýza na obvodní oddělení. Počty obyvatel na danou lokalitu jsou zjistitelné jen orientačně, tak by údaje o trestné činnosti mohly být zkresleny.

Tabulka č. 15B: Skladba kriminality na MŘ P ČR Brno - město

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	celková TČ			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
MŘ Brno	371 371	15476	41,7		925	2,5	

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	krádeže prosté			krádeže vloupáním		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
MŘ Brno	371 371	7181	19,3		2303	6,2	

ÚO Brno – venkov

Od 1.1.2010 patří Obvodní oddělení policie ČR Pohořelice do územního odboru Brno venkov. Region Pohořelicka je velmi rozlehlý a často navštěvován turisty. Díky velké kumulaci návštěvníků se počty trestných činů zvyšují. Nejvíce majetkových trestných činů (krádeže vloupáním a krádeže prosté) je zaznamenáno na obvodním oddělení Rajhrad. Příčinou je nákupní a zábavní centrum Olympia. Velká koncentrace lidí u nákupního centra s sebou přináší zvýšený nápad trestné činnosti, zejména v oblasti kapesních krádeží a krádeží vloupáním.

Tabulka č. 15C: Skladba kriminality na ÚO P ČR Brno - venkov

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	celková TČ			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Ivančice	23 718	470	19,8	5	32	1,3	4
Kuřim	21 647	354	16,4	6	21	1,0	5
Pohořelice	13 049	383	29,4	2	34	2,6	1
Rajhrad	9 575	603	63,0	1	24	2,5	2
Rosice	24 395	516	21,2	4	22	0,9	6
Šlapanice	61 383	544	8,9	8	53	0,9	8
Tišnov	29 066	309	10,6	7	26	0,9	7
Židlochovice	20 383	530	26,0	3	30	1,5	3

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	krádeže prosté			krádeže vloupáním		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Ivančice	23 718	113	4,8	6	146	6,2	3
Kuřim	21 647	107	4,9	5	59	2,7	6
Pohořelice	13 049	122	9,3	2	70	5,4	4
Rajhrad	9 575	282	29,5	1	130	13,6	1
Rosice	24 395	180	7,4	4	123	5,0	5
Šlapanice	61 383	202	3,3	6	123	2,0	8
Tišnov	29 066	79	2,7	8	73	2,5	7
Židlochovice	20 383	153	7,5	3	149	7,3	2

ÚO Břeclav

Od 1.1.2010 je Obvodní oddělení Pohořelice součástí Územního odboru Brno – venkov. Od stejného data se mění Obvodní oddělení Velké Pavlovice na Policejní Stanici a přechází pod Obvodní oddělení Hustopeče.

Region Mikulovska je v těsné blízkosti hranic a je hojně navštěvován turisty. Zejména tato velká koncentrace lidí je příčinou zvýšené majetkové, násilné a mravnostní trestné činnosti.

Tabulka č. 15D: Skladba kriminality na ÚO P ČR Břeclav

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	celková TČ			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Břeclav	58 781	1283	21,8	1	119	2,0	2
Hustopeče	35 411	640	18,1	3	45	1,3	3
Mikulov	19 650	406	20,7	2	42	2,1	1

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	krádeže prosté			krádeže vloupáním		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Břeclav	58 781	402	6,8	1	221	3,8	3
Hustopeče	35 411	205	5,8	3	162	4,6	2
Mikulov	19 650	117	6,0	2	96	4,9	1

ÚO Hodonín

Od 1.1.2010 se mění Obvodní oddělení Bzenec a Strážnice na Policejní služebny. Policejní služebna Bzenec přechází pod Obvodní oddělení Kyjov a Strážnice přechází pod Obvodní oddělení Veselí nad Moravou.

Územní odbor Hodonín je nejméně zatížené území v nápadu trestné činnosti v Jihomoravském kraji. Nejzatíženější obvodní oddělení tohoto územního odboru je Obvodní oddělení Dubňany. Je na prvním místě v majetkové trestné činnosti (krádeže prosté, krádeže vloupáním) i trestné činnosti násilné a mravnostní.

Tabulka č. 15E: Skladba kriminality na ÚO P ČR Hodonín

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	celková TČ			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Dubňany	6 474	300	46,3	1	56	8,6	1
Hodonín	54 840	803	14,6	3	82	1,5	4
Kyjov	56 077	649	11,6	4	85	1,5	3
Veselí na Moravě	39 133	602	15,4	2	75	1,9	2

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	krádeže prosté			krádeže vloupáním		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Dubňany	6 474	58	9,0	1	60	9,3	1
Hodonín	54 840	210	3,8	2	102	1,9	4
Kyjov	56 077	146	2,6	4	136	2,4	3
Veselí na Moravě	39 133	142	3,6	3	97	2,5	2

ÚO Vyškov

Od 1.1.2011 se Obvodní oddělení Rousínov mění na Policejní stanici a je součástí Obvodního oddělení Vyškov.

Zatíženost územního odboru není vysoká, v rámci Jihomoravského kraje se drží v druhé polovině.

Lehce vyčnívá pouze Obvodní oddělení Vyškov, kde je koncentrováno nejvíce obyvatel, neboť je to největší město v okrese.

Tabulka č. 15F: Skladba kriminality na ÚO P ČR Vyškov
celková TČ

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	celková TČ			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Bučovice	15 891	245	15,4	2	20	1,3	2
Slavkov	21 548	305	14,2	3	12	0,6	3
Vyškov	51 658	931	18,0	1	82	1,6	1

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	krádeže prosté			krádeže vloupáním		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Bučovice	15 891	70	4,4	2	52	3,3	1
Slavkov	21 548	84	3,9	3	69	3,2	3
Vyškov	51 658	319	6,2	1	167	3,2	2

ÚO Znojmo

Od 1.1.2011 se mění Obvodní oddělení Prosiměřice na Policejní služebnu a přechází do působnosti Obvodního oddělení Znojmo.

Největší nápad trestné činnosti se nachází na území obvodního oddělení Jevišovice.

Tabulka č. 15G: Skladba kriminality na ÚO P ČR Znojmo
celková TČ

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	celková TČ			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Hrušovany n. J.	11 566	339	29,3	2	36	3,1	2
Jevišovice	2 322	154	66,3	1	10	4,3	1
Mor. Krumlov	22 270	291	13,1	5	13	0,6	5
Vranov n. Dyjí	5 197	136	26,2	3	16	3,1	3
Znojmo	72 365	1434	19,8	4	123	1,7	4

obvodní (místní) oddělení	počet obyvatel	krádeže prosté			krádeže vloupáním		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Hrušovany n. J.	11 566	93	8,0	2	65	5,6	3
Jevišovice	2 322	38	16,4	1	27	11,6	1
Mor. Krumlov	22 270	52	2,3	5	72	3,2	5
Vranov n. Dyjí	5 197	24	4,6	4	34	6,5	2
Znojmo	72 365	363	5,0	3	264	3,6	4

1.8. Komentář ke statistickým údajům

Celkový nárůst trestné činnosti na území Jihomoravského kraje je asi o 2%. Největší nárůst je v oblasti mravnostní a poté násilné trestné činnosti.

Na jednotlivých územních odborech je největší nárůst na Vyškovsku, následuje Hodonín a Znojmo. O nejmenším nárůstu hovoříme u Blanska a Brno – venkova. Největší pokles trestné činnosti je na územním odboru Břeclav.

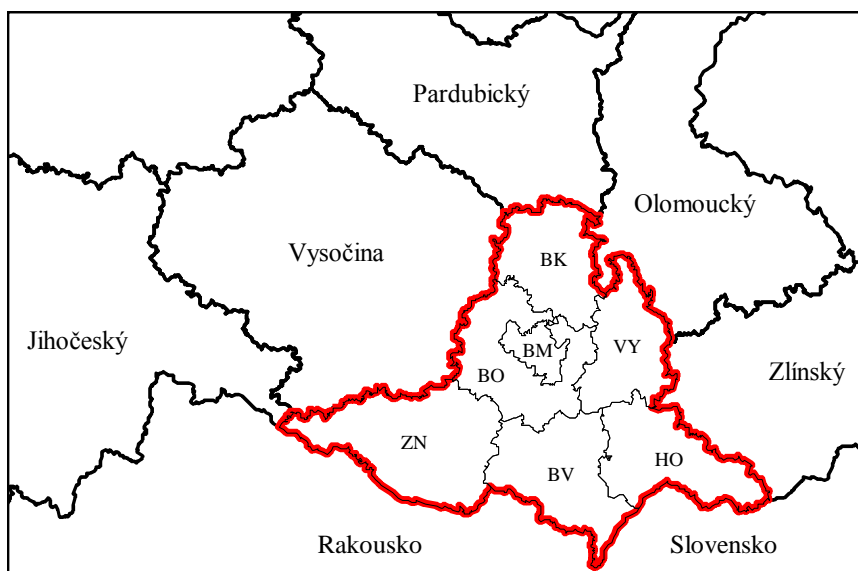
Statistický rozbor jednotlivých obvodních oddělení je zaznamenán do tabulek výše. Informace v tabulkách jsou převzaty z oficiálních policejních statistik a ČSÚ. Index je přepočítán na 1000 obyvatel.

2. Sociálně demografická charakteristika Jihomoravského kraje

2.1. Jihomoravský kraj - základní údaje

Rozlohou 7 195 km² a počtem obyvatel 1 166 179 se Jihomoravský kraj řadí na čtvrté místo v republice. Poloha kraje je z geografického hlediska poměrně výhodná díky jeho postavení na historickém spojení mezi jihem a severem Evropy. V rámci EU kraj sousedí se Slovenskem a Rakouskem, v rámci republiky s krajem Jihočeským, Vysočinou, Pardubickým, Olomouckým a Zlínským.

Jihomoravský kraj je tvořen 7 okresy – Blansko, Brno – město, Brno – venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo, v nichž je 673 obcí rozděleno do 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Z celkové rozlohy kraje tvoří 60 % zemědělská půda, z níž připadá 83 % na ornou půdu. Nejvyšší stupeň zornění (podíl orné půdy na zemědělské) mají okresy Znojmo a Vyškov. Z hlediska výrobních oblastí je zemědělství zaměřeno především na obiloviny, řepku a cukrovku. Nadprůměrná úroveň přírodních předpokladů umožňuje nadále pokračovat v

dlouhodobé tradici specializovaných oborů zemědělské výroby s vazbou na specifické regionální rysy. Je to především vinařství, ovocnářství a zelinářství. V kraji se nachází více jak 90 % plochy vinic ČR. Vinohradnictví je rozvinuto především v okrese Břeclav, kde je 46 % plochy všech vinic v ČR, ale i v okresech Hodonín, Znojmo a částečně také Brno-venkov. V rámci živočišné výroby zaujímá Jihomoravský kraj jedno z předních míst v chovu prasat a drůbeže.

Jihomoravský kraj patří k regionům s významným ekonomickým potenciálem. Vytvořený hrubý domácí produkt kraje představuje desetinu hrubého domácího produktu České republiky. Vzhledem k průmyslové tradici Brna a jeho okolí má stále dominantní postavení v ekonomice kraje zpracovatelský průmysl, nelze opomenout ani obchod a opravy spotřebního zboží.

Jihomoravský kraj jako celek má relativně kvalitní ovzduší. Znečištění ovzduší, hluk a podobné nepříznivé vlivy jsou pouze lokálního charakteru, především u velkých průmyslových center. Z tohoto hlediska dosahují nepříznivých hodnot emisí znečišťujících látek především okresy Hodonín a Brno-město. Podíl na znečištění má rovněž vzrůstající množství automobilů, zejména ve velkých městech. V kraji narůstá počet obyvatel, využívajících napojení na kanalizaci s čističkou odpadních vod, což je mimo jiné jedna z cest, jak zlepšit silné znečištění části vodních toků Moravy, Dyje a Svratky. Problematice ochrany životního prostředí je v Jihomoravském kraji věnována značná pozornost, což dokazuje každoročně objem investic, určený na jeho ochranu.

Významnou součástí regionální spolupráce, podporovanou zejména Krajským úřadem Jihomoravského kraje, je vytváření mikroregionů. Vznik mikroregionů je důležitým a pozitivním trendem pro společné prosazování zájmů a záměrů zejména venkovských obcí s cílem dosažení žádoucích změn ve všech obcích určitého území.

Přirozené spádové centrum celé jižní Moravy je krajská metropole Brno, ležící na soutoku Svratky a Svitavy. Město s významným regionálním postavením, situované na křižovatce dálnic ve směru Praha, Vídeň, Bratislava a Olomouc, je střediskem tradičních mezinárodních výstav a veletrhů, které podtrhují jeho status rušného mezinárodního obchodního centra. Druhé největší město republiky má také značný nadregionální význam. Je jednak sídlem řady institucí celostátního významu, především soudnictví, ale i významným centrem kultury a vysokého školství.

Z hlediska dopravy má Jihomoravský kraj důležitou tranzitní funkci. Kostru dopravního systému tvoří dálnice D-1, D-2 a rychlostní komunikace R-43 a R-52. Významný dopravní uzel v případě silniční, dálniční a železniční dopravy a integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje představuje město Brno. Civilní letiště v Brně-Tuřanech je celoročně schopno přijímat všechny typy letadel. Krajem prochází dva hlavní železniční koridory propojující země EU. Město Brno je členem sdružení evropských měst se zájmem o vybudování rychlé železnice.

2.2. Demografický vývoj v Jihomoravském kraji v roce 2011

Podle výsledků demografické statistiky žilo k 31. prosinci 2011 na území Jihomoravského kraje 1 166 179 obyvatel (570 731 mužů, 595 448 žen). Počet obyvatel se v roce 2011 sice zvýšil téměř o 2 700 osob, ovšem všechny ostatní demografické ukazatele zaznamenaly v porovnání s rokem 2010 pokles – snížil se počet narozených, počet sňatků, počet přistěhovalých, poklesl ale i počet zemřelých, počet potratů, počet rozvodů i počet vystěhovalých. Zásluha na populačním nárůstu je více na straně migračního přírůstku obyvatel – do kraje se přistěhovalo o 1 748 osob více, než se odstěhovalo. Přírozený přírůstek obyvatel byl nižší – narodilo se o 938 osob více, než v kraji zemřelo. Počet obyvatel se zvýšil v 7 krajích, přičemž přírůstek obyvatel v Jihomoravském kraji v relativním vyjádření (2,3 osob na 1 000 obyvatel) byl mezi krajů 3. nejvyšší.

V roce 2011 se v Jihomoravském kraji živě narodilo 12 404 dětí (6 362 chlapců a 6 042 děvčat), což je o 636 dětí méně než v roce 2010. Nejvíce dětí se narodilo v Brně - městě, nejméně v okrese Vyškov.

V roce 2011 zemřelo v Jihomoravském kraji 11 466 osob (5 775 mužů, 5 691 žen). Ve struktuře zemřelých podle nejčastěji zastoupených příčin úmrtí první místo náleží nemocem oběhové soustavy a druhé místo nádorovým onemocněním. V počtu úmrtí na 1 000 obyvatel obsadil Jihomoravský kraj předposlední místo s druhou nejnižší hodnotou 9,8 případů. Nejvíce lidí zemřelo v Brně-městě, 10,2 případů na 1 000 obyvatel.

V roce 2011 bylo v Jihomoravském kraji uzavřeno 6 894 sňatků, o 205 méně než v loňském roce. Hrubá míra sňatečnosti (na 1 000 obyvatel připadlo 4,2 sňatků) byla pod úrovní průměru ČR (4,3). Nejvíce sňatků bylo uzavřeno v Brně - městě (1 667), nejméně v okrese Vyškov (367).

V hodnoceném období bylo povoleno 2 945 rozvodů, o 603 méně než v roce 2010. Zároveň šlo o nejnižší počet rozvodů od roku 2 000.

Do Jihomoravského kraje se v roce 2011 přistěhovalo 8 658 osob a vystěhovalo se z něj 6 910 osob. Nejvíce lidí se přistěhovalo do Brna (6 773 osob) a do okresu Brno-venkov (4 961 osob), z Brna se však i nejvíce lidí vystěhovalo (8 232 osob). Počet obyvatel kraje se díky stěhování zvýšil o 1 748. Objem hrubé migrace, což je úhrn počtu přistěhovalých a vystěhovalých (15 568 osob), byl nejnižší za posledních 10 let.

Pokles počtu přistěhovalých do kraje byl dán také poklesem počtu přistěhovalých z ciziny (2 743 osob, tvořilo 31,7% přistěhovalých). Tento trend trvá od roku 2008.

V rámci vnitrokrajského stěhování změnilo v roce 2011 bydliště celkem 16 843 osob, přičemž nejvíce se lidé stěhovali v mezi obcemi okresu Brno – venkov (1 764) a nejméně mezi obcemi okresu Břeclav (1 011 osob).

Tabulka č. 16: Pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji a jeho okresech za rok 2011 - absolutní údaje

okres, kraj	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek stěhováním	celkový přírůstek
Blansko	1 110	1 050	60	1 350	925	425	485
Brno-město	4 401	3 848	553	6 773	8 232	-1 459	-906
Brno-venkov	2 300	1 874	426	4 961	2 744	2 217	2 643
Břeclav	1 104	1 128	-24	1 179	950	229	205
Hodonín	1 440	1 561	-121	997	1 217	-220	-341
Vyškov	932	899	33	1 389	1 004	385	418
Znojmo	1 117	1 106	11	1 085	914	171	182
Jihomoravský kraj	12 404	11 466	938	8 658	6 910	1 748	2 686

Tabulka č. 17: Pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji a jeho okresech v roce 2011 - relativní údaje na 1 000 obyvatel

okres, kraj	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek stěhováním	celkový přírůstek
Blansko	10,4	9,8	0,6	12,7	8,7	4,0	4,5
Brno-město	11,6	10,2	1,5	17,9	21,7	-3,9	-2,4
Brno-venkov	11,2	9,1	2,1	24,2	13,4	10,8	12,9
Břeclav	9,6	9,8	-0,2	10,3	8,3	2,0	1,8
Hodonín	9,2	10,0	-0,8	6,4	7,8	-1,4	-2,2
Vyškov	10,5	10,1	0,4	15,6	11,3	4,3	4,7
Znojmo	9,9	9,8	0,1	9,6	8,1	1,5	1,6
Jihomoravský kraj	10,7	9,8	0,8	7,4	5,9	1,5	2,3

2.3. Územní srovnání - vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje

Jihomoravský kraj je podle platného zákonného ustanovení vymezen okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo a je rozdělen na 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo a Židlochovice.

Přestože je rozlohou nejmenší – 230 km², převyšuje okres Brno – město hustotou obyvatelstva 1 647,5 osob/km² výrazně ostatní okresy. Nejméně je zalidněný okres Znojmo s hustotou obyvatelstva 71,2 osob/km².

Poměr pohlaví je v kraji vyvážený, žen je pouze o 1,1% více než mužů. Nejvíce žen žije v okrese Brno – město, kde je jich o 1,8% více než mužů. Nejvyrovnanější zastoupení obou pohlaví je na okrese Vyškov, kde žije 50,6% žen.

Věkový průměr obyvatelstva kraje je 40,8 let. Nejnižší věkový průměr je v okrese Brno – venkov – 40,2 let s největším podílem dětí do 14 let věku – 15,6%. Nejvyšší věkový průměr je v okrese Brno – město – 42,2 let, který má rovněž největší podíl obyvatel starších 65 let – 17,9%.

Mezi nezaměstnanými činí ženy v kraji 48,3% . Nejvyšší míry nezaměstnanosti dosahují okresy Hodonín – 14,46% a Znojmo – 14,05% Nejvíce volných pracovních míst je nabízeno v okrese Brno – venkov.

Tabulka č. 18: Územní srovnání okresů – rozloha, hustota obyvatelstva
k 31. 12. 2011

okres, kraj	rozloha celkem (km ²)	počet obcí celkem	části obcí	hustota obyvatelstva (osoby/ km ²)
Blansko	863	116	174	123,8
Brno-město	230	1	1	1 647,5
Brno-venkov	1 499	187	230	137,7
Břeclav	1 038	63	69	110,6
Hodonín	1 099	82	93	142,4
Vyškov	876	80	118	102,0
Znojmo	1 590	144	170	71,2
Jihomoravský kraj	7 195	673	902	162,1

Tabulka č. 19: Územní srovnání okresů – skladba obyvatelstva k 31. 12. 2011

okres, kraj	počet obyvatel	ženy	podíl obyvatel ve věku 0-14 let (%)	podíl obyvatel ve věku 15-64 let (%)	podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	průměrný věk obyvatel (roky)
Blansko	106 843	54 272	14,5	69,3	16,2	40,9
Brno-město	378 916	196 210	13,1	69,1	17,9	42,2
Brno-venkov	206 485	104 427	15,6	68,8	15,6	40,2
Břeclav	114 831	58 490	14,0	71,3	14,8	40,7
Hodonín	156 505	79 533	13,5	70,8	15,7	41,1
Vyškov	89 334	45 187	14,6	70,1	15,3	40,5
Znojmo	113 265	57 329	14,6	71,0	14,4	40,3
Jihomoravský kraj	1 166 179	595 448	14,3	70,1	15,7	40,8

Tabulka č. 20: Územní srovnání okresů – nezaměstnanost k 31. 12. 2011

okres, kraj	uchazeči o zaměstnání	ženy	volná prac. místa celkem	míra reg. nezaměstn. (%)
Blansko	4 965	2 473	197	8,73
Brno-město	18 590	9 432	727	8,15
Brno-venkov	7 998	4 054	825	7,62
Břeclav	6 892	3 109	190	11,05
Hodonín	11 874	5 541	288	14,46
Vyškov	4 225	1 996	170	8,84
Znojmo	8 178	3 999	378	14,05
Jihomoravský kraj	62 722	30 304	2 775	9,81

2.3.1. Okres Blansko

Okres Blansko leží v severní části Jihomoravského kraje a jeho území sousedí s pěti okresy České republiky. Se svými 86 267 ha patří k nejmenším okresům Jihomoravského kraje. Menší je pouze Brno – město o rozloze 23 019 ha.

Administrativně se okres Blansko člení na 116 obcí a dále pak na 174 částí obcí. Statut města má 8 obcí - Adamov, Blansko, Boskovice, Kunštát, Letovice, Olešnice, Rájec-Jestřebí a Velké Opatovice. Statut městyse má 9 obcí – Černá Hora, Doubravice nad Svitavou, Jedovnice, Knínice u Boskovic, Křtiny, Lysice, Ostrov u Macochy, Sloup a Svitávka. Celkem 97 obcí má pouze 1 část obce, 19 obcí se dělí na 2 a více částí obce, město Letovice má dokonce 17 částí obce. Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí. Na území okresu Blansko působí 2 obce s rozšířenou působností (ORP) - Blansko a Boskovice (obce 3. stupně). Podle správního území těchto 2 obcí, které bylo menší než bývalý okres, byly k 1. lednu 2007 narovnány hranice okresu, 14 obcí tak přešlo pod okres Brno-venkov. Příslušnost k okresu tedy změnilo 13 obcí spadající pod ORP Tišnov (Běleč, Brumov, Bukovice, Hluboké Dvory, Lomnice, Ochoz u Tišnova, Osiky, Rašov, Rohozec, Strhaře, Synalov, Unín, Zhoř) a 1 obec spadající pod ORP Šlapanice (Březina). Správní obvod Boskovice má větší rozlohu - 511 km², patří sem 73 obcí s celkovým počtem obyvatel 50 171 (k 31. 12. 2005). Správní obvod Blansko má rozlohu 351 km², 43 obcí mělo 54 354 obyvatel. K nižšímu správnímu členění - v rámci ORP Boskovice jsou celkem 3 pověřené obecní úřady (POU) - Letovice,

Velké Opatovice (obce 2. stupně) a Boskovice, v rámci ORP Blansko jsou 2 POU - Adamov (obec 2. stupně) a Blansko.

K 31.12.2011 žilo v okrese Blansko 106 843 osob, z nichž bylo 54 272 žen (50,8 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2010 zvýšil o 485 osob. Ke zvýšení stavu obyvatel došlo zásluhou stěhování, zatímco se v průběhu roku 2011 z okresu vystěhovalo 925 osob, přistěhovalo se 1 350 osob (přírůstek stěhování tedy činil 425 osob). Přirozená změna vedla k mírnému přírůstku obyvatel, živě se v roce 2011 narodilo 1 110 dětí, ovšem zemřelo 1 050 osob (přirozený přírůstek představoval 60 osob).

Hospodářství v okrese mělo vždy průmyslově - zemědělský charakter. V průmyslu bylo podle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 zaměstnáno více než 42,2 % ekonomicky aktivních obyvatel, ve stavebnictví 8,1 % a v zemědělství 5,6 % ekonomicky aktivních. Z průmyslových odvětví má nejdůležitější postavení se svou stoletou tradicí strojírenství.

Registrovaná míra nezaměstnanosti dosáhla k 31.12.2011 v okrese Blansko hodnoty 8,73 %, což je po okrese Brno-venkov (7,62 %) a Brno – město (8,15%) nejnižší míra nezaměstnanosti v rámci Jihomoravského kraje. Tomuto faktu napomáhá vcelku snadná dopravní dostupnost brněnských podniků. Podle údajů ze SLDB 2001 do Brna-města či do Brna-venkova v té době cestovala celá čtvrtina těch, kteří za práci vyjížděli mimo obec svého bydliště.

2.3.2. Okres Brno-město

Okres Brno-město tvoří statutární město Brno, které je druhým největším městem České republiky, zároveň je centrem Moravy, jedné z historických zemí Koruny české. Na území města Brna žije téměř třetina obyvatel celého Jihomoravského kraje.

Z územně správního pohledu se statutární město Brno člení na 29 městských částí. Největší, co do počtu obyvatel, je městská část Brno-střed, nejmenší městská část Brno-Útěchov. Rozloha města se na současný stav zvětšovala postupným připojováním předměstských obcí. V roce 1919 vzniklo tzv. Velké Brno připojením 23 předměstských obcí, v roce 1944 byla k Brnu připojena Líšeň, v roce 1960 Bystrc, v letech 1961 až 1980 bylo připojeno dalších 11 obcí. Městské části v dnešní podobě vznikly v roce 1990.

Z přibližně 194,4 tisíc ekonomicky aktivních obyvatel Brna bylo podle údajů ze sčítání lidu v roce 2001 jen 1,0 % osob zaměstnáno v primárním sektoru (zemědělství), dále 28,5 % v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) a 63,6 % v terciárním sektoru (služby). Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2011 dosáhla 8,15 % a ve srovnání s ostatními okresy Jihomoravského patří dlouhodobě k okresům s nižší úrovní nezaměstnanosti.

Vzhledem ke své poloze patří Brno k územím se značnou intenzitou dopravy. Město leží na křižovatce dálnic D1 (Praha - Brno) a D2 (Brno - Bratislava), které jsou součástí transevropské dálniční sítě. Je významným železničním uzlem. Na území městské části Brno-Tuřany je vybudováno mezinárodní civilní letiště, které splňuje požadavky na celoroční provoz všech typů letadel. Městskou hromadnou dopravu zajišťuje Dopravní podnik města Brna v rámci integrovaného dopravního systému svými tramvajovými, trolejbusovými a autobusovými linkami. Na Brněnské přehradě je provozována také lodní doprava.

2.3.3. Okres Brno-venkov

Okres Brno-venkov vznikl po reformě státní správy v roce 1960 a tvoří široký pás obklopující ze všech stran město Brno. Po zohlednění změn správního uspořádání k 1.1.2007 celková plocha okresu Brno-venkov dosáhla 149 893 ha, přičemž hraničí se sedmi okresy.

Od 1.1.2005 podle zákona o změně hranic krajů přešlo do Jihomoravského kraje celkem 25 obcí z kraje Vysočina. Jde o 24 obcí z okresu Žďár nad Sázavou a o 1 obec (Senorady) z okresu Třebíč, které se staly obcemi okresu Brno-venkov. V rámci sladění hranic okresů s hranicemi správních území obcí s rozšířenou působností k 1.1.2007 se počet zvýšil o dalších 25 obcí - 14 obcí z okresu Blansko, 7 obcí z okresu Břeclav a 4 obce z okresu Znojmo. Počet obcí okresu se tak zvýšil z původních 137 obcí na 187 obcí, 13 z nich má statut města - Dolní Kounice, Ivančice, Kuřim, Modřice, Oslavany, Pohořelice, Rosice, Šlapanice, Tišnov, Újezd u Brna, Zbýšov a Židlochovice. Okres Brno-venkov nemá vlastní okresní město a 11 obcí má statut městysu – Deblín, Doubravník, Drásov, Lomnice, Medlov, Nedvědice, Nosislav, Ostrovačice, Pozořice, Troskotovice a Veverská Bítýška.

Na území okresu žilo ke konci roku 2011 celkem 206 485 obyvatel, z toho bylo 104 427 žen (50,6 %). Zajímavostí je, že na rozdíl od ostatních okresů kraje se počet obyvatel okresu Brno-venkov dlouhodobě zvyšuje, a to především zásluhou migračního přírůstku. V roce 2011 se sice vystěhovalo celkem z okresu 2 744 osob, ale přistěhovalo se 4 961 osob, migrační saldo tedy dosáhlo 2217 osob. Významný podíl představují přistěhovalí z okresu Brno-město, kteří vyhledávají a využívají dobré podmínky pro výstavbu domů a bytů v klidném a krásném prostředí obcí okresu Brno-venkov s relativně dobrým dopravním napojením na Brno.

Podle územní struktury platné od 1. ledna 2003 jsou jednotlivé obce okresu seskupeny do správních obvodů obcí s rozšířenou působností. V okrese Brno-venkov jsou sídla ORP v souladu se změnami k 1.1.2007 rozmístěna ve městech Ivančice, Kuřim, Rosice, Pohořelice, Šlapanice, Tišnov a Židlochovice.

Více jak 31,6 % ekonomicky aktivního obyvatelstva je zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu a výrobě elektřiny, 11,4 % ve stavebnictví, 11,3 % v obchodě, 6,6 % v odvětví dopravy, pošty a telekomunikace, 5,3 % ve zdravotnictví, veterinárních a sociálních činnostech, 5,1 % ve školství, stejné procento ve veřejné správě, obraně a sociálním zabezpečení. V zemědělství a lesnictví pracovalo 4,8 % ekonomicky aktivních, stejně jako v činnosti v oblasti nemovitostí a služeb pro podniky. Registrovaná míra nezaměstnanosti k 31.12.2011 dosáhla 7,62 % a patří dlouhodobě mezi nejnižší. Je to dáno také tím, že obyvatelé okresu nachází pracovní příležitosti především v Brně. Za prací vyjíždí z bydliště téměř 48 tisíc obyvatel, z toho více jak 60 % vyjíždělo za prací právě do krajské metropole Brna. Vyjížděli i za vyšším výdělkem.

2.3.4. Okres Břeclav

Okres Břeclav se nachází v nejnižnějším cípu Moravy. Po zohlednění změn správního uspořádání k 1.1.2007 má okres Břeclav rozlohu 103 825 ha.

Administrativně se okres Břeclav po sladění hranic k 1.1.2007 člení na 63 obcí a dále pak na 69 částí obcí. Celkem 9 obcí má statut města - Břeclav, Hustopeče, Klobouky u Brna, Lanžhot, Mikulov, Podivín, Valtice, Velké Bílovice a Velké Pavlovice. Celkem 58 obcí má pouze jednu část, 4 obce se dělí na 2 části a město Břeclav má 3 části.

Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí, v souladu se změnami hranic k 1.1.2007 na území okresu Břeclav působí 3 obce s rozšířenou působností (ORP) - Břeclav, Hustopeče a Mikulov (obce 3. stupně). Správní obvod Břeclav má největší rozlohu - 439 km², patří sem 17 obcí s celkovým počtem obyvatel 58 664 (k 31.12.2005). Správní obvod Hustopeče má rozlohu 355 km², 28 obcí mělo 34 593 obyvatel a správní obvod Mikulov má rozlohu 245 km², 17 obcí mělo 19 663 obyvatel. K nižšímu správnímu členění - v rámci ORP Hustopeče jsou 2 pověřené obecní úřady (POU) - Klobouky u Brna (obec 2. stupně) a Hustopeče.

K 31.12.2011 žilo v okrese Břeclav 114 831 osob, z nichž bylo 58 490 žen (50,9 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2010 zvýšil o 205 osob. Ke zvýšení stavu obyvatel došlo zásluhou stěhování. Zatímco se v průběhu roku 2011 z okresu vystěhovalo 950 osob, přistěhovalo se 1 179 osob (přírůstek stěhování tedy činil 229 osob). Přirozená změna vedla k úbytku obyvatel, živě se v roce 2011 narodilo 1 104 dětí, ovšem zemřelo 1 128 osob (přirozený úbytek představoval 108 osob). Podle věkové struktury z konce roku 2011 bylo z celkového počtu obyvatel 14,0 % osob ve věku do 14 let, starší 15 až 64 let mělo 71,2 % obyvatel okresu a starších 65 let bylo 14,8 % osob. Průměrný věk obyvatel okresu na konci roku 2011 dosahoval 40,7 roků.

Podle údajů ze sčítání lidu v roce 2001 více jak 27 % ekonomicky aktivního obyvatelstva okresu pracovalo v průmyslu, který je prezentován gumárenským a plastikářským, chemickým, strojírenským, polygrafickým a potravinářským odvětvím. V obchodě a pohostinství pracovalo 14 %, ve stavebnictví téměř 10 % a v zemědělství 9 % ekonomicky aktivních obyvatel. Okres Břeclav se dlouhodobě řadí k okresům s poměrně vysokou mírou registrované nezaměstnanosti.

2.3.5. Okres Hodonín

Okres Hodonín leží na jihovýchodní Moravě při hranici se Slovenskou republikou. Území okresu o celkové rozloze 1 099 km² zaujímá 15,3 % rozlohy území Jihomoravského kraje a je charakteristické svým protáhlým tvarem ze západu na východ.

Administrativně se okres Hodonín člení po narovnání hranic k 1.1.2007 na 82 obcí a dále pak na 93 částí. Celkem 8 obcí má statut města - Bzenec, Dubňany, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Veselí nad Moravou, Vracov a Ždánice. Celkem 75 obcí má pouze 1 část obce, 7 obcí se dělí na 2 a více částí obce, město Kyjov má 4 části obce. K 31.12.2011 žilo v okrese (před územní změnou) celkem 156 505 obyvatel, z toho bylo 79 533 žen (50,8 %). Průměrný věk obyvatel okresu na konci roku 2011 dosahoval 41,1 roků.

Na území okresu Hodonín působí 3 obce s rozšířenou působností (ORP) - Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou (obce 3. stupně). Od počátku roku 2007 bylo zesouladěno území okresu s územími správních obvodů ORP a k okresu Hodonín tak přibyla 1 obec z okresu Vyškov (Mouchnice v ORP Kyjov). ORP Kyjov má také největší rozlohu (470 km²) a spadá pod něj nejvíce obcí – 42, následuje ORP Veselí nad Moravou s rozlohou 343 km² a 22 obcemi. V obvodu Hodonín 18 obcí zaujímá svojí rozlohou 286 km². K nižšímu správnímu uspořádání - v rámci ORP Kyjov jsou 3 pověřené obecní úřady (POÚ) - Bzenec, Ždánice (obce 2. stupně) a Kyjov, v rámci ORP Veselí nad Moravou jsou také 3 POU - Strážnice, Velká nad Veličkou (obce 2. stupně) a Veselí nad Moravou.

Zánik, popřípadě různé transformace velkých průmyslových podniků, které v minulosti patřily k hlavním zaměstnavatelům obyvatel okresu Hodonín, se plně projeví ve vysoké míře nezaměstnanosti obyvatelstva. Ani vznik převážně menších podniků, ať už v průmyslové nebo zemědělské sféře, neměl vliv na zlepšení zaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2011 dosáhla 14,46 %, z dlouhodobého hlediska v meziokresním srovnání je jednou z nejvyšších v České republice.

2.3.6. Okres Vyškov

Okres Vyškov leží ve východní části Jihomoravského kraje, sousedí se šesti okresy. Po zohlednění změn správního uspořádání k 1.1.2007 patří okres Vyškov rozlohou 87 605 ha k menším okresům Jihomoravského kraje, menší je pouze okres Brno-město (23 019ha) a okres Blansko (86 267 ha).

Administrativně se okres Vyškov po sladění hranic k 1.1.2007 člení na 80 obcí a dále pak na 118 částí obcí. Pouze 5 obcí má statut města (Bučovice, Ivanovice na Hané, Rousínov, Slavkov u Brna a Vyškov). Celkem 66 obcí má pouze 1 část obce, 17 obcí se dělí na dvě a více částí obce, město Vyškov má dokonce 14 částí obce.

Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí. Na území okresu Vyškov působí 3 obce s rozšířenou působností (ORP) - Bučovice, Slavkov u Brna a Vyškov (obce 3. stupně). Podle správního území těchto tří obcí byly od počátku roku 2007 narovnány hranice okresu, tím tedy obec Mouchnice, která patří pod ORP Kyjov, přešla do okresu Hodonín. Správní obvod Vyškova má největší rozlohu - 547 km², patří sem 42 obcí, následují Bučovice s rozlohou 171 km², patří sem 20 obcí. Správní obvod Slavkova u Brna má rozlohu 158 km², 18 obcí. K nižšímu správnímu členění: Bučovice a Slavkov u Brna plní zároveň i funkci pověřeného obecního úřadu (POU), v rámci ORP Vyškov jsou celkem 3 POU - Ivanovice na Hané, Rousínov (obce 2. stupně) a Vyškov, navíc Vojenský újezd Březina.

K 31.12.2011 žilo v okrese Vyškov 89 334 osob, z nichž bylo 45 187 žen (50,6 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2010 zvýšil o 418 osob. Ke zvýšení stavu obyvatel přispěl přirozený přírůstek i stěhování. Zatímco se v průběhu roku 2010 vystěhovalo z okresu 1 004 osob, přistěhovalo se 1 389 osob (přírůstek stěhování tedy činil 385 osob). Ve stejném období se živě narodilo 932 dětí a zemřelo 899 osob (přirozený přírůstek představoval 33 osob). Průměrný věk obyvatel okresu dosahoval 40,5 roku.

Hospodářství v okrese vždy mělo průmyslově - zemědělský charakter. V průmyslu podle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 bylo zaměstnáno 29,9 % ekonomicky aktivních obyvatel, v zemědělství to bylo 6,1 % a ve stavebnictví 10,5 % ekonomicky aktivních. Registrovaná míra nezaměstnanosti dosáhla ke konci roku 2011 hodnoty 8,84 %, což je hodnota příznivější, než úroveň nezaměstnanosti za celý Jihomoravský kraj (9,81 %). Tomuto faktu napomáhá vcelku snadná dopravní dostupnost brněnských podniků.

2.3.7. Okres Znojmo

Okres Znojmo patří rozlohou 159 039 ha mezi největší okresy České republiky. Základní podobu a velikost získal v roce 1961 sloučením okresu Znojmo a Moravský Krumlov s částí okresu Moravské Budějovice, současná podoba byla upravena k 1.1.2007 zesouladěním hranic okresu se správním územím obcí s rozšířenou působností.

Administrativně se okres Znojmo po sladění hranic k 1.1.2007 člení na 144 obcí a dále pak na 170 částí obcí. Celkem 5 obcí má statut města - jsou to Hrušovany nad Jevišovkou, Miroslav, Moravský Krumlov, Znojmo, nejmladším městem jsou Jevišovice (únor 2007). Celkem 129 obcí má pouze 1 část obce, 15 obcí se dělí na 2 a více částí obce, město Znojmo má 9 částí obce.

Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí. Na území okresu Znojmo působí 2 obce s rozšířenou působností (ORP) - Moravský Krumlov a Znojmo (obce 3. stupně). Podle správního území těchto 2 obcí byly narovnány od 1.1.2007 hranice okresu, území okresu se zmenšilo o 4 obce - Branišovice, Loděnice, Šumice a Troskotovice spadající pod ORP Pohořelice a nyní patří do okresu Brno-venkov. Správní obvod Znojmo má větší rozlohu - 1 243 km², patří sem 111 obcí s celkovým počtem obyvatel 90 162 (k 31.12.2005). Správní obvod Moravský Krumlov má rozlohu 348 km², 33 obcí mělo 22 297 obyvatel. K nižšímu správnímu členění - v rámci ORP Znojmo jsou celkem 3 pověřené obecní úřady (POU) - Hrušovany nad Jevišovkou, Vranov nad Dyjí (obce 2. stupně) a Znojmo, v rámci ORP Moravský Krumlov jsou 2 POU - Miroslav (obec 2. stupně) a Moravský Krumlov.

K 31.12.2011 žilo v okrese Znojmo 113 265 osob, z nichž bylo 57 329 žen (50,6 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2010 zvýšil o 182 osob. Zatímco se v průběhu roku 2011 vystěhovalo z okresu 914 osob, přistěhovalo se 1 085 osob (přírůstek stěhováním tedy činil 171 osob). Ve stejném období se živě narodilo 1 117 dětí, ovšem zemřelo 1 106 osob (přirozený přírůstek představoval 11 osob).

Z hospodářského hlediska je okres Znojmo okresem zemědělsko-průmyslovým, zemědělská půda tvoří více než 68% výměry okresu. V uplynulých letech, podobně jako v celé České republice, vstoupil do mnoha podniků na území okresu zahraniční kapitál. V tomto období také některé větší či menší podniky nevydržely z různých důvodů tlak konkurence a zanikly nebo musely změnit svoji činnost. Naproti tomu vznikla řada převážně menších podniků, které si své místo na trhu již našly. Podobná situace nastala i v zemědělství. Část podniků se transformovala do velkých celků a kromě toho vznikly větší či menší rodinné farmy. Vývoj obchodní sítě ve městě Znojme i přilehlém okolí ovlivnily vybudované supermarkety. Veškeré tyto změny se odrazily na trhu práce. Vzhledem k poměrně nízkému zprůměrnění okresu, absenci velkých podniků a sezónnosti některých činností, dosahuje okres Znojmo vysoké nezaměstnanosti, která se prohlubuje v zimních měsících, kdy klesá zájem o pracovníky v zemědělství, stavebnictví a službách. K 31. prosinci 2011 dosáhla registrovaná míra nezaměstnanosti v okrese Znojmo 14,05 %, což byla nejvyšší hodnota v rámci Jihomoravského kraje.

2.4. Struktura vzdělanostní úrovně obyvatelstva Jihomoravského kraje

K pozitivům Jihomoravského kraje patří dostatečná síť předškolních a školských zařízení. Děti v předškolním věku svěřují rodiče 633 mateřským školám, základní vzdělání poskytuje 477 základních škol, z nichž převážná část žáků přechází na další studium do 143 středních škol. Síť škol většinou pokrývá požadavky na umístění dětí, i když se stále ještě projevují některé nedostatky. Snahou středního a učňovského školství je zabezpečení provázanosti nabídky středního školství s potřebami trhu práce.

Na vzdělanostní úrovni obyvatel v kraji má podíl i kvalitní systém vysokého školství. Potřebné vzdělání poskytují studentům civilní i soukromé vysoké školy v Brně, Znojme a Lednici, opomenout nelze ani význam Univerzity obrany v Brně.

Dle výsledků Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2011 mělo v Jihomoravském kraji vysokoškolské vzdělání 14,3%, středoškolské vzdělání s maturitou 30,7%, středoškolské vzdělání doložené výučním listem 32,3% a základní vzdělání včetně neukončeného 17,6% obyvatelstva v produktivním věku. Poslední uvedený údaj je samozřejmě zkreslující, protože zahrnuje také žáky 9. ročníků základních škol, kteří budou plynule pokračovat v studiu na různých typech středních škol. Celkem 4 283 osob uvedlo, že nemá žádné vzdělání.

Tabulka č. 21: Struktura vzdělanostní úrovně obyvatelstva dle výsledků SLDB 2011

Kraj, okresy k 26.3. 2011	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	z toho nejvyšší dokončené vzdělání				
		základní včetně neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední s maturitou a vyšší odborné	vysokoškolské	bez vzdělání
Jihomoravský	1 003 708	176 419	324 371	307 714	143 968	4 283
Blansko	91 014	15 380	33 642	28 453	10 232	413
Brno - město	333 151	44 033	78 482	112 521	75 207	1028
Brno - venkov	172 834	30 323	61 444	52 460	21 251	611
Břeclav	98 734	21 837	35 858	27 844	8 719	570
Hodonín	135 448	28 724	50 650	38 354	12 379	547
Vyškov	76 005	14 378	27 822	22 385	8 236	312
Znojmo	96 522	21 744	36 473	25 697	7 944	802

2.5. Národnostní složení a cizinci v Jihomoravském kraji

Dle Sčítání lidí, domů a bytů 2011 je v kraji zastoupeno 37.724 cizinců. Jejich nejčetnější státní občanství je Ukrajina – 42%, Slovensko – 18% a Vietnam – 11%. Jako účel trvalého pobytu cizinci nejčastěji uvádějí sloučení rodiny – 74% a usídlení – 23%. Účelem dlouhodobého pobytu nad 90 dnů je pro cizince zaměstnání – 70% a podnikání na živnostenské oprávnění – 17%. Z uvedených důvodů je nejvíce cizinců registrováno v okrese Brno – město – 63%.

Při Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2011 byla otázka národnosti dobrovolná a řada obyvatel odpověď neuvedla. Z dostupných zjištění je patrné, že se nejvíce obyvatel kraje hlásí k národnosti české a následně moravské, a to ve všech okresech. Zajímavé je, že po třetí – slovenské národnosti se obyvatelé Jihomoravského kraje hlásí sestupně k národnostem polské, německé, romské a až nakonec k mateřštinou mluvící národnosti slezské.

Tabulka č. 22: Národnostní složení a cizinci dle výsledků SLDB 2011

Kraj, okresy k 26.3. 2011	Obyvatelstvo celkem	z toho národnost								cizinci
		česká	moravská	slezská	slovenská	polská	Německá	romská	neuvedeno	
JMK	1 169 788	555 791	254 648	155	14 588	726	458	305	283 089	37 724
BK	106 614	53 625	20 882	2	610	48	32	7	27 518	1 804
BM	384 277	187 291	71 906	79	6 427	420	199	166	94 265	23 702
BO	204 818	94 100	51 120	25	1 837	100	72	55	47 839	5 140
BV	114 844	51 958	27 548	9	1 674	48	42	15	27 579	1 979
HO	156 952	71 465	40 528	15	1 915	36	30	37	34 737	1 712
VY	89 093	40 853	21 561	13	959	21	34	10	21 603	1 431
ZN	113 190	56 499	21 103	12	1 166	53	49	15	29 548	1 956

2.6. Ekonomická aktivita a nezaměstnanost v Jihomoravském kraji

V Jihomoravském kraji žije 49,4% ekonomicky aktivního obyvatelstva, což koresponduje s celorepublikovým průměrem – 49,0%. Z okresů kraje je nejvyšší zastoupení ekonomicky aktivních osob v okrese Břeclav – 50,5% a nejnižší v okrese Blansko – 48,8%.

Z ekonomicky aktivního obyvatelstva je nejvyšší procento nezaměstnaných zastoupeno v okrese Hodonín – 14,93 a nejnižší v okrese Brno- venkov – 7,83%. V absolutních hodnotách žije nejvíce nezaměstnaných v okrese Brno – město a Hodonín, nejméně v okrese Vyškov.

Při Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2011 nejčastěji lidé uvedli, že pracují v zaměstnaneckém poměru – 77,8%, jako zaměstnavatelé pracuje 3,7% ze zaměstnaných a osoby pracující na vlastní účet jsou mezi zaměstnanými zastoupeny 12,8%.

Tabulka č. 23: Ekonomická aktivita v okresech dle výsledků SLDB 2011

Kraj, okresy k 26.3. 2011	Obyvatelstvo celkem	z toho podle ekonomické aktivity				
		ekonomicky aktivní	v tom			
			zaměstnaní	z toho		
				zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet
JMK	1 169 788	577 736	517 194	402 452	19 003	66 218
BK	106 614	52 008	46 883	37 977	1 455	5 196
BM	384 277	189 095	171 051	130 148	7 652	23 588
BO	204 818	100 723	92 574	71 735	3 446	12 085
BV	114 844	57 974	51 266	40 127	1 623	6 265
HO	156 952	77 597	66 794	52 890	2 169	8 067
VY	89 093	44 874	40 705	32 272	1 163	5 114
ZN	113 190	55 465	47 921	37 303	1 495	5 903
ČR	10 562 214	5 172 737	4 666 233	3 615 579	165 668	593 132

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR dosáhla míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji ke konci března letošního roku 10,12%. Meziročně se sice snížila o 0,20 procentního bodu, ovšem proti konci roku 2011 byl zaznamenán nárůst o 0,31 bodu. Mezi 14 kraji České republiky byla míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji 5. nejvyšší a proti republikovému průměru byla vyšší o 1,21 procentního bodu. Nejnižší míra nezaměstnanosti je tradičně v Hl. m. Praze (4,01%), naopak nejvyšší je vykazována v Ústeckém kraji (13,67%).

V porovnání se 77 okresy České republiky podle míry nezaměstnanosti se okresy Jihomoravského kraje umístily následovně: Brno – město a Brno – venkov na 20. resp. 27. místě, okresy Hodonín a Znojmo „obsadily“ mezi všemi okresy republiky 74. resp. 73. místo. Okres Břeclav se umístila na 58. místě, okres Blansko obsadil 36. místo a okres Vyškov 32. místo. Nejvyšší míra nezaměstnanosti v rámci republiky byla v okrese Jeseník (17,16%) a nejnižší v okrese Praha – východ (3,55%).

Úřady práce v Jihomoravském kraji registrovaly ke konci března 2012 celkem 64 346 uchazečů o zaměstnání (33 804 mužů a 30 542 žen). Proti konci února se celkový počet nezaměstnaných snížil o 1 855 osob, oproti konci roku 2011 došlo ke zvýšení počtu o 1 624

osob, meziroční změna představovala snížení počtu uchazečů o zaměstnání o 2 638 osob. Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání bylo ke konci 1. čtvrtletí letošního roku 62 798 uchazečů dosažitelných.

Úřady práce v Jihomoravském kraji nabízely ke konci března 2012 celkem 3 085 volných pracovních míst, což bylo o 379 míst více, než ve stejném období minulého roku. Zvýšení počtu volných pracovních míst znamenalo při současném poklesu počtu uchazečů o zaměstnání snížení počtu uchazečů připadajících na 1 volné pracovní místo. Zatímco ke konci loňského března připadalo na 1 místo 24,8 uchazečů, ke konci března 2012 to bylo 20,9 uchazečů. Počty uchazečů na 1 volné pracovní místo se v kraji v meziokresním srovnání pohybovaly od 12,8 uchazečů v okrese Brno – venkov do 37,8 uchazečů v okrese Hodonín.

Tabulka č. 24: Míra nezaměstnanosti – mezikrajové srovnání k 31. březnu 2012

ČR, texty	Míra registrované nezaměstnanosti %			Uchazeči o zaměstnání			Volná pracovní místa	Počet uchazečů na 1 místo
Česká republika	8,91	10,00	8,09	525 180,00	508 158,00	254 646,00	39 906,00	13,20
Hl. m. Praha	4,01	4,55	3,60	33 049,00	31 525,00	16 298,00	9 128,00	3,60
Středočeský	7,32	8,56	6,40	52 472,00	51 440,00	26 075,00	4 390,00	12,00
Jihočeský	8,00	9,00	7,24	28 059,00	27 044,00	13 727,00	2 281,00	12,30
Plzeňský	6,94	8,06	6,10	22 885,00	22 343,00	11 407,00	2 575,00	8,90
Karlovarský	10,24	10,86	9,74	17 999,00	17 466,00	8 500,00	1 285,00	14,00
Ústecký	13,67	15,85	12,08	61 564,00	59 803,00	30 306,00	2 222,00	27,70
Liberecký	9,84	11,52	8,59	24 016,00	22 955,00	12 061,00	2 156,00	11,10
Královéhradecký	7,82	8,48	7,30	23 039,00	22 261,00	11 069,00	1 745,00	13,20
Pardubický	8,62	9,41	8,01	24 119,00	23 541,00	11 452,00	2 772,00	8,70
Vysočina	9,56	10,88	8,59	25 847,00	25 377,00	12 505,00	992,00	26,10
Jihomoravský	10,12	11,16	9,34	64 346,00	62 798,00	30 542,00	3 085,00	20,90
Olomoucký	11,58	12,70	10,69	39 249,00	37 689,00	19 057,00	1 709,00	23,00
Zlínský	9,66	10,68	8,87	30 313,00	29 388,00	14 541,00	1 490,00	20,30
Moravskoslezský	11,70	12,81	10,86	78 223,00	74 528,00	37 106,00	4 076,00	19,20

Tabulka č. 25: Míra nezaměstnanosti dle okresů k 31. březnu 2012

Kraj, okresy	Míra registrované nezaměstnanosti %			Uchazeči o zaměstnání	Přírůstek (úbytek) uchazečů o zaměstnání ve srovnání se stavem					
	celkem	ženy	muži		k 29.2. 2012		k 31.12.2011		k 31.3.2011	
					abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Jihomoravský kraj	10,12	11,16	9,34	64 346	-1855	-2,80	1624	2,60	-2638	-3,9
Blansko	9,21	10,87	8,02	5 236	-9	-0,20	271	5,50	-115	-2,1
Brno - město	8,44	9,72	7,47	19 007	-57	-0,30	417	2,20	-194	-1
Brno - venkov	7,83	8,79	7,09	8 250	-129	-1,50	252	3,20	-238	-2,8
Břeclav	11,05	11,42	10,78	6 874	-436	-6,00	-18	-0,30	-820	-10,7
Hodonín	14,93	15,26	14,68	12 215	-424	-3,40	341	2,90	-721	-5,6
Vyškov	8,90	9,79	8,26	4 278	-179	-4,00	53	1,30	47	1,1
Znojmo	14,81	16,53	13,52	8 486	-621	-6,80	308	3,80	-597	-6,6

Tabulka č. 26: Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji k 31. březnu 2012

okres, kraj	uchazeči celkem	z toho uchazeči v %					počet uchazečů na 1 volné prac. místo
		dosažitelní	ženy	absolventi a mladiství	se zdravotním postižením	s nárokem na podporu v nezaměstn.	
Blansko	5 236	96,3	49,3	7,0	16,7	25,1	28,3
Brno-město	19 007	96,1	50,1	4,3	10,4	19,2	17,4
Brno-venkov	8 250	99,4	49,1	7,3	14,0	26,2	12,8
Břeclav	6 874	98,3	44,2	7,1	12,9	27,4	25,5
Hodonín	12 215	97,5	43,5	6,1	14,1	21,1	37,8
Vyškov	4 278	96,9	46,2	6,4	12,9	24,8	22,6
Znojmo	8 486	99,7	48,0	5,9	9,9	31,3	22,1
Jihomoravský kraj	64 346	97,6	47,5	5,9	12,5	23,8	20,9

Tabulka č. 27: Uchazeči o zaměstnání věk, vzdělání, délka evidence k 31. březnu 2012

Okres, kraj, ČR	Uchazeči o zaměstnání			
	déle než 1 rok v evidenci	do 30let	průměrný věk	se základním vzděláním, vč. neúplného
Blansko	1 862	1 456	39,4	1 013
Brno - město	7 539	5 562	38,8	4 841
Brno - venkov	2 564	2 571	38,1	1 680
Břeclav	2 370	2 105	39,0	1 835
Hodonín	5 063	3 635	38,5	2 467
Vyškov	1 280	1 358	38,7	925
Znojmo	2 519	2 256	39,9	1 975
JMK	23 197	18 943	38,9	14 736
ČR	184 130	148 394	39,2	139 616

2.7. Rizikové lokality

Za rizikové jsou považovány jednak lokality, které dosahují nejvyšších hodnot součtu indexu kriminality, indexu nezaměstnanosti a indexu sociálních dávek vyplacených v závislosti na výši příjmu a rovněž ty lokality, v nichž se nachází sociálně vyloučená lokalita.

V rámci České republiky zaujímá Jihomoravský kraj v tabulce rizikovosti VÚSC sestavené MV ČR za rok 2011 šesté místo v pořadí. Za jednotlivé okresy našeho kraje činila výše průměru 1 054, přičemž republikový průměr je 1 122. Nejtěživější je otázka rizikovosti pro kraj Ústecký – průměr na okresy 1 692 a Moravskoslezský – průměr na okresy 1 501. Nejméně jsou stíženy kraje Královéhradecký – průměr na okresy 851 a Plzeňský – průměr na okresy 865.

Tabulka č. 28: Rizikovost vyšších územně samosprávných celků – krajů za rok 2011

		počet obyvatel	index nezaměstnaných (idx 10 000)	index počtu vyplacených soc. dávek (idx 1 000)	index kriminality (idx 10 000)	Průměr za jednotlivé okresy kraje
1	Ústecký kraj	719 248	4 864	4 474	2 507	1 692
2	Moravskoslezský kraj	1 243 220	3 706	3 490	1 808	1 501

3	Karlovarský kraj	307 444	1 708	1 453	789	1 316
4	Olomoucký kraj	641 681	3 174	2 000	1 100	1 255
5	Liberecký kraj	439 942	2 111	1 509	1 192	1 203
6	Praha	1 257 158	259	212	590	1 061
7	Jihomoravský kraj	1 154 654	3 916	1 980	1 481	1 054
8	Zlínský kraj	590 361	2 033	1 135	628	949
9	Jihočeský kraj	638 706	3 018	1 917	1 541	925
10	Pardubický kraj	517 164	1 892	1 111	693	924
11	Středočeský kraj	1 209 337	4 469	2 082	3 281	894
12	Kraj Vysočina	514 569	2 420	1 080	850	870
13	Plzeňský kraj	627 686	3 396	1 762	1 764	865
14	Královéhradecký kraj	554 803	1 965	1 314	975	851
	Celkem ČR	10 532 770	483	339	301	1 122

Dle kritérií rizikovosti jsou v Jihomoravském kraji nejvíce zatíženy okresy Brno – město, Hodonín a Znojmo, které dosahují hodnot vyšších, než je republikový průměr všech okresů. Z tohoto důvodu jsou zařazeny mezi rizikové. Následují sestupně okresy Břeclav, Vyškov, Blansko a Brno – venkov.

Tabulka č. 29: Pořadí okresů dle kritérií rizikovosti za rok 2011

Název okresu	Počet obyvatel	Nezaměstnaní idx 10 000	Sociální dávky idx 10 000	Kriminalita idx 10 000	Součet
Brno - město	371 771	501	423	417	1 340
Hodonín	156 524	759	381	150	1 290
Znojmo	113 720	719	298	207	1 224
Břeclav	113 842	605	258	205	1 068
Vyškov	89 097	474	229	166	869
Blansko	106 884	465	238	153	855
Brno - venkov	203 216	394	154	183	730

2.8. Sociálně vyloučené lokality

V důsledku různých sociálních a ekonomických činitelů dochází ve městech ke vzniku menšinových komunit (sociálně a kulturně znevýhodněných skupin obyvatelstva), ve kterých je výskyt sociálně negativních jevů mnohem vyšší než v majoritní společnosti.

Podle „Analýzy sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“, projektu realizovaného pro MPSV ČR se v Jihomoravském kraji nachází 11 sociálně vyloučených lokalit rozmístěných v 7 obcích – Brno, Břeclav, Hodonín, Ivanovice na Hané, Vyškov, Zastávka a Znojmo.

2.8.1. Charakteristické znaky života

Mezi nejčastější a nejpálčivější problémy, které Romové každodenně řeší, patří otázky většinou ekonomického charakteru, problémy s bydlením, nedostatek finančních zdrojů, dlouhodobá nezaměstnanost, zadluženost, závislost na sociálních dávkách a s tím související psychická frustrace.

Absence vůle a schopnosti soustředit se na smysluplnou činnost jsou častou příčinou neúspěchu na trhu práce. Dlouhodobá nezaměstnanost vede k zajištění finančních prostředků z jiných než pracovních zdrojů. Tím se mnozí občané z tzv. vyloučených lokalit dostávají do situací, ve kterých páchají trestnou činnost. A bohužel trestná činnost a následný pobyt ve vězení nebývají u Romů posuzovány jako ostuda či sociální propad, ale stávají se dokonce i jakýmsi modelem způsobu života. V mnohých rodinách jsou děti vedeny k tomu, jak se v určitých situacích zachovat, jak případně obejít zákon, jak páchat trestnou činnost s tím, že vědí, že do 15 let nejsou děti trestně odpovědné. Specifika života v jednotlivých vyloučených lokalitách kraje jsou popsána u každé zvlášť v textu níže.

2.8.2. Vliv na výchovu a vzdělávání

Pokud se dostanou občané tzv. vyloučených lokalit mimo výše uvedenou pomoc, narůstají problémy nejen v sociální oblasti, ale i v oblasti kriminality a dalších projevů rizikového chování s největším dopadem na děti a mládež z neuspořádaného rodinného prostředí, kde dospělí jsou nevzdělaní a bez zaměstnání. Jejich rodiny většinou žijí u příbuzných, jsou závislé na sociálních dávkách, vyrůstají v naprosto hygienicky nevyhovujícím prostředí. V rodinách těchto dětí se často vyskytuje závislost na alkoholu a jiných návykových látkách (cigarety, toluen...) a rovněž kriminalita. Děti a dospívající mladí lidé tak přebírají nevhodné vzorce chování, což velmi negativně ovlivňuje jejich další osobnostní vývoj.

Jsou tak velmi často citově deprivováni, žijí s pocitem, že nikam nepatří. V důsledku toho bývají už ve škole apatičtí, nebo naopak emoční, později páchají trestnou činnost. Mají narušený vztah k dospělým, a to jak k rodičům, tak i k pedagogům. Dětem a mladým lidem z vyloučených lokalit často schází schopnost vcítit se do pocitu toto druhého a naopak bývají přecitlivělí vůči své osobě. Mají zvýšenou tendenci k agresivním reakcím, často útočí zejména verbálně a zdaleka nejsou tak odolní vůči psychické zátěži. Jejich typickým znakem je neschopnost se soustředit na práci, chybí jim vůle.

Prostředí tzv. vyloučených lokalit a jejich negativní vliv umocňuje rodinnou tradici ve výchově, kdy je dětem ponechána mnohem větší volnost v jednání. Mnohdy až živelné fungování rodin poznamenává jednání dětí, které pokud chtějí něčeho dosáhnout, jednají často pragmaticky nebo nahodile. Proto později nedokážou své jednání kontrolovat, ovládat a už vůbec ne předjímat následky svých činů.

U romských dětí je velmi často problematická školní docházka, často mají velký počet neomluvených hodin, ale i omluvených (skryté záškoláctví podporované nedůslednými rodiči). Záškoláctví, povalečství, vandalismus, toxikomanie, výtržnictví, šikana bývají často předchůdci kriminality. U mnohých dětí není pěstováno plnění školních či domácích povinností. Pokud projeví zájem o další vzdělávání v režimu středního školství, často školy už v 1. či 2. ročníku opouštějí a zůstávají v péči úřadů práce (sociálního dávkového systému).

Brno

V Brně existuje 10 lokalit většího rozsahu a 5 lokalit menšího rozsahu (údaj z roku 2008), v roce 2011 přibýlo dalších 5 sociálně vyloučených lokalit menšího rozsahu v podobě komerčních ubytoven. Statutární město Brno má celkem 29 městských částí, sociálně vyloučené lokality se nachází na území MČ Brno-střed, Brno-sever, Brno-Židenice, Brno-jih, Brno-Královo Pole. Počet Romů žijících v podmínkách sociálního vyloučení se odhaduje na

7-8 tis., což představuje necelé 2 % z celkového počtu obyvatel Brna, ale téměř 45 % romské populace v Brně.

Břeclav

V Břeclavi žijí sociálně znevýhodnění především na ulici Riegrova, Krátká a Na zahradách, kde mají společný dvůr, v jednotlivých vchodech se schází mládež, která narušuje občanské soužití. Další lokalitou je ubytovna Pohoda v Charvátské Nové Vsi.

Vyškovsko

Na Vyškovsku se jedná o lokality Vyškov – ulice Albrechtova, Ivanovice na Hané – místní část Chvalkovice na Hané.

Zastávka

V Zastávce jsou tři lokality, a to v Martinské osadě, Hutní osadě a Staré osadě, kde žijí převážně romské rodiny, nelze však přímo hovořit o sociálně vyloučených lokalitách obývaných jen romskými rodinami. Lokalita A (Martinská osada) se nachází téměř v centru obce, v lokalitě B (Stará osada) byl zřízen institut domovního důvěrníka, tím se situace v soužití značně zklidnila. (Pozn.:část romských občanů žije také v bytovém domě v Hutní osadě, kde mají byty zakoupeny do osobního vlastnictví).

Znojmo

Město Znojmo bylo v seznamu sociálně vyloučených lokalit vedeno bytovým domem na ul. Pražské ve Znojmě. V roce 2009 byl však tento dům, který byl v havarijním stavu, zbourán a všem romským rodinám byl přidělen náhradní byt (některým průběžně i několik bytů, pokud nebyli s kvalitou přiděleného bytu spokojeni). Sociálně vyloučená lokalita ve Znojmě tedy již od roku 2009 není.

Pokud se dá s odstupem tří let posoudit důsledek rozestěhování romských rodin, jednalo se o dobrý krok. Dosud se ve Znojmě nevytvořila žádná lokalita, kde by se soustředilo více vícepočetných romských rodin. V průběhu uplynulých tří let se Město Znojmo ve spolupráci s romským terénním pracovníkem vždy snažilo vyřešit konkrétní situace v konkrétních domech, pokud vznikly. Pokud nové soužití s novými nájemníky bylo složitější, zatím se vždy podařilo situaci vyřešit ke spokojenosti původních nájemníků i těch nových. Ve většině takových případů se v konečném důsledku situace řešila nabídkou dalšího bytu, kterou rodina využila. V roce 2010 se tato integrace romských rodin ustálila natolik, že romský terénní pracovník řešil pouze jeden případ s problematickými sousedskými vztahy.

Město Znojmo zaměstnává romského terénního pracovníka od roku 2007. Od roku 2008 čerpá na jeho činnost dotaci Rady vlády ČR pro záležitosti romských komunit – Podpora terénní práce. Práce s romskými rodinami ve Znojmě je tedy minimálně od roku 2008 koncepčně vedena. Romský terénní pracovník je aktivně zapojen do Komunitního plánování sociálních služeb Znojemska, je členem pracovní skupiny pro menšiny. Odhadovaný počet příslušníků romské komunity je zhruba 250 osob, a to v celém znojemském obvodu. Při sčítání lidu v roce 2011 se k romské národnosti přihlásilo 15 osob.

Největšími problémy romských rodin ve Znojmě a okolí jsou nezaměstnanost, nízké příjmy, nízké vzdělání, gamblerství, nízká kvalita bydlení a především rychle stoupající předlužení rodin a následné exekuce.

Hodonín

V Hodoníně jde o dvě lokality - jedna oblast - městské byty ve dvou ulicích - je nedaleko centra města a druhá oblast je v zahrádkářské kolonii mimo centrum města.

Tabulka č. 30: Pořadí obcí s rozšířenou působností dle kritérií rizikovosti v roce 2011

Název ORP	Počet obyvatel	Nezaměstnaní idx 10 000	Sociální dávky idx 10 000	Kriminalita idx 10 000	Součet
Brno	371 371	501	423	417	1 340
Hodonín	61 314	857	453	131	1 441
Znojmo	91 450	743	324	157	1 224
Břeclav	58 781	649	300	218	1 167
Mikulov	19 650	665	292	207	1 163
Kyjov	56 077	692	355	116	1 162
Veselí nad Moravou	39 133	700	307	154	1 160
Bučovice	15 891	543	292	154	990
Ivančice	23 718	496	287	198	981
Pohořelice	13 049	537	146	294	977
Moravský Krumlov	22 270	620	194	131	944
Vyškov	51 658	487	236	180	904
Boskovice	51 036	520	291	82	893
Rosice	24 395	445	204	212	861
Hustopeče	35 411	501	170	181	852
Blansko	55 848	414	189	163	766
Tišnov	29 066	469	176	106	751
Slavkov u Brna	21 548	392	164	142	698
Židlochovice	29 958	308	136	177	621
Kuřim	21 647	351	105	164	620
Šlapanice	61 383	324	101	89	514

V sedmi okresech Jihomoravského kraje se nachází celkem 673 obcí. Stanovení jejich pořadí dle kritérií rizikovosti tak, aby bylo v plné míře vyhověno metodickému návrhu uvedenému v kapitole 3 „Doporučení k tvorbě koncepcí prevence kriminality krajů na léta 2013 až 2016“ MV ČR z kapacitních důvodů není možné. V tabulce je zachyceno pořadí 21 obcí kraje s rozšířenou působností, do jejichž správních obvodů jsou všechny obce v kraji rozděleny.

Kritéria rizikovosti nad celorepublikovým průměrem s hodnotami v rozmezí 1 340 – 1 160 splňuje sedm měst – Brno, Hodonín, Znojmo, Břeclav, Mikulov, Kyjov a Veselí nad Moravou – obce jsou v tabulce zvýrazněny oranžově. Nejméně rizikové jsou obce Šlapanice, Kuřim a Židlochovice. Obce, v nichž se nachází vyloučená lokalita popsaná výše, jsou zvýrazněny žlutě. Chybí obce Ivanovice na Hané z okresu Vyškov a Zastávka z okresu Brno - venkov, které nejsou obcemi třetího stupně. Ivanovice na Hané spadají do správního obvodu ORP Vyškov a Zastávka náleží do správního obvodu ORP Rosice.

V různých lokalitách Jihomoravského kraje pracují nestátní neziskové organizace, např. v Břeclavi působí svaz Romů v Břeclavi, o.s., dále je zde zřízena pobočka IQ Roma servis, zástupci této organizace působí i v Ivanovicích na Hané, ve Vyškově, Zastávce, kde pracuje i o.s. Romodrom. V Hodoníně nabízí volnočasové a kulturní aktivity o.s. Společenství Romů a národnostních menšin a o.s. Společenství Romů na Moravě.

V Břeclavi a v Hodoníně působí Agentura pro sociální začleňování, která svoji činnost v Břeclavi ukončí v závěru roku 2012.

Sekce romských poradců Brno a Drom, romské středisko realizuje program Asistence prevence kriminality a projekty komplexní práce v sociálně vyloučených lokalitách města Brna.

Město Brno, Jihomoravský kraj, Masarykova univerzita i Diecéze Brno podporují činnost řady nestátních neziskových organizací, které nabízí Romům v Brně volnočasové a kulturní aktivity, doučování pro žáky, sociálně – právní poradenství, pomoc při hledání zaměstnání, vzdělávací programy, provozují centra komunitní a sociální práce. Mezi nejznámější patří IQ Roma servis, o.s., Společenství Romů na Moravě, o.s., Ratolest, o.s., Petrov, Armáda spásy, o.s., MU – FP, kabinet multikulturní výchovy, MU – FSS, centrum praktických studií a v neposlední řadě již zmiňovaná příspěvková organizace Statutárního města Brna Drom, romské středisko.

3. Institucionální analýza

V rámci systému prevence i mimo něj existuje a dále vzniká celá řada institucí, zařízení a organizací, které se zabývají prevencí kriminality. Ve veřejné správě působí sociální pracovníci sociálně-právní ochrany dětí, kurátoři pro mládež, koordinátoři sociální péče o osoby společensky nepřizpůsobené, sociální asistenti, romští poradci, protidrogoví koordinátoři na krajských úřadech a obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, metodici pro prevenci rizikového chování a manažeři prevence kriminality působící na krajských úřadech.

U Policie ČR je na všech úrovních - okresní, krajské i celostátní, vytvořena síť kriminalistů specializovaných na vyšetřování trestné činnosti mládeže a trestné činnosti páchané na mládeži. Prevencí se rovněž zabývají Preventivně informační skupiny Policie ČR a městské policie. Mimo systém státní správy a samosprávy působí stovky nestátních a charitativních organizací, které se ve své činnosti orientují na problematiku předcházení vzniku negativních jevů ve společnosti, pracují s rizikovými skupinami dospělých, dětí a mládeže.

Systém subjektů působících v oblasti prevence kriminality není a ani nemůže být souborem pouze vedle sebe existujících a vzájemně nezávislých institucí, nýbrž tvoří jeden celek, ve kterém se nabídka služeb a pomoci prolíná, doplňuje a navazuje na sebe. Cílem níže uvedené institucionální analýzy je získání přehledu základních informací o existenci a působnosti konkrétních institucí, subjektů, zařízení a služeb na úrovni Jihomoravského kraje působících v oblasti prevence kriminality na primární, sekundární a terciární úrovni.

3.1. Veřejná správa

Sociální pracovníci oddělení sociálně-právní ochrany dětí, kurátoři pro mládež a koordinátoři sociální péče pro osoby společensky nepřizpůsobené a protidrogoví koordinátoři jsou pracovníci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a obvodních, městských či magistrátních úřadů a jsou nejčastěji zařazeni na odborech sociálních věcí s kumulovanou agendou (včetně agendy pro integraci romské menšiny).

3.1.1. Sociálně-právní ochrana dětí

Sociálně-právní ochrana dětí je cílená činnost, která zahrnuje především zajištění práva dítěte na jeho příznivý vývoj a řádnou výchovu, ochranu zájmů a práv dítěte, dále zahrnuje i působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.

Za výkon sociálně-právní ochrany dětí v Jihomoravském kraji zodpovídají tyto úřady:

1. obecní úřady;
2. obecní úřady obcí s rozšířenou působností, MMB a úřady městských částí;
3. krajský úřad Jihomoravského kraje.

Sociálně-právní ochrana se vztahuje především na děti v následujících životních situacích:

- a. rodiče dětí zemřeli, neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti, nebo nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti;
- b. děti byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, a tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte do její výchovy;
- c. děti vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol

nebo návykové látky, živí se prostitucí, spáchaly trestný čin nebo děti mladší 15 let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem, opakovaně nebo soustavně páchají přestupky nebo jinak narušují občanské soužití;

- d. opakovaně se dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte;
- e. děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu;
- f. děti, které jsou na základě žádostí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte opakovaně umísťovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti nebo jejich umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců;
- g. děti, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami;
- h. děti, které jsou žadateli o azyl odloučenými od svých rodičů, popřípadě jiných osob odpovědných za jejich výchovu.

3.1.2. Kurátoři pro mládež

Kurátor pro mládež je specializovaný sociální pracovník, do jehož náplně práce patří pečovat:

- O děti mladší 15 let, které se dopustily trestného činu;
- O mladistvé ve věku 15-18 let, kteří se dopustili přestupku nebo trestného činu a bylo u nich zahájeno trestní stíhání;
- O děti a mladistvé, kteří mají opakované vážné poruchy chování, např. útoky z domova, zneužívání návykových látek, závislost na hracích automatech, absence ve škole apod.

Kurátoři uvedeným dětem, mladistvým a jejich rodinám poskytují sociálně-právní, výchovnou, poradenskou a socioterapeutickou pomoc s cílem odstranit nebo minimalizovat vlivy vedoucí k sociálně patologickému chování.

Do kompetence kurátorů dále spadá:

- Vedení evidence obtížně vychovatelných dětí a mladistvých;
- Podávání zpráv orgánům činným v trestním řízení o osobách nezletilých dětí a mladistvých, kteří se dopustili trestného jednání a zprávy o osobách nezletilých a mladistvých, kteří byli poškozeni jednáním jiných osob;
- Poskytování sociálně právního, výchovného a případně i psychologického poradenství dětem i rodičům při řešení rodinných, sociálních, osobních problémů a krizových situací;
- Zprostředkování péče odborných poradenských a zdravotnických pracovišť a ostatních odborných zařízení;
- Účast na úkonech v přípravném řízení (výslech, konfrontace, seznámení s výsledky vyšetřování apod.), účast na hlavním líčení a veřejném zasedání v trestních věcech mladistvých, odvolání se do rozhodnutí soudu;
- Podávání podnětů na zahájení řízení o nařízení ústavní či ochranné výchovy, výchovných opatření i jejich zrušení;
- Zajištění výkonu opatrovnictví;
- Realizace a organizace preventivních programů apod.

3.1.3. Sociální kurátoři

V současné době je péče o společensky nepřizpůsobené občany v rámci Jihomoravského kraje zajišťována v Brně odborem sociální péče Magistrátu města Brna, a to konkrétně oddělením sociální prevence a pomoci a oddělením sociální rehabilitace a dále odbory sociálních věcí na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Personálně je tato agenda zajišťována prostřednictvím sociálních kurátorů (koordinátorů sociální péče o osoby společensky nepřizpůsobené). Kurátoři poskytují poradenskou, preventivní, výchovnou, resocializační a psychoterapeutickou péči. Dále tuto péči do jisté míry poskytují zaměstnanci sociálních oddělení úřadů městských částí a obecních úřadů.

Mluvíme-li o osobách společensky nepřizpůsobených, jedná se o občany, kteří se ocitli v nepříznivé situaci, kterou nemohou překonat bez pomoci společnosti. Zvláštním aspektem této situace je, že ji v některých případech ani překonat nechtějí, popř. ztratili schopnost si tuto situaci jako nepřijatelnou uvědomit.

Dle platné legislativy jde o občany:

- Propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody;
- Proti nimž je vedeno trestní řízení, popřípadě jim byl výkon trestu podmíněně odložen;
- Závislé na alkoholu a jiných návykových látkách;
- Žijící nedůstojným způsobem života;
- Propuštěné ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy po dosažení zletilosti.

Problémy typické pro osoby společensky nepřizpůsobené:

- Svým způsobem života se dostávají do konfliktu se společností a jejími institucemi;
- Využívání pololegálních či nelegálních způsobů uspokojování svých potřeb;
- Dlouhodobá nezaměstnanost a nepravidelný příjem;
- Potíže v oblasti bydlení, bezdomovectví;
- Hodnotová dezorientace, nedostatek smyslu pro realitu;
- Obtížná komunikace s institucemi majoritní společnosti;
- Syndromy frustrace a deprivace;
- Potíže v oblasti osobního zázemí, narušené a omezené interpersonální vztahy a vazby.

Sociálně nepřizpůsobení občané tvoří jednotnou ucelenou skupinu, ale výrazně strukturované society odlišné podle příčin své nepřizpůsobenosti.

Tabulka č. 31: Počet kurátorů pro mládež a sociálních kurátorů v Jihomoravském kraji

	celkem v Jihomoravském kraji
Kurátor pro mládež	50
Sociální kurátor	42

3.1.4. Protidrogoví koordinátoři

Protidrogová politika je v České republice uskutečňována na národní, krajské a místní úrovni. Působnost správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků při tvorbě a uskutečňování programů ochrany před škodami působenými užíváním tabákových výrobků,

alkoholu a jiných návykových látek upravuje zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

Funkce místního protidrogového koordinátora je zřizována na základě § 23 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Místní protidrogový koordinátor je zaměstnancem městského (obecního) úřadu. V rámci jeho pracovního poměru může být sjednán i jiný druh práce, pokud tím není ohroženo plnění místního protidrogového koordinátora.

V Jihomoravském kraji je výborná spolupráce s kontaktními pracovníky pro oblast protidrogové politiky. Na všech 21 obcích s rozšířenou působností je ustanoven pracovník zabývající se i protidrogovou agendou, další protidrogový koordinátor je na MMB. Funkce protidrogového koordinátora je ve většině případů kumulována, koordinátor současně vykonává funkci kurátora pro mládež, sociálního kurátora či romského poradce.

Vzájemná spolupráce se odvíjí od celkové situace v protidrogové oblasti, narůstajících případů s problémovými uživateli v některých obcích, dle řešení konkrétních problémů a úkolů týkajících se všech oblastí protidrogové politiky (mapování situace v mikroregionech kraje, poskytování aktuálních informací v obecné rovině, poskytování informací o možných službách či zařízeních nabízejících konkrétní programy).

3.1.5. Koordinátor pro záležitosti romské menšiny

Krajský koordinátor zajišťuje koordinaci a kontrolu činností koordinátorů pro záležitosti romské menšiny na 21 obecních úřadech obcí s rozšířenou působností při zabezpečování opatření vlády a příslušných ústředních správních úřadů, která se týkají práv romské menšiny.

Koordinátor pro záležitosti romské menšiny se zaměřuje na místní romskou menšinu se všemi problémy jejích členů a navrhuje optimální řešení problémů jednotlivců i skupin. Při řešení problematiky romských rodin spolupracuje se školami, zdravotnickými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími institucemi. Spolupracuje se všemi subjekty ve věci zabezpečení povinné školní docházky dětí a povinností souvisejících s přípravou dětí na střední školy a odborná učiliště. Zvláštní důraz klade na předškolní přípravu dětí z romské menšiny.

3.1.6. Oddělení prevence a volnočasových aktivit

Na krajském úřadě Jihomoravského kraje velmi dobře funguje vzájemná spolupráce mezi metodikem prevence rizikového chování dětí a mládeže, krajským protidrogovým koordinátorem, metodikem prevence kriminality a koordinátorem pro národnostní menšiny. Spolupráce je usnadněna díky spojení pracovních pozic na vytvořeném oddělení prevence a volnočasových aktivit v rámci odboru školství, pouze koordinátor pro národnostní menšiny je přímo řízen vedoucí odboru školství.

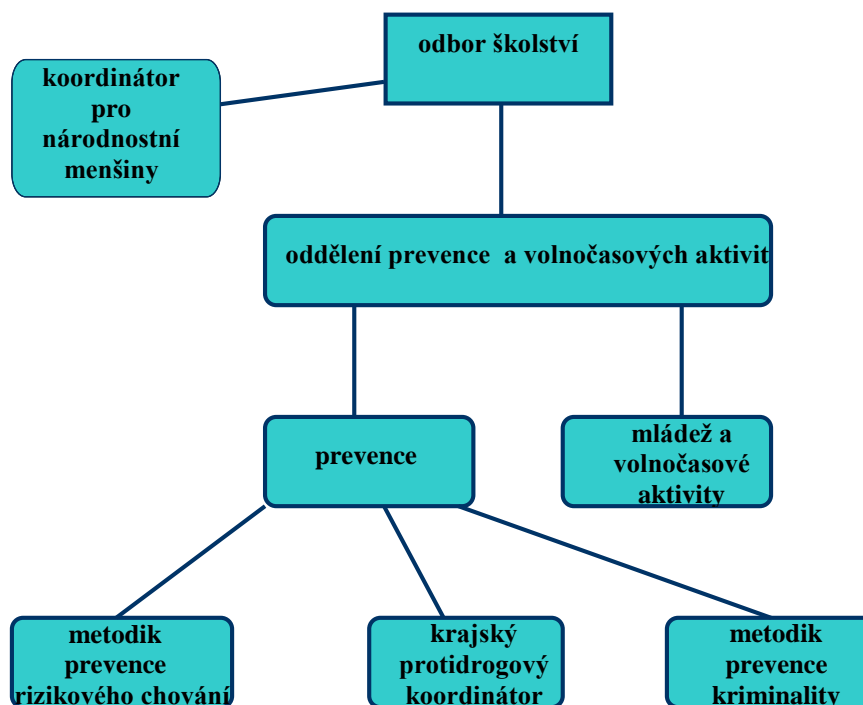
V kraji byla vytvořena síť kontaktních pracovníků na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, kteří jsou odpovědní za oblast prevence kriminality. Spolupráce při zajišťování úkolů v této oblasti a vzájemná komunikace probíhá e-mailově (zasílání aktuálních zpráv a materiálů z oblasti prevence kriminality), telefonicky (řešení konkrétních vzniklých problémů,

okamžité doplnění potřebných údajů atd.), ale také prostřednictvím pravidelných metodických porad s pracovníky trojkových obcí.

Cílem těchto porad je především poskytování metodické pomoci při zapojení do systému prevence kriminality na místní úrovni (dotační program Jihomoravského kraje, dotační program MV), při plánování preventivních opatření, která přesahují hranice jednotlivých obcí a vzdělávání pracovníků trojkových obcí.

Obdobná metodická pomoc, směrem k pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, probíhá také v oblasti protidrogových aktivit a národnostních menšin. V resortu školství se jedná především o vzájemnou komunikaci a metodické vedení okresních a školních metodiků prevence.

Tabulka č. 32: Organizační schéma agendy prevence na odboru školství KrÚ JM

3.2. Školy a školská zařízení

Na úrovni Jihomoravského kraje je primární prevence v gesci odboru školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit. Je součástí obsahu poradenských služeb (Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních). Dalším závazným dokumentem je Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009-2012 a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28, které nahradilo předchozí Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: 20 006/2007-51.

Koordinace a přímá práce se školami je zajišťována:

- Krajským školským koordinátorem prevence ve spolupráci s metodikem prevence kriminality, krajským protidrogovým koordinátorem a koordinátorem pro národnostní menšiny;
- Metodikem prevence PPP;
- Školními metodiky prevence.

Přehled zacílených programů primární prevence:

- Nespecifická primární prevence (pestrá nabídka aktivit bez přímé souvislosti na rizikové chování u dětí a mládeže);
- Specifická primární prevence (aktivity a programy specificky zaměřené na výskyt rizikového chování):
 - ✓ Všeobecná (zaměřená na běžnou populaci dětí a mládeže, tématické programy s metodikou);
 - ✓ Selektivní (zaměřená na žáky s předpokladem rizikového chování);
 - ✓ Indikovaná (zaměřená na jednotlivce nebo skupinu s projevy rizikového chování).

Na systému primární prevence v resortu školství se dále podílejí státní i nestátní subjekty - školy a školská zařízení, pedagogicko-psychologické poradny, Poradenské centrum pro drogové závislosti při PPP v Brně, fakulty MU v Brně, Magistrát města Brna, obce, OSPOD, KHS, MHS, ZÚ, Policie ČR, Městské policie a nestátní neziskové organizace (centra prevence drogových závislostí, kontaktní a preventivní centra, nízkoprahové kluby apod.). Nestátní neziskové organizace doplňují síť primární prevence. Jedná se především o preventivní aktivity v mimoškolním prostředí a realizaci specifických preventivních programů v oblasti protidrogové prevence.

Mezi základní systémové prvky primární prevence ve školách a školských zařízeních patří především:

- Minimální preventivní program - dokument školy, který má oporu v zákoně č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů a zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Minimální preventivní program je vypracován vždy na příslušný školní rok a je součástí výchovně vzdělávacího programu školy. Odráží se v něm i specifikace regionu, školy a vychází z aktuální situace na škole, současně reflektuje evaluaci průběhu předchozího školního roku. Vypracovává ho školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky za podpory vedení školy. Úroveň školních preventivních strategií (jak obsahová stránka, tak formální) je různá. V záporných případech se jedná o malou podporu vlastní aktivity žáků nebo zapojení celého pedagogického sboru včetně spolupráce s rodiči;
- Dále se jedná o činnost metodiků prevence PPP. Pedagogicko-psychologické poradny prostřednictvím metodika prevence zajišťují prevenci rizikového chování dětí a mládeže, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence;
- Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence uživatelů návykových látek je určitou garancí efektivních programů ve školním i mimoškolním prostředí. V současné době je proces certifikace pozastaven, po jeho znovuspuštění bude certifikace probíhat v celé šíři rizikového chování.

Škola nemůže problematiku výskytu rizikového chování dětí a mládeže řešit a zvládnout sama. V oblasti primární prevence je zapotřebí pokračovat v týmovém přístupu všech

zainteresovaných subjektů (obce, MMB, NNO, Policie ČR, KHS, ZÚ, PF MU, apod.). Pro včasnou intervenci je nutné prohloubit spolupráci s OSPOD. V rámci krajského úřadu je nutné spolupracovat s odborem zdravotnictví a sociálních věcí. Primární odpovědnost má stále rodina.

Jako důležité se jeví především:

- Mapování situace v oblasti výskytu návykových látek a dalšího rizikového chování v jednotlivých regionech - zejména užívání alkoholu a kouření u dětí a mládeže;
- Rozpoznání a zajištění včasné intervence především v případech:
 - ✓ Týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání;
 - ✓ Ohrožování mravní výchovy mládeže.
- Vzdělávání v celé šíři rizikového chování (praktická a teoretická připravenost celého pedagogického týmu);
- Programy ke zvýšení prestiže zdravého životního stylu Zdraví - 21 (finanční podpora zařazení škol zřizovaných JMK do programu „Škola podporující zdraví“);
- Při finančních podpoře projektů výhledově zohlednit zda je či není program certifikován.

3.2.1. Výchovné ústavy

Na území Jihomoravského kraje působily ve školním roce 2011-2012 celkem 4 výchovné ústavy. Žádný z nich nezřizuje Jihomoravský kraj - 3 jsou zřizovány MŠMT a 1 výchovný ústav je soukromý.

V Jihomoravském kraji působil ve školním roce pouze jeden výchovný ústav, kam jsou umísťovány děti ve věku povinné školní docházky - Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Moravský Krumlov, Nádražní 698. V souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., je pro děti mladší 15 let součástí výchovného ústavu dětský domov se školou. Toto zařízení je určeno pouze pro dívky, chlapci jsou umísťováni mimo území kraje.

Ostatní výchovné ústavy jsou určeny pro mládež a pečují o chlapce s nařízenou ústavní či ochrannou výchovou:

- Výchovný ústav, střední škola, internát a školní jídelna, Olešnice na Moravě, Trpínská 317 (zařazeny jsou i dívky s nařízenou ústavní výchovou);
- Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Višňové, Zámek 1;
- Soukromý výchovný ústav s.r.o, Troskotovice.

Mimo výchovného ústavu v Troskotovicích mají umístěné děti možnost v rámci ústavů plnit povinnou školní docházku či připravovat se na povolání ve školách pro děti a žáky se zdravotním postižením, které jsou součástí zařízení.

3.2.2. Diagnostické ústavy

Diagnostický ústav je školské zařízení, které přijímá děti s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a děti, u nichž bylo nařízeno předběžné opatření. Na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení je umísťuje do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů.

Důležitým úkolem diagnostického ústavu je vedení evidence dětí umístěných v zařízeních a zároveň vedení evidence volných míst v zařízeních v rámci svého územního obvodu. Na základě toho pak vypracovává pro ministerstvo návrhy potřebných změn a upozorňuje ministerstvo na situace vyžadující zásah zřizovatele.

Na území Jihomoravského kraje působí v současné době 2 diagnostické ústavy, jejichž zřizovatelem je MŠMT:

- Dětský diagnostický ústav, SVP, základní škola a školní jídelna, Brno, Hlinky 140 měl ve školním roce 2011-2012 ve své působnosti dětské domovy, dětské domovy se školou, základní školy (bývalé zvláštní a pomocné školy s internátem) a výchovné ústavy rozmístěné do 4 krajů - Jihomoravský, Vysočina, Zlín a Olomouc;
- Diagnostický ústav pro mládež, SVP a školní jídelna, Brno, Veslařská 246 je jediným koedukovaným zařízením (péče je zde věnována zároveň chlapcům a dívkám) svého typu pro mládež od 15 do 18 let v České republice.

3.2.3. *Pedagogicko - psychologické poradny*

Ve školním roce 2011 - 2012 v kraji pracovalo 9 pedagogicko-psychologických poraden, z nichž 8 je zřizovaných krajem a 1 soukromým zřizovatelem.

Činnost pedagogicko - psychologických poraden je v rámci standardů stanovených platnou legislativou (zákon č. 561/2004 Sb., vyhláška č. 72/2005 Sb.) zaměřena zejména na péči o děti a žáky se specifickými poruchami učení a chování. Další činnosti se zaměřují hlavně na oblast prevence rizikového chování a drogových závislostí, kariérové poradenství a péče o mimořádně nadané děti. Není stanovena spádovost pro jednotlivá zařízení, neboť dle platných právních předpisů má zákonný zástupce možnost vybrat si jakékoliv poradenské zařízení.

Prostřednictvím metodika prevence zajišťují tato poradenská zařízení prevenci rizikového chování dětí a mládeže, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence. V každém okrese Jihomoravského kraje je zajištěn 1 pracovní úvazek pro tzn. okresního metodika prevence.

Tabulka č. 33 : Přehled působnosti okresních metodiků prevence v Jihomoravském kraji

okres	organizace	Adresa	úvazek
Brno + Brno-venkov	Oblastní PPP Brno	Hybešova 15, Brno	2,0
Vyškov	Oblastní PPP Vyškov	Jungmannova 2, Vyškov	1,0
Blansko	Oblastní PPP Vyškov	Prac. Nad Čertovkou 17, Blansko	1,0
Hodonín	PPP Hodonín	Jilemnického 2, Hodonín	1,0
Břeclav	PPP Břeclav	Bratří Mrštíků 30, Břeclav	1,0
Znojmo	PPP Znojmo	Jana Palacha 6, Znojmo	1,0

3.2.4. *Střediska výchovné péče*

Střediska výchovné péče nejsou dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, zařazena mezi školská poradenská zařízení.

Střediska poskytují všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mládeži s negativními jevy chování, pokud nejsou důvody pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy ve speciálních výchovných zařízeních. Pracují na úrovni primární a sekundární prevence a cílem je zachytit

první signály problémů či potíží v procesu psychického vývoje jedince, poskytnout mu radu nebo systematickou péči a tím předejít vážným problémům jakými jsou kriminalita, toxikomanie, psychické poruchy a podobně. Podmínkou přijetí do střediska je svobodné rozhodnutí klienta a jeho zákonných zástupců. Pracovníci středisek výchovné péče aktivně spolupracují s rodiči, pracovníky škol, speciálně pedagogickými centry, pedagogicko-psychologickými poradnami, sociálními pracovníky, Policií ČR a také s pracovníky společenských institucí participujících na výchově dětí a mládeže.

Na území Jihomoravského kraje působí v současné době 3 střediska výchovné péče. Dvě střediska zřizuje MŠMT a jedno zařízení zřizuje občanské sdružení:

- Středisko výchovné péče pro děti a mládež, Brno, Hlinky 140;
- Středisko výchovné péče pro děti a mládež, Brno, Veslařská 246;
- Středisko výchovné péče pro děti a mládež HELP ME, o.s., Brno, Bořetická 2.

3.2.5. Domy dětí a mládeže a střediska volného času

Domy dětí a mládeže a střediska volného času (dále DDM) tvoří síť výchovně vzdělávacích zařízení s posláním naplňovat rekreační a výchovně vzdělávací aktivity. Nabídka činností DDM je určena žákům školního věku, mládeži, dětem předškolního věku a jejich rodičům. DDM pracují i s ohroženými sociálními skupinami a jsou zařazeny mezi subjekty plnící úkoly v sociální prevenci a protidrogové politice. Při vybraných zájmových činnostech integrují tělesně handicapované děti. V Jihomoravském kraji je zřízeno 33 školských zařízení pro zájmové vzdělávání, z toho 26 zřizuje Jihomoravský kraj, 5 obce a 2 církev.

Aktivity DDM lze rozčlenit na pravidelné a příležitostné zájmové činnosti, spontánní aktivity a prázdninové činnosti. Pravidelná zájmová činnost vychází z aktuální poptávky a trendů společnosti. Je realizována v zájmových kroužcích, klubech a kurzech.

Příležitostná činnost, spontánní aktivity a výukové programy jsou další formou trávení volného času a vzdělávacích aktivit. Ve většině DDM existuje nabídka - menu výukových programů, které pracovníci realizují dle požadavků klienta. Příležitostná zájmová činnost je obsažena v různých akcích, soutěžích a účelových, často dobročinných nebo společenských aktivitách. Plán akcí je obvykle měsíčně aktualizován a veřejnost dané lokality je o nabídce informována prostřednictvím dostupných místních médií, vývěsních tabulí a výloh.

Vrcholem roční práce je letní táborová činnost. Jihomoravské DDM organizují tábory všech známých typů a mohou se pochlubit jak profesionálním přístupem k organizaci, tak osvědčenými lokalitami, kde své tábory pořádají. Prázdninová činnost je zaměřena na některou oblast zájmové činnosti např. jazyky, turistika, cykloturistika, keramika, tvořivá dílna, rodiče s dětmi, jezdeckví atd. Pro neorganizované děti a mládež se pořádají příměstské tábory.

3.2.6. Školní družiny a kluby

Školní družiny pracují v součinnosti s dalšími subjekty, které nabízejí komplexní aktivity výchovy mimo vyučování (zájmové kroužky škol, zájmové útvary domů dětí a mládeže, schůzky dětských organizací, výuka v základních uměleckých školách atp.). Činnost školních družin je vymezena dobou bezprostředně před nebo po školním vyučováním a odchodem žáků domů nebo za jinými mimoškolními aktivitami. S ohledem na specifické podmínky či

potřeby, může probíhat provoz školních družin i o prázdninách. Ve spolupráci s dalšími subjekty organizují akce i ve volných dnech, kdy neprobíhá pravidelné školní vyučování.

Školní kluby jsou zřízeny a pracují na menším počtu škol, zaměření jejich činnosti je určeno přednostně pro žáky II. stupně základních škol. Poskytují rovněž možnost realizovat volnočasové aktivity i v období vedlejších a hlavních prázdnin, včetně sobot a nedělí. Do školních klubů mohou být zařazeni též žáci prvního stupně základních škol, víceletých gymnázií, konzervatoří a jiných typů základních škol, jejichž věk odpovídá věku žáků druhého stupně základních škol. Počet žáků v nich pracujících se mírně zvýšil, stejně jako počet žáků ve školních družinách.

3.3. Vazební věznice a věznice na území Jihomoravského kraje

Vězeňství je nedílnou součástí trestní politiky státu. V rámci moderních trendů práce s vězni se neustále rozvíjí „programy zacházení“ a zároveň dochází k prohlubování spolupráce se všemi institucemi působícími v oblasti prevence. V zájmu ochrany společnosti je nutné zajistit takové podmínky výkonu trestu, aby působení na pachatele bylo co nejúčinnější. Většina ze zhruba 23 600 odsouzených se dříve či později vrací do normálního občanského života. Na území Jihomoravského kraje se nachází celkem pět věznic.

3.3.1. Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno

Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence v Brně-Bohunicích je profilována jako vazební věznice a zajišťuje výkon vazby obviněných mužů, žen a mladistvých. Výkon trestu odnětí svobody vykonávají v Brně odsouzení, zařazení do věznice s dozorem (kapacita 79 míst) a s ostrahou (kapacita 20 míst). Kromě toho je ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně vyčleněna kapacita pro dočasně umístěné odsouzené (nástupy do výkonu trestu odnětí svobody, eskorty k jiným soudům apod.). V roce 1997 byl zahájen v objektu VVaÚpVZD Brno provoz vězeňské nemocnice s rehabilitačním, specializovaným (interním, infekčním, jednotkou intermediální péče a oddělením následné lékařské péče) a psychiatrickým pavilonem. Od roku 2005 je ve VVaÚpVZD Brno také v provozu oddělení se zesíleným stavebně-technickým zabezpečením s kapacitou 44 míst pro odsouzené, zařazené do výkonu trestu s ostrahou.

Celková ubytovací kapacita Vazební věznice Brno činí 527 míst. Z toho je pro výkon vazby určeno 265 míst a pro výkon trestu 262 míst. Ve Vězeňské nemocnici VVaÚpVZD Brno je celkem 175 lůžek, z toho je 59 lůžek ve specializovaném pavilonu, 44 lůžek je v rehabilitačním pavilonu a 72 lůžek v psychiatrickém pavilonu. Současná naplněnost VVaÚpVZD Brno se v průměru pohybuje kolem stanovené kapacity.

Odsouzení, zařazení do výkonu trestu s dozorem a ostrahou jsou pracovně zařazení v provozech vazební věznice. Zájmová činnost je soustředěna do doby osobního volna a představuje širokou nabídku kroužků. Jedná se např. o kroužek jazykový, akvaristický, modelářský, sportovní, divadelní a kroužek vaření. I pro obviněné se stále rozšiřuje nabídka zájmových aktivit. Od roku 2003 se zdárně rozvíjí také činnost keramického kroužku na oddělení mladistvých obviněných. Do vazební věznice docházejí na individuální pastorační návštěvy také zástupci církví. Jeden den v týdnu se věnuje obviněným a odsouzeným kaplan vězeňské duchovenské péče. Aktivní činnost vyvíjí Sdružení Podané ruce, které v rámci projektu Drogové služby ve vězení kontaktuje uživatele drog a nabízí jim pomoc. Od září

roku 2004 mají odsouzení možnost zvyšovat si svou kvalifikaci studiem na Ekonomicko-správní fakultě MU Brno. Studium probíhá přímo ve VVaÚpVZD Brno.

3.3.2. Věznice Břeclav

Jako samostatná věznice působí Věznice Břeclav od 1. ledna roku 1997. Do věznice jsou trvale umisťováni pouze muži. K 1. 1. 2006 se v rámci reprofilace z vazební věznice stala věznice pro odsouzené muže zařazené do výkonu trestu odnětí svobody ve věznici s dohledem a ve věznici s ostrahou. Celková kapacita věznice je 194 míst, z toho zůstalo 27 míst pro oddělení výkonu vazby, která je zabezpečována pro okres Břeclav a okres Hodonín.

3.3.3. Věznice Kuřim

Věznice s ostrahou je určena pro výkon trestu odnětí svobody odsouzených mužů starších 18 let. Ve věznici jsou i oddělení pro výkon trestu mladých dospělých (s dozorem) a specializované oddělení pro výkon trestu sexuálních delikventů (s ostrahou). Zdejší specializované oddělení pro sexuální delikventy je jediné v českých věznicích. Vzniklo v roce 1997 a po léčbě strážce úzce spolupracuje s externími lékaři. Jsou zde umístěni odsouzení, kterým soud uložil po vykonání trestu odnětí svobody ústavní sexuologickou léčbu. Recidivita těchto osob je pouze 5 %.

Ubytovací kapacita věznice je stanovena na 484 odsouzených se zachováním 4m². Vězni jsou ubytováni na společných ložnicích s průměrnou kapacitou 10 lůžek, jsou zde však i pokoje pro 4 nebo 18 odsouzených.

Věznice vytváří podmínky pro zaměstnávání odsouzených ve středisku hospodářské činnosti, ve svém vlastním provozu a u soukromých firem. Dlouhodobě se zaměstnanost vězňů pohybuje kolem 58 %. Odsouzení mají možnost zdokonalovat se formou samostudia v cizích jazycích i v mateřském jazyku. Speciální výchovné aktivity probíhají individuální i skupinovou formou a zajišťují je specialisté z oddělení výkonu trestu. Jde o sociálně-psychologický výcvik, arteterapii, psychoterapii, terapeutické aktivity v rámci poradny drogové prevence. V současné době pravidelně dochází do věznice tři pracovníci Sdružení Podané ruce a v rámci projektu „Drogové služby ve vězení“ poskytují služby cca 30 odsouzeným v obou typech věznic (dozor a ostraha). V rámci projektu je zahrnuto nejenom terapeutické zacházení s odsouzenými, ale i školení personálu věznice.

3.3.4. Věznice Rapotice

Od 15. září 2005 byl objekt Rapotice oddělením Vazební věznice Brno. Na základě nařízení ministryně spravedlnosti ČR č. 1/2009 se stal objekt Rapotice samostatnou věznicí. Jedná se o prostory a pozemky bývalé vojenské raketové základny ležící 30 km západně od Brna. Věznice je profilována pro odsouzené muže v typu zařazení s dohledem a dozorem. Současná kapacita věznice je 460 odsouzených.

Začátkem roku 2012 byla ve Věznici Rapotice zahájena výstavba nové ubytovny pro 308 odsouzených, v celkovém objemu 54 milionů korun. Kapacita věznice se navýší zhruba na 750 ubytovacích míst.

3.3.5. Věznice Znojmo

Novodobá historie věznice ve Znojmě začíná v roce 1995. V květnu 1996 proběhla tzv. malá kolaudace a celková kolaudace Vazební věznice Znojmo byla 11. listopadu 1996. Po rekonstrukci a otevření byla Vazební věznice Znojmo pobočkou věznice brněnské. Od 1. ledna 1998 se stala věznicí samostatnou.

Od února 2011 zde probíhají pravidelné kuchařské rekvalifikační kurzy pro odsouzené. V březnu roku 2012 byl ukončen již 27. běh kuchařského kurzu pro odsouzené muže. V rámci programů zacházení s odsouzenými se pořádají koncerty, besedy. Odsouzení pracují v zájmových kroužcích, hrají ve vlastní kapele, vydávají časopis, ve spolupráci se specialisty připravili výstavu svých prací v Jihomoravském muzeu ve Znojmě. Jeden z hlavních cílů je zaměstnávání odsouzených, který se vzhledem k zájmu podnikatelských subjektů daří úspěšně plnit.

3.4. Služby sociální prevence

Na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007, je zřízen Registr poskytovatelů sociálních služeb. Smyslem tohoto zákona je chránit práva a oprávněné zájmy lidí, kteří jsou oslabeni v jejich prosazování, a to z různých důvodů jako je věk, zdravotní postižení, nedostatečně podnětné sociální prostředí, krizová životní situace a mnoho dalších příčin. Zákon vymezuje vedle práv a povinností jednotlivců také práva a povinnosti obcí, krajů, státu a samozřejmě také poskytovatelů sociálních služeb.

Služby sociální prevence jsou činnosti, které zabezpečují poskytovatelé sociálních služeb na základě oprávnění dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007. Služby sociální prevence jsou poskytovány jednotlivcům, rodinám i skupinám obyvatel. Zaměřují se na zachování co nejvyšší kvality a důstojnosti života lidí. Mezi nejpočetnější skupiny příjemců služeb sociální prevence patří zejména rodiny s dětmi, lidé, kteří z různých důvodů žijí "na okraji" společnosti, senioři, ale také lidé se zdravotním postižením.

Základními činnostmi při poskytování služeb sociální prevence jsou výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při zajištění chodu domácnosti apod. Poskytovatelem sociální služby je právnická nebo fyzická osoba, která má k této činnosti oprávnění dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007.

3.4.1. Azylové domy

Azylové domy jsou zařízení poskytující komplex služeb, jehož cílem je pomoci člověku samostatně řešit nepříznivou životní situaci a stát se nezávislým na systému sociální pomoci. Cílovou skupinou jsou lidé, kteří se ocitnou v takové životní situaci, kterou vnímají jako obtížnou, nálehavou a nejsou schopni ji řešit vlastními silami.

V azylových domech je poskytováno hlavně ubytování, možnost hygienické očisty, výměny prádla, stravování, socioterapeutická pomoc při řešení konfliktů a pomoc při vyhledávání zaměstnání. Klienty azylových domů mohou být např. ženy, těhotné ženy, matky s dětmi,

rodiny s dítětem, oběti domácího násilí, oběti obchodování se ženami, lidé bez přístřeší, osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách.

Azylové domy na území Jihomoravského kraje zaregistrované, a to na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Centrum sociálních služeb Josefa Korbela, Mlýnská 316/25, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2 (Armáda spásy);
- Azylový dům pro ženy a matky s dětmi v tísní, Opatovice 92, 682 01 Vyškov 1 (Centrum sociálních služeb Vyškov, o.p.s.);
- Azylový dům pro muže, Přímětická 1789/42, Znojmo, 669 02 Znojmo 2 (Centrum sociálních služeb Znojmo, příspěvková organizace);
- Azylový dům, Cejl 469/71, Zábrdovice, 602 00 Brno (Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace);
- Domov pro matky s dětmi – Společná cesta, Heyrovského 610/11, Bystrc, 635 00 Brno 35 (Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace);
- Domov pro matky s dětmi – ZVONEK, Terezy Novákové 1947/62a, Řečkovice, 621 00 Brno 21 (Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace);
- Dům sociální prevence, Podnásepní 384/20, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2 (Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace);
- Domov pro matky a otce v tísní Znojmo, Mašovická 3061/12, Znojmo, 669 02 Znojmo (Diecézní charita Brno);
- Domov pro matky s dětmi Hodonín, tř. Dukelských hrdinů 1715/57, Hodonín, 695 01 Hodonín 1 (Diecézní charita Brno);
- Domov sv. Markéty – azylové domy Brno, Staňkova 386/47, Brno - Královo Pole, Ponava, 612 00 Brno 12 (Diecézní charita Brno);
- Domov svaté Agáty Břeclav, Komenského 409/6, Poštovná, 691 41 Břeclav 4 (Diecézní charita Brno);
- Centrum „PRO“ Blansko, Sladkovského 1860/2b, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Centrum „PRO“ Boskovice, Dukelská 2265, 680 01 Boskovice (Diecézní charita Brno);
- Azylový dům Břeclav, U Sýpek 3097/3, Břeclav, 690 03 Břeclav 3 (Diecézní charita Brno);
- Azylový dům pro muže Brno, Karlova 628/61, Maloměřice, 614 00 Brno 14 (Diecézní charita Brno);
- Azylové bydlení pro matky s dětmi v tísní, Jiráskova 634, 672 01 Moravský Krumlov (Město Moravský Krumlov);
- Domov pro dětský život, Soběšická 560/60, Husovice, 614 00 Brno 14 (Na počátku, o.s.);
- Zařízení Helena, Bratislavská 215/31, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 (Občanské sdružení Magdalenium);
- Lávka – azylový dům pro matky s dětmi, Petrovice 44, 679 02 Rájec-Jestřebí (Obec Petrovice);
- Psychocentrum Domeček Hodonín o.p.s., Skácelova 2711/2, Hodonín, 695 01 Hodonín (Psychocentrum Domeček Hodonín, o.p.s.);
- Azylový dům pro cizince, Vranovská 849/48, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14 (SOZE);
- Azylový dům pro mládež (AD I); Celní 15/3, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Statutární město Brno);

- Azylový dům pro mladé dospělé (AD II), Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Statutární město Brno).

3.4.2. Domy na půl cesty

Domy na půl cesty poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popř. pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné výchovy. Domy na půl cesty poskytují těmto mladým lidem nejen pouhé ubytování, ale také pomoc při řešení obtížných sociálních situací, zajišťují výcvik v psychosociálních dovednostech a v maximální míře simulují model budoucího samostatného života ve společnosti.

Domy na půl cesty na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Pobytová následná péče Domova pro dětský život - byty na půl cesty, Soběšická 560/60, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14 (Na počátku, o.s.);
- Dům na půli cesty, Velký Dvůr 134, 691 23 Pohořelice (Sdružení pěstounských rodin);
- Odbor sociálních služeb, Kabátníkova 220/8, Brno-Královo Pole, Ponava, 602 00 Brno 2 (Statutární město Brno);
- Dům na půl cesty, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Statutární město Brno).

3.4.3. Noclehárny

Noclehárny poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení, přenocování, popř. poskytnutí stravy. Hlavním cílem je snížit sociální a zdravotní rizika související se způsobem života uživatelů a vytvořit podmínky, aby v případě zájmu mohli uživatelé získat vlastní bydlení (noclehárna plní funkci prvního stupně integračního programu).

Noclehárny na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Centrum sociálních služeb Armády spásy, Dům Josefa Korbela, Mlýnská 316/25, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2 (Armáda spásy v České republice);
- Dům sociální prevence, Podnásepní 384/20, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2 (Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace);
- Noclehárna, Vídeňská 226/4, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace);
- Noclehárna - azylový dům pro muže, Přímětická 1789/42, Znojmo, 669 02 Znojmo 2 (Centrum sociálních služeb Znojmo, příspěvková organizace);
- Noclehárna pro muže Blansko, Luční 399/10, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Noclehárna pro lidi bez přístřeší Hodonín, Sacharovova 3590/39, Hodonín, 695 01 Hodonín 1 (Diecézní charita Brno);
- Noclehárna pro lidi bez domova, Karlova 628/61, Maloměřice, 614 00 Brno 14 (Diecézní charita Brno).

3.4.4. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní služby dětem a mládeži ohroženým sociálním vyloučením. Výše uvedená zařízení se zabývají primární a sekundární prevencí vzniku sociálně-patologických jevů. Hlavní péče je věnována rizikovým skupinám neorganizované a problémové mládeže ve věku 6 - 26 let. Kontakt je získáván díky nízkoprahovému přístupu, tj. bezplatnému, anonymnímu a dobrovolnému zapojení do programů. Zařízení realizují volnočasové a klubové aktivity, speciální poradenství, skupinovou práci, pobytové programy pro školní kolektivy, sociální terapii, návaznou péči a terénní programy.

Cílem služby je zlepšit kvalitu života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se životním stylem, umožnit lépe se orientovat v sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti;
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím;
- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Komunitní centrum Dživipen, Körnerova 221/1, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 (Armáda spásy v České republice);
- Nízkoprahové centrum pro děti a mládež Jonáš, Kubíčková 23, Bystřice, 635 00 Brno 35 (Armáda spásy v České republice);
- Sbor a komunitní centrum, Staňkova 354/4, Brno-Královo Pole, Ponava, 602 00 Brno 2 (Armáda spásy v České republice);
- Klub Čas Tišnov, nám. Palackého 16, Lomnice, 679 23 Lomnice u Tišnova (Diecézní charita Brno);
- Klub Čas Tišnov, Ráboňova 116, Tišnov, 666 01 Tišnov (Diecézní charita Brno);
- Nízkoprahové centrum pro děti a mládež Vata, Komenského 38, 667 01 Židlochovice (Diecézní charita Brno);
- Nízkoprahový klub Pohoda, Horní Valy 3655/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1 (Diecézní charita Brno);
- Nízkoprahový klub pro děti a mládež Coolna, Břízová 254, 672 01 Moravský Krumlov (Diecézní charita Brno);
- Nízkoprahový klub pro děti a mládež Coolna, Masarykovo náměstí 448/21, Znojmo, 669 02 Znojmo 2 (Diecézní charita Brno);
- Zlatá zastávka Adamov, Smetanovo náměstí 99/5, Adamov, 679 04 Adamov 1 (Diecézní charita Brno);
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Drom, Bratislavská 227/41, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 Drom, romské středisko);
- Nízkoprahový klub Wu-Wej, Sv. Čecha 280, Kyjov, 697 01 Kyjov 1 (Charita Kyjov);
- Centrum motivace a stimulace, Hybešova 545/41, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2 (IQ Roma servis, o.s.);

- Dětský dům Zábrdovice, Lazaretní 9/1, Brno-Židenice, Zábrdovice, 615 00 Brno 15 (Petrov - občanské sdružení pro práci s dětmi a mládeží brněnské diecéze);
- Nízkoprahový klub Likusák, Kotlanova 2469/10, Líšeň, 628 00 Brno 28 (Ratolest Brno);
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Pavlač, Milady Horákové 1895/19, Brno-střed, Černá Pole, 602 00 Brno 2 (Ratolest Brno);
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Pestrá klubovna, Václavská 15/31-13/225, Staré Brno, Brno-střed, 602 00 Brno 2 (Sdružení pěstounských rodin);
- Nízkoprahový klub pro děti a mládež PVC Blansko, Sadová 149/2, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Sdružení Podané ruce, o.s.);
- Nízkoprahové zařízení pro mládež a mladé dospělé, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Statutární město Brno);
- Dětské centrum Teen Challenge Brno, Cejl 18, Ponava, 602 00 Brno 2 (Teen Challenge International ČR).

3.4.5. Terapeutické komunity

Jedná se o zařízení, jejichž cílem je celkové zotavení člověka ze zneužívání drog, změna jeho životního stylu a plnohodnotné zapojení do každodenního života. Cílovou skupinou jsou osoby závislé zejména na návykových látkách a na hracích automatech. Zařízení poskytují ubytování, stravování, informace, psychoterapii a mnoho dalších služeb.

Terapeutické komunity na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Terapeutická komunita Byty na půl cesty pro muže a ženy, Štěpánská 312/8, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2 (o.s. Lotos Brno);
- Občanské sdružení Krok, třída Komenského 2124/88, Nětčice, 697 01 Kyjov 1 (Občanské sdružení Krok);
- Terapeutická komunita Salebra, Trávní dvůr 311, 671 68 Hrabětice (Salebra o.s.).

3.4.6. Telefonická krizová pomoc

Služba telefonické krizové pomoci je terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Telefonickou krizovou pomoc;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Telefonická krizová pomoc na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Linka důvěry Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Modrá linka - linka důvěry pro děti a mládež, Lidická 1880/50, Brno-střed, Černá Pole, 602 00 Brno 2 (Modrá linka o.s.);

- Linka Anabell Občanského sdružení Anabell, Bratislavská 183/2, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno (Občanské sdružení Anabell);
- Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín, P. Jilemnického 2854/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1 (Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín).

3.4.7. Kontaktní centra

Kontaktní centra jsou nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí;
- Poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.

Kontaktní centra na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Kontaktní centrum s terénním programem Břeclav, Stromořadní 596/8, Břeclav, 690 02 Břeclav 2 (Diecézní charita Brno);
- Terapeutické centrum Rokycanova, Rokycanova 530/48, Židenice, 615 00 Brno 15 (A Kluby ČR, o.p.s.);
- Kontaktní centrum Vídeňská, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Sdružení Podané ruce, o.s.);
- Charita Kyjov, Kontaktní centrum - víceúčelová drogová služba, třída Palackého 194/30, Kyjov, 697 01 Kyjov 1 (Charita Kyjov);
- Kontaktní centrum Hodonín a terénní práce v rámci Harm reduction, Pančava 687/56, Hodonín, 695 01 Hodonín 1 (Diecézní charita Brno);
- Kontaktní centrum Netopeer - Víceúčelová drogová služba, Horní Česká 236/4, Znojmo, 669 02 Znojmo 2 (Sdružení Podané ruce, o.s.);
- Denní psychoterapeutické sanatorium Elysium, Hapalova 1490/22, Řečkovice, 621 00 Brno 21 (Sdružení Podané ruce, o.s.).

3.4.8. Krizová pomoc

Krizová pomoc je terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Poskytnutí ubytování;
- Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy;
- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Krizová pomoc na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Tereza - pomoc obětem domácího násilí Znojmo, Dolní Česká 313/1, Znojmo, 669 02 Znojmo 2 (Diecézní charita Brno);
- Magdala Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Centrum PRO Blansko, Sladkovského 1860/2b, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Okno dokořán Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Krizová pomoc SPONDEA, o.p.s., Sýpka 1351/25, Brno-sever, Černá Pole, 613 00 Brno 13 (SPONDEA, o.p.s.).

3.4.9. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti;
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím;
- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Pobočka FOD Brno, Francouzská 861/58, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2, (Fond ohrožených dětí);
- Rodinný sociální asistent Znojmo, Dolní Česká 313/1, Znojmo, 669 02 Znojmo 2 (Oblastní charita Brno);
- Centrum sociálních služeb Kyjov, Brandlova 127/16, 697 01 Kyjov 1 (Centrum sociálních služeb Kyjov, příspěvková organizace města Kyjova);
- Centrum sociálních služeb Kyjov, třída Palackého 67/7, 697 01 Kyjov 1 (Centrum sociálních služeb Kyjov, příspěvková organizace města Kyjova);
- HoSt Home - Start Česká republika, Zábrdovická 827/10, Zábrdovice, 615 00 Brno 15 (HoSt Home - Start Česká republika);
- SOZE, Mostecká 855/5, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14 (SOZE);
- Stonožka - Mikulov, Růžová 561/1, Mikulov, 692 01 Mikulov na Moravě (Občanské sdružení BILICULUM);
- Rodinná pohoda, o.s., Morávková 305/35, Dědice, 682 01 Vyškov 1 (Rodinná pohoda, o.s.);
- Rodinná pohoda, o.s., Sportovní 791/2a, Vyškov-Předměstí, 682 01 Vyškov 1 (Rodinná pohoda, o.s.);
- Dětské centrum Teen Challenge International ČR, Cejl 18, Ponava, 602 00 Brno (Teen Challenge International ČR);

- SPONDEA, o.p.s., Sýpka 1351/25, Brno-sever, Černá Pole, 613 00 Brno 13 (Spondea, o.p.s.);
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Hodonín, Wilsonova 4242, 695 01 Hodonín (Diecézní charita Brno);
- Dětský dům Zábrdovice, Lazaretní 9/1, Brno-Židenice, Zábrdovice, 615 00 Brno 15 (Petrov - občanské sdružení pro práci s dětmi a mládeží brněnské diecéze);
- TRIADA – Poradenské centrum, o.s., Orlí 516/20, Brno-město, 602 00 Brno, (TRIADA - Poradenské centrum, o.s.);
- Agentura pro občany, Sídliště Za Stadionem 1358/25, Nětčice, 697 01 Kyjov (Občanské sdružení Krok);
- Centrum PRO Boskovice, Dukelská 2265/12b, 680 01 Boskovice (Diecézní charita Brno);
- Centrum PRO Blansko, Sladkovského 1860/2b, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Sdružení "Piafa" ve Vyškově - sociálně rehabilitační centrum, Žerotínova 727/2, Vyškov-Předměstí, 682 01 Vyškov 1 (Sdružení "Piafa");
- Sociálně aktivizační program (SAP), Špitálka 70/16, Trnitá, 602 00 Brno (Ratolest Brno);
- Návrat dítěte do rodiny, Palánek 250/1, Brňany, 682 01 Vyškov (Poradna pro občanství, občanská a lidská práva);
- Centrum integračních služeb Břeclav, třída 1. máje 57/39, Poštovná, 691 41 Břeclav 4 (IQ Roma servis, o.s.);
- Centrum pro rodinu a sociální péči, Josefská 516/1, Brno-město, 602 00 Brno 2 (Centrum pro rodinu a sociální péči).

3.4.10. Terénní programy

Terénní programy jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Terénní programy na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Okno dokořán Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- SPONA Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Blansko);
- Terénní sociální práce Brno, Bratislavská 227/41, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 (DROM, romské středisko);
- Charita Kyjov, Terénní programy, třída Palackého 194/30, Kyjov, 697 01 Kyjov 1 (Charita Kyjov);

- Magdala – pomoc obětem obchodování s lidmi a nucené prostituce Znojmo, Dolní Česká 313/1, Znojmo, 669 02 Znojmo (Diecézní charita Brno);
- Romodrom pro regiony - Jihomoravský kraj, Francouzská 240/16, Brno-sever, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 (Občanské sdružení Romodrom);
- Romodrom pro regiony – Jihomoravský kraj, Hutní osada 14, 664 84 Zastávka (Občanské sdružení Romodrom);
- Zdravotně sociální pomoc, Bratislavská 227/41, Zábrdovice, 602 00 Brno (Drom, romské středisko);
- Centrum komunitní a terénní sociální práce, Hybešova 545/41, Staré Brno, 602 00 Brno 2 (IQ Roma servis, o.s.);
- Centrum komunitní a terénní sociální práce, třída 1. máje 57/39, Poštovná, 691 41 Břeclav (IQ Roma servis, o.s.);
- Rozkoš bez Rizika, Vlhká 166/10, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 (ROZKOŠ bez RIZIKA);
- Drogová služba Vyškov, Palánek 417/74, Brňany, 682 01 Vyškov 1 (Sdružení Podané ruce, o.s.);
- Víceúčelová drogová služba na Blanensku, Fügnerova 916/1, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Sdružení Podané ruce, o.s.);
- Terénní programy Brno, Vídeňská 225/3, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Sdružení Podané ruce, o.s.);
- Společenství Romů na Moravě, Romano jekhetaniben pre Morava, Bratislavská 244/65a, Brno-sever, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 (Společenství Romů na Moravě).

3.4.11. Intervenční centra

Novelou zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách byl do zákona o sociálních službách doplněn nový druh sociální služby, a to sociální služby intervenčních center § 60 a.

V intervenčních centrech je na základě rozhodnutí o vykázání nebo zákazu vstupu nabídnuta pomoc osobám ohroženým domácím násilím nejpozději do 48 hodin od doručení opisu rozhodnutí o vykázání. Pomoc může být poskytnuta i na základě žádosti ohrožené osoby. Služby intervenčních center jsou poskytovány bezplatně.

Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy.

Intervenční centrum na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- SPONDEA, o.p.s., Sýpka 1351/25, Černá Pole, 613 00 Brno (SPONDEA, o.p.s.).

3.4.12. Subjekty poskytující pomoc obětem trestné činnosti

V Registru poskytovatelů sociálních služeb jsou v Jihomoravském kraji, na základě zákona č. 108/2006 Sb., zaregistrováni níže uvedené subjekty poskytující pomoc obětem trestné činnosti:

- Pobočka FOD Brno, Francouzská 861/58, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2 (Fond ohrožených dětí);

- Persefona o.s., Jiráskova 216/8, Veverří, 602 00 Brno 2 (Persefona, o.s.);
- Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, Smetanovo nábřeží 513/27, Vyškov-Předměstí, 682 01 Vyškov 1 (Centrum sociálních služeb Vyškov, o.p.s.);
- Azylový dům pro mladé dospělé, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Statutární město Brno);
- Regionální institut duševního zdraví, Zábělská 5/43, Doubravka, 312 00 Plzeň (Epoché, o.s.);
- Noclehárna - azylový dům pro muže, Přímětická 1789/42, Znojmo, 669 02 Znojmo (Centrum sociálních služeb Znojmo, příspěvková organizace);
- Linka důvěry Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1 (Diecézní charita Brno);
- Centrum PRO Blansko, Sladkovského 1860/2b, 678 01 Blansko (Diecézní charita Brno);
- Azylový dům pro ženy a matky s dětmi v tísní, Opatovice 92, 682 01 Vyškov (Centrum sociálních služeb Vyškov, o.p.s.);
- Domov svaté Agáty Břeclav, Komenského 409/6, 691 41 Břeclav 4 (Diecézní charita Brno);
- Nízkoprahové zařízení pro mládež a mladé dospělé, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39 (Statutární město Brno);
- Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín, P. Jilemnického 2854/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1 (Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín);
- Pražská linka důvěry, Chelčického 842/39, Žižkov, 130 00 Praha (Centrum sociálních služeb Praha);
- Centrála Bílého kruhu bezpečí, o.s., odborné sociální poradenství v hl.m. Praze, U Trojice 1042/2, Smíchov, 150 00 Praha (Bílý kruh bezpečí, o.s.);
- Právní občanská poradna Dialog, o.s., Nerudova 321/7, Brno-střed, Veverří, 602 00 Brno 2 (Právní občanská poradna Dialog, o.s.);
- Občanská poradna Brno, Anenská 10/10, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2 (Občanská poradna Brno);
- Psychocentrum Domeček Hodonín, o.p.s., Skácelova 2711/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1 (Psychocentrum Domeček Hodonín, o.p.s.);
- Centrála Bílého kruhu bezpečí, o.s., nonstop telefonická krizová pomoc obětem trestných činů, pozůstalým, U Trojice 1042/2, Smíchov, 150 00 Praha (Bílý kruh bezpečí, o.s.);
- Telefonická krizová pomoc - SOS linka ROSA, Podolská 242/25, Podolí, 147 00 Praha (ROSA - centrum pro týrané a osamělé ženy);
- DONA linka - pro nepřetržitou telefonickou pomoc obětem domácího násilí, U Trojice 1042/2, Smíchov, 150 00 Praha (Bílý kruh bezpečí, o.s.);
- Celsuz – odborné sociální poradenství, třída Kpt. Jaroše 1928/9, Brno-střed, Černá Pole, 602 00 Brno 2 (Diecézní charita Brno);
- Azylový dům pro mládež (AD I), Celní 15/3, Štýřice, 639 00 Brno (Statutární město Brno);
- Poradna Bílého kruhu bezpečí, o.s. Brno, Slovinská 1438/41, Královo Pole, 612 00 Brno (Bílý kruh bezpečí, o.s.);
- Poradenské centrum Českého helsinského výboru, Štefánikova 216/21, Praha Smíchov, 150 00 Praha (Český helsinský výbor);
- Poradna Porta Tišnov, Ráboňova 116, 666 01 Tišnov (Diecézní charita Brno);
- Charitní poradna Bučovice a Slavkov u Brna, Sovětská 912, 685 01 Bučovice (Diecézní charita Brno);

- Charitní poradna Bučovice a Slavkov u Brna, Polní 1444, 684 01 Slavkov u Brna (Diecézní charita Brno);
- Centrum PRO Boskovice, Dukelská 2265/12b, 680 01 Boskovice (Diecézní charita Brno);
- Okno dokořán Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1 ((Diecézní charita Brno);
- Charitní poradna Hodonín, Wilsonova 4242, 695 01 Hodonín (Diecézní charita Brno);
- Centrum naděje a pomoci o.s., Vodní 258/13, Staré Brno, 602 00 Brno (Centrum naděje a pomoci o.s.);
- Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb (adresa zařízení nebyla zveřejněna (Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb);
- Poradenské centrum La Strada Česká republika, Bořivojova 1007/105, Žižkov, 130 00 Praha (La Strada Česká republika, o.p.s.);
- Dětské krizové centrum, adresa zařízení nebyla zveřejněna (Dětské krizové centrum, o.s.);
- Azylový dům Břeclav, U Sýpek 3097, 690 03 Břeclav (Diecézní charita Brno);
- Zlatá zastávka Adamov, Smetanovo náměstí 99/5, 679 04 Adamov (Diecézní charita Brno);
- Okno dokořán Blansko, Komenského 2366/19, 678 01 Blansko (Diecézní charita Brno);
- Zařízení FOD Klokánek v Brně – Líšni, Michalova 2586/4, Líšeň, 628 00 Brno (Fond ohrožených dětí);
- TRIADA - Poradenské centrum, o.s., Orlí 516/20, Brno-město, 602 00 Brno (TRIADA - Poradenské centrum, o.s.);
- Charitní poradna, U Lázní 1734, 680 01 Boskovice (Diecézní charita Brno).

3.5. Probační a mediační služba České republiky

Na základě účinnosti zákona č. 257/2000 Sb. zahájila k 1.1.2001 Probační a mediační služba oficiálně svoji činnost. Probační a mediační služba usiluje o naplňování trestní spravedlnosti v České republice, především vytvářením podmínek pro uplatnění alternativních postupů v trestním řízení, zejména tzv. odklonů a zajištění efektivního výkonu alternativních trestů včetně nalezení účinné reakce na spáchaný trestný čin. Za tím účelem provádí PMS probaci a mediaci, podílí se na řešení sporů mezi obviněnými a poškozenými, usiluje o urovnání konfliktních stavů v souvislosti s trestním řízením a o obnovení respektu ke společenským normám. Nedílnou součástí poslání PMS je prevence a snižování rizik opakování trestné činnosti.

Cíle činnosti PMS:

- Integrace pachatele - začlenění obviněného resp. pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který směřuje k obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, jeho uplatnění a seberealizaci;
- Participace poškozeného - zapojení poškozeného do procesu vlastního odškodnění, obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost;
- Ochrana společnosti - účinné řešení konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.

Probační a mediační služba se člení na ředitelství se sídlem v hlavním městě Praze a střediska působící v jednotlivých soudních okresech. Celkový počet středisek, včetně nových poboček, je v současné době 78.

Střediska PMS na území Jihomoravského kraje:

- Brno - oddělení probačních a mediačních činností pro mládež a nezletilé a sekce zprostředkování řešení konfliktu, oddělení probačních a mediačních činností pro dospělé, oddělení výkonu trestu obecně prospěšných prací a trestu domácího vězení, Moravské náměstí č. 2, 602 22 Brno;
- Blansko, Hybešova 457/5, 678 01 Blansko;
- Břeclav, Náměstí T.G. Masaryka 43/3, 690 02 Břeclav;
- Hodonín, Národní Třída 266/14, 695 01 Hodonín;
- Vyškov, Nádražní 238/7, 682 01 Vyškov;
- Znojmo, Rudoleckého 906/14, 669 02 Znojmo.

3.6. Nestátní neziskové organizace

Činnost nestátních neziskových organizací v oblasti prevence je zaměřena na poskytování sociálních služeb, krizovou intervenci, sportovní a jinou zájmovou činnost ve volném čase.

V oblasti sociální prevence je vytvořen systém akreditací nevládních organizací a udělování licencí odborným pracovníkům. Důraz se klade na profesní vzdělávání a zpracování metodik úspěšných projektů.

V Jihomoravském kraji je registrováno více než pět tisíc subjektů, které řadíme pod pojem nestátní neziskové organizace. Český statistický úřad zachycuje ve svých statistikách detailně počty všech nestátních neziskových organizací, které však nemohou a neodrážejí reálný stav, protože neudávají, kolik subjektů vyvíjí viditelné aktivity, kolik jich je v likvidaci nebo fyzicky - avšak nikoliv právně - zaniklo.

Financování nestátních neziskových organizací má vícezdrojový charakter. Zdroje financování lze rozdělit do dvou základních skupin:

- Systém veřejného financování, na kterém se podílejí instituce veřejné správy, tj. státní správy a samosprávy;
- Finance z neveřejných zdrojů (tuzemských i zahraničních), kam patří:
 - ✓ Nadace tuzemské i zahraniční;
 - ✓ Podnikatelská sféra;
 - ✓ Individuální dárci tuzemští i zahraniční;
 - ✓ Příjmy z vlastní činnosti;
 - ✓ Členské příspěvky (týká se hlavně občanských sdružení);
 - ✓ Část příjmů z loterií a her;
 - ✓ Daňová a poplatková zvýhodnění.

3.7. Nejvýznamnější instituce v Jihomoravském kraji, které poskytují možnosti zájmové nebo sportovní činnosti dětem a mládeži

Volnočasové aktivity jsou všeobecně vnímány jako jeden z důležitých a efektivních prvků prevence rizikového chování dětí a mládeže. Tyto aktivity mají mimo jiné významnou úlohu v usměrňování agresivního chování u dětí a mládeže. Velkou měrou se podílejí na rozvoji

sociálního vědomí a etického kodexu jedince právě v ranném věku. Mnohým, zejména zdravotně postiženým a handicapovaným jedincům, napomáhají v úspěšné integraci do společenského života.

Mezi nejvýznamnější instituce poskytující zájmové činnosti patří zejména:

- Asociace turistických oddílů dětí a mládeže;
- Junák-svaz skautů a skautek ČR;
- Pionýr;
- Česká tábornická unie;
- Kolpingovo dílo České republiky o.s.;
- Liga lesní moudrosti;
- Sbory dobrovolných hasičů;
- Sdružení přátel folkloru v Brně;
- Sdružení přátel Jaroslava Foglara, o.s.;
- YMCA Brno;
- Zeměpisná společnost "MORAVA";
- Hnutí Brontosaurus;
- Středisko Radost, občanské sdružení;
- ZÁLESÁCI - pobyt v přírodě;
- Salesiánské středisko mládeže - dům dětí a mládeže Brno-Líšeň;
- Centrum pro rodinu a sociální péči v Brně;
- Asociace středoškolských klubů České republiky, o. s.;
- EkoCentrum Brno a mnoho dalších.

Mezi nejvýznamnější instituce poskytující sportovní činnosti patří zejména:

- Jihomoravské krajské sdružení ČSTV;
- Česká obec sokolská;
- Orel;
- Asociace školských sportovních klubů AŠSK;
- Klub českých turistů;
- Jihomoravská krajská asociace sport pro všechny.

3.8. Policie ČR

Policie ČR je garantem preventivních aktivit na území Jihomoravského kraje v oblasti situační prevence. Jedná se především o spolupráci při budování technického systému a pultů centrální ochrany. Policie zajišťuje opatření organizačního charakteru, tj. častější výskyt policistů na ulici, zhoršování podmínek pro páchaní kriminálních deliktů.

3.8.1. Preventivně informační skupiny Policie ČR

V rámci Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje je vytvořeno Preventivně informační oddělení, které má na jednotlivých územních odborech Preventivně informační skupiny. Jejich hlavním úkolem je komunikace a spolupráce s místními orgány a institucemi, sdělovacími prostředky a občany.

Na jednotlivých obvodních odděleních je cílem integrovat PČR do preventivních aktivit města, poskytovat informace a informovat občany o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností a dopravní nehodovostí.

V Brně je zřízena poradenská místnost - policisté zde poradí a vysvětlí jak zabezpečit byt, rodinný domek či automobil. Poskytnou preventivní doporučení jak se nestát obětí kapesních zlodějů, upozorní na nejznámější triky a podvody. Podají potřebné rady a informace k ostatním tématům týkající se policejní problematiky.

V tomto Informačním centru policie probíhají mimo jiné i besedy a přednášky s různými věkovými skupinami, prohlídky policejních expozic a další preventivní aktivity.

Preventivní projekty Policie ČR realizované na území Jihomoravského kraje:

1. Pro veřejnost

- Chraň si svůj majetek – projekt proti kapesním krádežím;
- Auto není trezor projekt, který upozorňuje nejen řidiče, aby nenechávali věci ve vozidle;
- Bezpečné kempování – projekt zaměřený proti krádežím v kempech;
- Pozor na kapesní krádeže – projekt zaměřený proti kapesním krádežím ve velkých obchodních centrech a v městské hromadné dopravě;
- Bezpečný market - projekt zaměřený proti krádežím v nákupních centrech;
- Víš, kde máš svou tašku – projekt proti krádežím na hřbitovech, zaměřený hlavně na seniory;
- Mobilní a dostupní – nákup policejních kol, policisté na kolech se dostanou do hůře přístupných terénů, provádí dohled... ;
- Domácí násilí;
- Bezpečně v kyberprostoru – informace o možných nástrahách na internetu poskytované pedagogům, rodičům, zdravotníkům a dalším formou školení a besed, součástí je i výukové DVD s touto problematikou;
- Dovybavení Informačního centra policie;
- Dovybavení dětské výslechové místnosti v Hodoníně, Blansku;
- Budu s Tebou mluvit – vytvoření policejních loutek, které jsou ovladatelné vstupy do úst a rukou. Jsou určeny pro dětské oběti, které absolvují policejní výslech. Kriminalisté díky figurkám naváží s dítětem lepší kontakt;
- Řídím, piju nealko pivo – akce zaměřená proti požívání alkoholu řidiči.

2. Pro školy

- Kapka prevence - cílem projektu je zvyšovat právní vědomí dětí mladšího školního věku, snižovat kriminalitu dětí a kriminalitu páchanou na dětech;
- Bezpečné přechody, Zebra se za Tebe nerozhledne;
- Bezpečně v kyberprostoru – pro žáky i pedagogy, seznámení s možným nebezpečím na internetu a sociálních sítích;
- Budu s Tebou mluvit.

3. Pro seniory

- Senioři sobě.

Další preventivní aktivity:

- Veletrh dopravní prevence – pro středoškolské studenty, prevence pro začínající řidiče;
- Nežij vteřinou – prevence pro motocyklisty;
- Šťastný návrat – prevence pro motocyklisty;
- Spolupráce s dětskými domovy a handicapovanými dětmi;

- Besedy pro ZŠ, SŠ;
- Spolupráce s dětmi ze sociálně vyloučených lokalit;
- Besedy pro seniory.

Policie ČR je pro Jihomoravský kraj hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti na území Jihomoravského kraje, při formulování návrhů na řešení identifikovaných problémů a bezpečnostních rizik. Zástupci Policie ČR jsou stabilními členy Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje.

3.9. Městské policie a jejich preventivní aktivity

Městská policie, při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů, se podílí na prevenci kriminality v obci v souladu se zákonem č. 553/1991 Sb. o obecní policii, v platném znění, a to zejména přípravou a realizací projektů prevence kriminality, dopravní nehodovosti a rizikového chování. Za dobu své existence jsou městské policie v mnohých obcích Jihomoravského kraje významným realizátorem preventivních opatření.

Tabulka č. 34: Městské policie zřízené při obcích s rozšířenou působností:

obec s rozšířenou působností	městská policie	zřízena od roku	počet strážníků městské policie
Blansko	ano	1992	19
Boskovice	ano	1991	13
Brno	ano	1992	487
Břeclav	ano	1992	24
Bučovice	ano	1993	6
Hodonín	ano	1991	28
Hustopeče	ano	1999	4
Ivančice	ano	1991	9
Kuřim	ne		
Kyjov	ano	1992	16
Mikulov	ano	1992	14
Moravský Krumlov	ano	1991	7
Pohořelice	ano	1997	3
Rosice	ano	1990	4
Slavkov u Brna	ano	2008	3
Šlapanice	ano	1992	5
Židlochovice	ano	2000	5
Veselí nad Moravou	ano	1992	15
Vyškov	ano	1993	19
Znojmo	ano	1992	38
Tišnov *	ne	2012	1*

- v Tišnově byl k 1.5.2012 zřízen inspektor veřejného pořádku

Preventivní činnost městských policií na území Jihomoravského kraje lze rozdělit do následujících základních oblastí:

- Komplexní osvětová, informační a poradenská činnost ve školách a školských zařízeních;
- Komplexní osvěta a poradenská činnost se zaměřením na ochranu před trestnými činy páchanými na seniorech, zdravotně a tělesně postižených občanech;

- Metodická příprava strážníků obecních policií;
- Dopravní výchova;
- Volnočasové aktivity u dětí a mládeže;
- Posílení důvěry v policejní složky;
- Spolupráce se sdělovacími prostředky a ostatními organizacemi.

3.9.1. Projekty realizované MP Brno ve městě Brně

Odbor prevence Městské policie Brno zabezpečuje přípravu, realizaci, provoz a vyhodnocení projektů, které lze rozdělit do následujících kategorií:

1. Projekty určené široké veřejnosti:

- Mobilní poradenské centrum - ojedinělým projektem v rámci celé České republiky je projekt Městské policie Brno - Mobilní, informační a didaktické centrum prevence kriminality. Prostřednictvím speciálně upraveného autobusu Karosa nabízí městská policie občanům širokou škálu informací, rad a praktických ukázek forem zabezpečení movitého i nemovitého majetku, elektronické zabezpečovací systémy pro byty, domy i objekty k podnikání;
- Poradenské centrum MP Brno - je projekt, který se zaměřuje na širokou občanskou veřejnost. Specializované pracoviště je umístěno v centru Brna na ulici Křenová č. 4 a nabízí občanům rozsáhlé spektrum informací o možnostech zajištění vlastního bezpečí;
- Bezpečně na internetu – kyberšikana - cílem projektu je podpořit žáky škol, pedagogické pracovníky a rodiče ve snaze předcházet šikaně a dalším formám násilí porušujících lidská práva, především přes mobilní telefon a internet;
- Bezpečná lokalita – bezpečné bydlení;
- Letní preventivní program – bezpečné prázdniny se strážníky;
- Školní metodici a výchovní poradci;
- Evidence jízdních kol;
- Zóny vzájemné pomoci;
- Informační tabule MP Brno pro veřejnost.

2. Projekty pro mládež

- Prevence kriminality a rizikového chování;
- Dopravní výchova;
- Celoměstské soutěže pro děti (Empík hledá Foxíka, Branný závod - Železný Empík, Empík naděluje).

3. Projekty zaměřené na seniory:

- Řetízek – projekt je zaměřen na osaměle žijící seniory;
- Senior linka bezpečí;
- Senior akademie.

4. Projekty pro osoby s handicapem:

- SMS pro neslyšící;
- Spolupráce s organizacemi pro osoby s handicapem;
- Informační hlasové majáčky pro nevidomé.

3.10. Komise a pracovní skupiny prevence kriminality

Komise a pracovní skupiny prevence kriminality (působí při některých obcích a městech Jihomoravského kraje) jsou pracovní skupiny odborníků, kteří se profesionálně zabývají sociálně patologickými jevy.

Tabulka č. 35 : Komise a pracovní skupiny prevence kriminality při obcích s rozšířenou působností:

obec s rozšířenou působností	pracovní skupina prevence	název	zřízena od roku	schválena radou	schválena zastupitelstvem
Blansko	ano	Komise prevence kriminality	2002	ano	ne
Boskovice	ne				
Brno	ano	Městská rada pro prevenci kriminality	1996	ano	ne
Břeclav	ano	Pracovní skupina programu prevence kriminality	2007	ano	ano
Bučovice	ne				
Hodonín	ano	Komise pro prevenci kriminality	1999	ano	ne
Hustopeče	ano	Komise prevence kriminality	2005	ano	ne
Ivančice	ne				
Kuřim	ano	Pracovní skupina prevence kriminality města Kuřimi	2008	ano	ne
Kyjov	ano	Komise pro prevenci kriminality	2001	ano	ne
Mikulov	ano	Komise pro prevenci kriminality	2005	ano	ne
Moravský Krumlov	ano	Komise protidrogové prevence, prev. soc. pat. jevů a prevence kriminality	2005	ano	ne
Pohořelice	ano	Komise prevence kriminality	2008	ano	ano
Rosice	ano	Pracovní skupina pro prevenci kriminality	2005	ano	ne
Slavkov u Brna	ne				
Šlapanice	ano	Komise prevence kriminality	2008	ano	ano
Tišnov	ano	Komise prevence kriminality Rady města Tišnova	2004	ano	ne
Veselí nad Moravou	ano	Pracovní skupina pro prevenci kriminality	2012	ano	ne
Vyškov	ano	Komise pro prevenci kriminality města Vyškova	2002	ano	ne
Znojmo	ano	Komise pro prevenci kriminality města Znojma	2005	ano	ne
Židlochovice	ano	Pracovní skupina prevence kriminality	2007	ano	ano

Hlavními úkoly těchto „pracovních skupin“ jsou zejména:

- Analýza kriminality obce/lokality (počet a typy trestné činnosti, struktura pachatelů a nejčastější objekty kriminality v dané lokalitě);

- Sociálně-demografická analýza obce/lokality (zejména ve vztahu ke kriminálně rizikovým skupinám);
- Zmapování dosavadních aktivit orgánů státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací a dalších institucí působících v oblasti sociální a situační prevence;
- Zpracování preventivních projektů, které přímo směřují k řešení identifikovaných problémů obcí nebo vytipovaných rizikových lokalit, jedná se o projekty z oblasti situační i sociální prevence a projekty týkající se informování občanů o možnostech ochrany před trestnou činností.

3.10.1. Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje

Rada Jihomoravského kraje v souladu s § 59 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, na své 139. schůzi konané dne 22. listopadu 2007 usnesením č. 8634/07/R 139 zřídila Pracovní skupinu prevence kriminality, schválila náplň činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality a jmenovala její členy.

Zastupitelstvo Jihomoravského kraje v souladu s § 37 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, na svém 22. zasedání konaném dne 13. prosince 2007 usnesením č. 1516/07/Z 22 vzalo na vědomí zřízení Pracovní skupiny prevence kriminality.

Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje se zřizuje pro poradní a iniciativní činnost v otázkách týkajících se prevence kriminality na území Jihomoravského kraje.

Hlavními cíli v činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality jsou zejména:

- Podpora provázanosti a součinnosti při uplatňování aktivit v oblasti prevence kriminality na místní úrovni;
- Podpora a rozvoj konkrétních programů v oblasti prevence kriminality na místní úrovni.

Pracovní skupina prevence kriminality zejména:

- Vyhodnocuje situaci v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje a připravuje orgánům Jihomoravského kraje doporučení k zajištění potřeb v uvedených oblastech;
- Připravuje pro orgány Jihomoravského kraje souhrnné zprávy o situaci v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje;
- Plní úkoly, kterými ji pověřily orgány Jihomoravského kraje;
- Projednává předložené materiály a vydává k nim stanoviska pro jejich další projednávání v orgánech Jihomoravského kraje;
- Navrhuje orgánům Jihomoravského kraje výši finančních prostředků jako samostatné položky rozpočtu Jihomoravského kraje pro dotaci na projekty v oblasti prevence kriminality;
- Vyjadřuje se k projektům předkládanými nestátními neziskovými organizacemi a obcemi v rámci dotačních řízení v oblasti prevence kriminality;
- Navrhuje rozdělení finančních prostředků vynakládaných ze státní účelové dotace a z rozpočtu Jihomoravského kraje na projekty v oblasti prevence kriminality;
- Připravuje podklady pro tvorbu strategie prevence kriminality a bezpečnostní analýzy.

Výše uvedený výčet „pracovišť“ prevence na území Jihomoravského kraje není zdaleka úplný. Existuje celá řada dalších zařízení, institucí a subjektů, které se rovněž zabývají oblastí prevence kriminality. Preventivní systém není a ani nemůže být seskupením pouze vedle sebe existujících a vzájemně nezávislých institucí, ale tvoří jeden celek, ve kterém se nabídka preventivních služeb prolíná, doplňuje a navazuje na sebe.

Koncepční část

4. Strategické cíle a priority

4.1. Východiska

Základními východisky pro tvorbu Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2013 - 2016 jsou:

- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015;
- analýzy kriminality (skutky, pachatelé, oběti);
- sociodemografické údaje;
- Institucionální analýzy;
- analýzy názorů a postojů občanů (např. výzkumy pocitu bezpečí, viktimologické výzkumy);
- analýzy možných zdrojů financování preventivních aktivit (dotační tituly ústředních orgánů státní správy, vlastní krajské dotační možnosti, dotační politika samospráv);
- doporučení expertů (např. komise prevence kriminality kraje, pracovní skupiny, pracovní skupiny měst, poznatky obecní policie a P ČR, Probační a mediační služby);
- zkušeností kraje s realizací preventivních aktivit (např. v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství, zkušeností měst z realizace preventivních programů);
- doporučení a analýz poskytnutých v rámci tzv. Lokálního partnerství s Agenturou pro sociální začleňování v romských lokalitách

4.2. SWOT analýza - faktory ovlivňující oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje

Na základě výše uvedených údajů byla vytvořena SWOT analýza faktorů ovlivňujících oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje.

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
Existence subjektů podílejících se na řešení problematiky: policie, justice, probační a mediační služba, orgány sociálně právní ochrany, neziskový sektor, školy a školská zařízení....	Neexistující legislativní ukotvení prevence kriminality
Medializace problematiky, informovanost občanů, pozitivní veřejné mínění	Pomalé a zdlouhavé soudnictví
Dobré podmínky pro trávení volného času dětí a mládeže (zejména ve větších městech)	Nedostatečné udílení alternativních trestů
Postupný pokles zastoupení mladších věkových kategorií na úhrnné nezaměstnanosti	Značný rozsah marginálních území vyznačujících se problémy socioekonomického charakteru (nedostatek pracovních míst, úbytek počtu obyvatel)
Nízkoprahové kluby pro neorganizovanou mládež	Nedostatečná tvorba nových pracovních míst
	Zvyšující se průměrná délka nezaměstnanosti
	Nízká územní a profesní mobilita pracovních

<p>Kvalitní programy primární prevence, programy sociálního učení a výchovné programy ve školách a školských zařízeních</p> <p>NNO poskytující služby v oblasti primární a sekundární prevence</p> <p>Činnost pedagogicko - psychologických poraden</p> <p>Programy Policie ČR, městské policie zaměřené na školy a školská zařízení</p> <p>Existence národní strategie v oblasti prevence kriminality</p> <p>Funkční síť školních a okresních metodiků prevence</p> <p>Pravidelná finanční podpora projektů prevence kriminality z rozpočtu Jihomoravského kraje</p> <p>Metodická pomoc kraje obcím s rozšířenou působností v oblasti prevence kriminality</p> <p>Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje</p> <p>Pracovní skupiny prevence kriminality v 16 obcích s rozšířenou působností</p>	<p>sil</p> <p>Nedostačující terénní sociální služby</p> <p>Dlouhodobě nadprůměrná míra nezaměstnanosti - zejména okresy Hodonín a Znojmo</p> <p>Negativní vývoj na trhu práce v řadě venkovských obcí</p> <p>Ohrožení existence některých mateřských a základních škol v malých obcích následkem úbytku žáků</p> <p>Nedostatečný počet programů zaměřených na rodiny</p> <p>Chybí vymezení kritérií efektivity programů prevence kriminality a nástroje na měření efektivity</p> <p>Chybí kvalitní programy zaměřené na specifické cílové skupiny - učňovská mládež, Romové, nezaměstnaní, recidivisté apod.</p> <p>Chybí programy včasné péče a intervence</p> <p>Vysoká tolerance společnosti ke konzumaci alkoholu a tabákových výrobků</p>
<p>O - Příležitosti</p> <p>Systematické vzdělávání pedagogů a pracovníků obcí v oblasti prevence kriminality</p> <p>Podrobná znalost lokalit kraje a jejich problémů</p> <p>Využití médií, informování veřejnosti</p> <p>Zapojení obcí do programů prevence kriminality na místní úrovni</p> <p>Využití potenciálu a vzájemné propojení všech subjektů zapojených do oblasti prevence kriminality</p> <p>Větší zapojení nestátního sektoru do oblasti sociální péče a prevence kriminality</p>	<p>T - Hrozby</p> <p>Přetrvávání nedostatků v legislativě</p> <p>Zhoršení sociálních podmínek některých skupin obyvatelstva</p> <p>Odchod kvalifikovaných pracovních sil</p> <p>Vzrůstající brutalita u dětí a mládeže</p> <p>Negativní vliv násilí v médiích na utváření životních postojů u dětí a mládeže</p> <p>Neefektivní působení směrem k vyloučeným skupinám obyvatelstva</p> <p>Korupce</p>

<p>Pokračování procesu komunitního plánování</p> <p>Zpřehlednění nákladů na programy prevence a analýza jejich přínosů</p> <p>Hledání nástrojů k definici a měření kvality a efektivity programů</p> <p>Prezentace kvalitních programů prostřednictvím médií</p> <p>Sílicí postavení krajských manažerů prevence kriminality směrem ke státním institucím</p> <p>Rozvoj probační služby na okresních soudech</p> <p>Zavádění školních poradenských pracovišť - školní metodik prevence, výchovný poradce, psycholog</p> <p>Využití všech finančních zdrojů, které jsou pro prevenci v dosahu - větší podíl privátních donorů, využívání sponzoringu....</p> <p>Zahrnutí prevence do sociální, vzdělávací, zdravotní a bezpečnostní politiky obcí, měst a kraje</p>	<p>Recidiva</p> <p>Nárůst lhostejnosti a strachu obyvatel</p> <p>Projevující se projevy marginalizace v území - nedostatek pracovních příležitostí, stárnutí obyvatelstva</p> <p>Pokračující stárnutí obyvatelstva a rostoucí náklady na zdravotní a sociální péči</p> <p>Neřešené zhoršování stavu bytového fondu může v některých lokalitách vést ke koncentraci sociálně slabých skupin obyvatelstva a vzniku rizikového chování</p> <p>Podcenění změn v životním stylu dospívající generace</p> <p>Snižující se hranice prvního kontaktu s návykovou látkou (především alkohol a tabákové výrobky)</p> <p>Podceňování a nekonceptní řešení problémů v romském etniku</p> <p>Nedostatečná spolupráce se zákonnými zástupci problémových skupin dětí a mládeže</p>
--	--

SWOT analýza - faktory ovlivňující oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje byla zpracována členy Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje

4.3. Stanovení priorit

Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2013 - 2016 navazuje na Strategii prevence kriminality ČR na léta 2012 až 2015 a je koncipována na základě současné situace v oblasti kriminality na území Jihomoravského kraje. Strategie definuje základní priority, hlavní a specifické cíle Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality. Představuje doporučený rámec pro tvorbu a uskutečňování koncepcí prevence kriminality obcí. Úkolem Jihomoravského kraje je především iniciovat a podporovat rozvoj preventivních aktivit v obcích a mikroregionech, koordinovat aktivity prevence kriminality na svém území a zabezpečovat účinný systém přenosu informací mezi obcemi a rezorty.

Základní priority strategie:

- **Zvyšování pocitu bezpečí občanů Jihomoravského kraje;**
- **Snižování míry a závažnosti trestné činnosti;**
- **Oslabování rizikových faktorů, které přispívají k výskytu delikventního jednání;**
- **Zajištění finančních zdrojů ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a obcí na realizaci úkolů vyplývajících z Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2013 - 2016.**

Na základě těchto priorit Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2013 - 2016 jsou definovány následující hlavní a specifické cíle kraje v oblasti prevence kriminality.

4.3.1. Hlavní a specifické cíle

Hlavní cíl č. 1: Efektivní systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji.

Specifické cíle:

- Finanční podpora a rozvoj realizace kvalitních programů v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje;
- Vytvoření metodiky měření efektivity projektů;
- Efektivní hospodaření s prostředky vynaloženými ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a obcí v oblasti prevence kriminality;

Hlavní cíl č. 2: Informování veřejnosti o míře kriminality v kraji a o realizovaných opatřeních.

Specifické cíle:

- Zvýšení informovanosti veřejnosti o realizovaných projektech prevence kriminality v Jihomoravském kraji;
- Zvýšení informovanosti seniorů o možnostech ochrany před trestnými činy.

Hlavní cíl č. 3: Koordinace aktivit a subjektů zapojených do systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji.

Specifické cíle:

- Podpora spolupráce s obcemi prostřednictvím metodického vedení pracovníků na obcích s rozšířenou působností odpovídajících za oblast prevence kriminality;
- Podpora provázanosti a součinnosti při uplatňování aktivit v oblasti prevence kriminality na území JMK;
- Koordinovaný systém primární prevence v Jihomoravském kraji;
- Zajištění součinnosti všech složek vstupujících do problematiky prodeje a užívání tabákových výrobků a nalévání alkoholu dětem a nezletilým;
- Inicie a podpora činnosti pracovních skupin prevence kriminality v obcích s rozšířenou působností.

Hlavní cíl č. 4: Zvyšování odborné úrovně poskytovatelů služeb v oblasti prevence kriminality.

Specifické cíle:

- Zajištění odborného růstu pracovníků na obcích s rozšířenou působností, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře (orgány sociálně právní ochrany, terénní pracovníci....) podporou jejich dalšího vzdělávání.

4.3.2. Cílové skupiny

Hlavními cílovými skupinami Koncepce prevence kriminality JMK jsou:

- Rizikové skupiny obyvatel tj. potencionální pachatelé a potencionální oběti trestné činnosti (predelikventní děti a mládež, rodiny dětí s poruchami chování, osoby ohrožené nezaměstnaností a znevýhodněné v přístupu ke vzdělávacím příležitostem, senioři, osoby se zdravotním postižením, příslušníci národnostních a etnických menšin, obyvatelé prostorově vyloučených lokalit, osoby propuštěné z výkonu trestu);
- Pachatelé (dětí a mládež, recidivisté, mladí dospělí);

- Oběti (dětské oběti především mravnostní a násilné trestné činnosti, oběti šikany, oběti násilné trestné činnosti včetně domácího násilí, oběti obchodování s lidmi).

4.3.3. Trestné činy a delikventní jednání

Opatření koncepce budou zaměřena především na prevenci následující trestné činnosti:

- Majetková trestná činnost (krádeže vloupáním do rodinných domů, chat a ostatních subjektů, krádeže prosté, kapesní krádeže);
- Násilná trestná činnost (násilná trestná činnost páchaná na veřejných místech a pod vlivem návykových látek, šikana);
- Informační kriminalita (podvodné jednání přes internet, stalking, sexting, kyberšikana);
- Trestná činnost směřující proti dětem, rodině a lidské důstojnosti (týrání svěřené osoby, ohrožování výchovy mládeže, znásilnění, pohlavní zneužívání);
- Další (obchodování s lidmi, domácí násilí, vandalismus, národnostně či nábožensky motivovaná trestná činnost, protiprávní jednání páchané v okolí restaurací, heren, klubů a protiprávní jednání v sociálně vyloučených lokalitách).

4.3.4. Účinná preventivní opatření

V projektech a programech budou podporována následující preventivní opatření:

- Situační opatření (rozšiřování pokrytí rizikových míst a lokalit na území Jihomoravského kraje kamerovým monitorovacím systémem, zlepšení osvětlení v ulicích a na veřejných prostranstvích, vytváření bezpečných zón a lokalit, komplexní zabezpečování parkovišť proti krádežím vozidel a věcí z vozidel, komplexní zabezpečování obytných domů v majetku samosprávy s užitím technických a režimových prvků);
- Sociální opatření (systém včasné intervence a týmy pro mládež, probační programy, resocializační programy pro mladistvé a mladé delikventy, programy pro rodiny postižené sociálním vyloučením, vzdělávací programy pro odbornou veřejnost k tématu prevence kriminality se zohledněním právního aspektu problematiky domácího násilí, zneužívání a týrání dětí, šikany atd., rozvoj sítě aktivit pro neorganizované děti a mládež ze sociálně vyloučených komunit, projekty alternativních volnočasových aktivit pro děti a mládež dopouštějící se trestné činnosti a přestupků, programy zaměřené proti zneužívání alkoholu a tabákových výrobků, programy podpory obětí trestných činů, programy zaměřené na rozvoj komunit - eliminace vandalismu, sprejerství apod.);
- Informování veřejnosti (informování veřejnosti o nejčastějších typech trestné činnosti, o způsobech jejího páchaní a možnostech předcházení, o rizikových místech a lokalitách Jihomoravského kraje, poskytování rad, návodů a doporučení ke zvýšení bezpečí majetku a osob);
- Vzdělávání (zvyšování právního vědomí v oblasti prevence kriminality u dětí a mládeže, rodičů, pracovníků na obcích s rozšířenou působností, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře (orgány sociálně právní ochrany, terénní pracovníci....)).

4.4. Systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji

V rámci nastaveného systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji je důležitá především metodická a koordinační role kraje vůči obcím s rozšířenou působností. Úkolem

Jihomoravského kraje je koordinovat preventivní aktivity na místní úrovni, zkvalitňovat systém prevence v kraji po stránce personální, metodické a informační.

Jihomoravský kraj zabezpečuje poskytování dotací na preventivní projekty kraje, obcí se sídlem na území kraje a nestátních neziskových organizací. S dotační politikou v oblasti prevence kriminality úzce souvisí také vyhodnocovací a kontrolní činnost kraje v této oblasti. Na základě objemu finančních prostředků určených na oblast prevence kriminality a aktuálních analýz Policie ČR navrhne Pracovní skupina prevence Jihomoravského kraje každý rok priority dotačního řízení v oblasti prevence kriminality, které se vztahují k projektům situační a sociální prevence (typy projektů, účinná preventivní opatření, cílové skupiny.....).

5. Návrhy řešení problémů

Návrhy řešení problémů jsou obsahem akčního plánu, který reaguje na definované obecné problémy a hlavní priority v oblasti prevence kriminality, rozvíjí Koncepci prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2013 - 2016 a je nástrojem pro její implementaci. Jsou zde podrobně definovány jednotlivé aktivity, hlavní a specifické cíle. Akční plán je vypracován na období let 2013 - 2014. Po vyhodnocení akčního plánu z let 2013 – 2014 v prvním pololetí 2015 bude vypracován nový akční plán na roky 2015 – 2016, který bude schválen v samosprávných orgánech Jihomoravského kraje.

5.1. Akční plán - konkretizace aktivit a opatření pro jednotlivé cíle

Hlavní cíl č. 1: Efektivní systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji

Specifický cíl 1	Finanční podpora a rozvoj realizace kvalitních programů v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje
Aktivita	Dotační program Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality
Gestor	Odbor školství KrÚ JMK
Výstupy	Závěrečné zprávy - hodnocení projektů, závěrečná zpráva o dotačním programu
Termín	2013 - 2014
Měření efektivity	Počet úspěšně realizovaných projektů prevence kriminality v oblasti situační a sociální prevence

Specifický cíl 2	Vytvoření metodiky měření efektivity projektů
Aktivita	Nastavení systému kritérií k hodnocení efektivity programů prevence kriminality na území JMK
Gestor	Pracovní skupina prevence JMK
Výstupy	Hodnotící kritéria projektů prevence kriminality

Termín	Do konce roku 2013
Měření efektivity	Vypracovaný systém kritérií pro měření efektivity projektů prevence kriminality

Specifický cíl 3	Efektivní hospodaření s prostředky vynaloženými ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a obcí v oblasti prevence kriminality
-------------------------	---

Aktivita	Veřejnoprávní kontroly (předběžné, průběžné na místě, následné), semináře pro žadatele a příjemce dotací
Gestor	Odbor školství KrÚ JMK, odbor kontrolní a právní KrÚ JMK
Výstupy	Krycí listy, formuláře vyúčtování a vypořádání veřejných prostředků, protokoly o výsledku veřejnoprávní kontroly, monitorovací zprávy, závěrečné zprávy - hodnocení projektů, závěrečná zpráva o dotačním programu, zdokumentované semináře pro žadatele a příjemce
Termín	Průběžně
Měření efektivity	Počet provedených kontrol, přijatá nápravná opatření, prezenční listiny ze seminářů, podíl výše nařízených odvodů k výši vyplacených finančních prostředků na dotační programy

Hlavní cíl č. 2: Informování veřejnosti o míře kriminality v kraji a o realizovaných opatřeních

Specifický cíl 1	Zvýšení informovanosti veřejnosti o míře kriminality v Jihomoravském kraji a o realizovaných projektech prevence kriminality v Jihomoravském kraji
-------------------------	---

Aktivita	Publicita realizace projektů prevence kriminality v Jihomoravském kraji a Zprávy o realizaci prevence kriminality v JMK za předchozí rok
Gestor	Pracovní skupina prevence JMK, manažeři prevence kriminality pověřených obcí, NNO realizující programy prevence, Policie ČR, městské policie
Výstupy	Pracovní semináře zaměřené na výměnu zkušeností s realizací projektů prevence kriminality, zpracovaná Zpráva o realizaci prevence kriminality v JMK za předchozí rok, medializace v tisku a na webu JMK
Termín	Průběžně
Měření efektivity	Počet uskutečněných seminářů, počet účastníků seminářů, počet zveřejněných článků v tisku a na webu JMK

Specifický cíl 2	Zvýšení informovanosti seniorů o možnostech ochrany před trestnými činy
-------------------------	--

Aktivita	Podpora realizace projektů "Senior akademie" a "Senioři sobě"
----------	---

Gestor	Pracovní skupina prevence JMK, manažeři prevence kriminality pověřených obcí, městské policie
Výstupy	Počet realizovaných osvětových akcí, počet poradenství, předaných informací a materiálů, počet výjezdů mobilního poradenského centra
Termín	2013 - 2014
Měření efektivity	Nárůst počtu nově proškolených seniorů, nárůst počtu nově informovaných seniorů

Hlavní cíl č. 3: Koordinace aktivit a subjektů zapojených do systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji.

Specifický cíl 1	Podpora spolupráce s obcemi prostřednictvím metodického vedení pracovníků na obcích s rozšířenou působností odpovídajících za oblast prevence kriminality
-------------------------	--

Aktivita	Metodické vedení pracovníků na obcích s rozšířenou působností odpovídajících za oblast prevence kriminality
Gestor	Odbor školství KrÚ JMK
Výstupy	Metodické porady s pracovníky obcí, metodická pomoc prostřednictvím telefonu, e-mailu a osobních konzultací, předané metodické materiály
Termín	2013 - 2014
Měření efektivity	Uspořádání minimálně 3 metodických porad s pracovníky pověřených obcí ročně

Specifický cíl 2	Podpora provázanosti a součinnosti při uplatňování aktivit v oblasti prevence kriminality na území JMK
-------------------------	---

Aktivita	Zabezpečení činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje
Gestor	Odbor školství KrÚ JMK
Výstupy	Zpracované výroční zprávy o situaci v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje za předchozí rok, zápisy z jednání
Termín	2013 - 2014
Měření efektivity	Porovnání statistických údajů v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje, každoročně zpracovaná doporučení k zlepšení současného stavu

Specifický cíl 3	Koordinovaný systém primární prevence v Jihomoravském kraji
-------------------------	--

Aktivita	Vybudování krajského centra primární prevence - pilotní projekt
----------	---

Gestor	Odbor školství KrÚ JMK, Pedagogicko-psychologická poradna, Brno, Hybešova 15
Výstupy	Vznik krajského centra primární prevence
Termín	Do konce roku 2014
Měření efektivity	Počet uskutečněných aktivit za rok, počet klientů – účastníků aktivit krajského centra primární prevence

Specifický cíl 4	Zajištění součinnosti všech složek vstupujících do problematiky prodeje a užívání tabákových výrobků a nalévání alkoholu dětem a nezletilým
-------------------------	--

Aktivita	Informovanost odborné i laické veřejnosti o současném stavu a platné legislativě v oblasti prodeje a užívání tabákových výrobků, nalévání alkoholu dětem a nezletilým (poradenství, distribuce metodických materiálů, existence daných programů, medializace, kampaně atd.)
Gestor	Metodik prevence kriminality JMK, protidrogový koordinátor Jihomoravského kraje, krajská hygienická stanice, Policie ČR
Výstupy	Realizované osvětové akce, poradenství, předané informací a materiálů, fotodokumentace a závěrečné zprávy z akcí, případně prezenční listiny
Termín	2013 – 2014
Měření efektivity	Počet realizovaných osvětových akcí, počet účastníků akcí

Specifický cíl 5	Iniciace a podpora činnosti pracovních skupin prevence kriminality v obcích s rozšířenou působností.
-------------------------	---

Aktivita	Iniciace a podpora činnosti pracovních skupin prevence kriminality v obcích s rozšířenou působností.
Gestor	Metodik prevence kriminality JMK, manažeři prevence kriminality obcí s rozšířenou působností
Výstupy	Zápisy z jednání pracovních skupin prevence kriminality
Termín	2013 - 2014
Měření efektivity	Navýšení počtu ustavených a fungujících pracovních skupin prevence kriminality v obcích s rozšířenou působností proti stavu v roce 2012

Hlavní cíl č. 4: Zvyšování odborné úrovně poskytovatelů služeb v oblasti prevence kriminality.

Specifický cíl 1	Zajištění odborného růstu manažerů prevence kriminality pověřených obcí, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře (orgány sociálně právní ochrany, terénní pracovníci....) podporou jejich dalšího vzdělávání
-------------------------	---

Aktivita	Zajištění profesního vzdělávání manažerů prevence kriminality obcí s rozšířenou
----------	---

	působností, okresních metodiků prevence, pedagogů a odborníků v sociální sféře
Gestor	Odbor školství KrÚ JMK
Výstupy	Uskutečněné vzdělávací akcí, podkladové materiály ke vzdělávání
Termín	2013 - 2014
Měření efektivity	Počet uskutečněných vzdělávacích akcí, počet účastníků vzdělávacích akcí

6. Způsob vyhodnocování

Udržitelnost a rozvoj nastaveného systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji vyžaduje efektivní hospodaření s finančními prostředky vynaloženými v oblasti prevence kriminality. Jihomoravský kraj má nastavené vyhodnocovací a kontrolní mechanismy, které vyplývají ze směrnice k zajištění kontrolní činnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje a ze směrnice týkající se obecných pravidel pro poskytování dotací.

Čerpání finančních prostředků musí být v souladu s obsahem dotačního programu Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality a Smlouvou o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje.

Každý preventivní projekt v oblasti prevence kriminality musí obsahovat:

- Objekt preventivního působení - na koho nebo na co bude působeno;
- Subjekt preventivního působení - kdo bude preventivní program uskutečňovat, s kým bude spolupracovat a kdo bude za jeho realizaci odpovědný;
- Jaký hlavní a vedlejší cíl projekt sleduje;
- Jak je zajištěno finanční krytí projektu - podíl kraje, obce, státu, sponzorů apod.;
- Jak je projekt rozvržen z hlediska časového, jak a čím jsou určeny kontrolovatelné fáze projektu;
- Jaký způsob vyhodnocení projektu bude aplikován a jak bude prakticky proveden.

K projektům předkládanými žadateli se vyjadřuje Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje. Pracovní skupina navrhuje rozdělení finančních prostředků vynakládaných ze státní účelové dotace a z rozpočtu Jihomoravského kraje na projekty v oblasti prevence kriminality.

Preventivní projekty jsou posuzovány podle následujících kritérií:

- Naléhavost řešení problému - například vysoký podíl některé sociální skupiny na spáchané trestné činnosti, řešení situace sociálně handicapovaných komunit apod.;
- Součinnost - zapojení státní správy, samosprávy, policie, škol a dalších subjektů;
- Výše finanční participace na projektu;
- Personální zabezpečení projektu;
- Nastavení hodnocení projektu.

Na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, o schválení dotace rozhodují orgány Jihomoravského kraje. Radě Jihomoravského kraje bude každoročně předkládána závěrečná hodnotící zpráva o dotačním programu.

Závěrečná hodnotící zpráva o dotačním titulu bude obsahovat zejména:

- Název dotačního titulu;
- Zdůvodnění nastavených priorit dotačního řízení, vazba na Program rozvoje Jihomoravského kraje a Strategii prevence kriminality Jihomoravského kraje;
- Výše finančních prostředků určená na oblast prevenci kriminality;
- Číslo usnesení Rady Jihomoravského kraje, kterým se schvaluje dotační program Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality;
- Stručný popis procesu administrace žádostí;
- Výsledky hodnotícího procesu;
- Číslo usnesení Rady nebo Zastupitelstva Jihomoravského kraje, kterými bylo schváleno poskytnutí účelových dotací;
- Počty uzavřených smluv a výše finančních prostředků zaslaných úspěšným žadatelům;
- Informace o vyúčtování;
- Splnění cílů dotačního titulu;
- Údaje o administrátorovi dotačního titulu.

7. Aktéři a jejich role

7.1. Policie ČR

Policie ČR je pro Jihomoravský kraj hlavním garantem a partnerem při zpracování analýz trestné činnosti, při formulování návrhů na řešení identifikovatelných problémů a rizik na území kraje, při tvorbě strategie prevence kriminality a při stanovování priorit v rámci dotačních řízení v oblasti prevence kriminality. Zástupci Policie ČR jsou stabilními členy Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje.

Základním principem spolupráce mezi Jihomoravským krajem a Policií ČR je respektování vzájemného partnerského vztahu, který vede k identifikování klíčových problémů a rizik kraje, a zároveň umožňuje, na základě využití odborného potenciálu obou partnerů, společná řešení problémů.

7.2. Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje

Hlavními cíli činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje jsou zejména: odpovědnost za vytváření a realizaci preventivních aktivit v oblasti prevence kriminality na místní úrovni, podpora a rozvoj konkrétních projektů na místní úrovni v oblasti situační a sociální prevence a také v oblasti informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnými činy.

Členy uvedené pracovní skupiny jsou:

- Člen Rady Jihomoravského kraje, v jehož gesci je oblast prevence kriminality;
- Metodik prevence kriminality JMK;
- Protidrogový koordinátor JMK;
- Koordinátor pro záležitosti romské menšiny;
- Analytik Krajského ředitelství Jihomoravského kraje Policie ČR;
- Koordinátor preventivních činností Krajského ředitelství Jihomoravského kraje Policie ČR;
- Zástupce Městské policie Brno;
- Další členové jmenovaní Radou JMK.

7.3. Metodik prevence kriminality

Pracovní místo metodika prevence kriminality je vytvořeno na odboru školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit. Pracovníkem tohoto oddělení je také krajský protidrogový koordinátor, koordinátor pro národnostní menšiny je přímo řízen vedoucí odboru školství. Soustředění uvedených pracovních pozic, zabývajících se prevencí, v rámci jednoho odboru na jednom oddělení usnadňuje vzájemnou spolupráci v oblasti prevence.

Metodická, poradenská a konzultační činnost v oboru samosprávy prováděná krajem v oblasti prevence kriminality metodikem prevence kriminality:

- Poskytuje metodickou, poradenskou a konzultační činnost pro pracovníky obcí, ředitele škol a okresní metodiky prevence v oblasti prevence kriminality;
- Zodpovídá za zpracování Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje;
- Vyhodnocuje koncepcie prevence kriminality jednotlivých obcí a měst na území Jihomoravského kraje v návaznosti na krajskou koncepci prevence kriminality;
- Vykonává činnosti a aktivity na podporu prevence kriminality na území Jihomoravského kraje;
- Analyzuje situaci v oblasti kriminality na území Jihomoravského kraje a vyhodnocuje ji;
- Zodpovídá za přípravu, realizaci a vyhodnocování projektů v oblasti prevence kriminality;
- Spolupracuje s Policií ČR při řešení konkrétních problémů kriminality na území kraje;
- Podporuje spolupráci škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality u dětí a mládeže;
- Poskytuje poradenskou činnost pracovníkům obcí, škol a školských zařízení při řešení problému kriminality u dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané;
- Spolupracuje při vyhodnocování preventivních programů ve školách a školských zařízeních;
- Organizuje činnost pracovních skupin, zřízených pro oblast prevence kriminality;
- Vyhledává subjekty, které se na prevenci kriminality podílejí, a spolupracuje s nimi.

7.4. Obce

Obce jsou klíčovým partnerem kraje při zavádění a realizaci preventivních opatření na místní úrovni, při kterých obce zohledňují především místní podmínky a potřeby regionu. V rámci výkonu státní správy je krajem vůči obcím s rozšířenou působností poskytována metodická činnost také v oblasti prevence kriminality. Metodická pomoc je poskytována prostřednictvím pravidelných porad s pracovníky obcí s rozšířenou působností odpovědnými za oblast prevence kriminality a také formou osobních nebo telefonických konzultací podle aktuálních potřeb pracovníků obcí.

Jedním z hlavních úkolů obcí v oblasti prevence kriminality je zmapování aktivit všech institucí působících v daném regionu v oblasti sociální a situační prevence, tzn. orgánů státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací a dalších. Na obcích leží váha praktického výkonu projektů, aktivit a opatření prevence kriminality. Obce si k zabezpečení veřejného pořádku zřizují v samostatné působnosti obecní policii. V Jihomoravském kraji tuto možnost dosud využilo 19 obcí z celkového počtu 21 obcí s rozšířenou působností. Obecní policie se tak staly významným faktorem ovlivňujícím pořádek a bezpečnost na mnoha místech kraje a v některých městech Jihomoravského kraje jsou i hlavními realizátory preventivních opatření.

7.5. Nestátní neziskové organizace

Významným partnerem Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality jsou také nestátní neziskové organizace. V Jihomoravském kraji je registrováno více než pět tisíc subjektů, které

řadíme pod tento pojem. Nestátní neziskové organizace mají výrazný podíl především na poskytování služeb v oblasti sociální prevence.

7.6. Komerční sektor

Jedná se především o bezpečnostní agentury, pojišťovny, výrobce, prodejce a distributory zabezpečovací techniky, banky a další. Tyto subjekty disponují kapitálem jak z hlediska odborného lidského potenciálu, tak z hlediska finančního.

SWOT analýza faktorů ovlivňujících oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje ukázala mimo jiné nedostatečné využívání všech finančních zdrojů, které jsou pro prevenci v dosahu. Jedná se především o větší podíl výše uvedených subjektů na financování přípravy a realizace preventivních programů kraje a obcí. V následujícím období platnosti strategie je zapotřebí zaměřit se i na tuto možnost finanční spoluúčasti.

7.7. Veřejnost

Veřejnost je partnerem v oblasti prevence kriminality jak pro veřejnou správu, tak pro Policii ČR. Veřejnost poskytuje zpětnou vazbu týkající se úspěšnosti zaváděných preventivních opatření a také informace o tom, nakolik se zvýšil pocit bezpečí, a snížily obavy z kriminality. Na základě sociologických výzkumů veřejného mínění k problematice prevence kriminality má především veřejná správa a Policie ČR možnost získat názory občanů na vztah k Policii ČR, na příčiny kriminality, poznatky o viktimizaci respondentů, názory na otázku, které programy prevence v daném regionu podporovat apod. V Jihomoravském kraji realizovalo sociologické výzkumy, šetření nebo ankety týkající se oblasti prevence kriminality 16 obcí s rozšířenou působností. V některých městech probíhají tato šetření opakovaně.

8. Dlouhodobé řešení oblasti prevence kriminality na úrovni kraje

Efektivních opatření v oblasti prevence kriminality je možné dosáhnout pouze dlouhodobým a koordinovaným úsilím a spoluprací orgánů státní správy, orgánů Jihomoravského kraje, obcí, nestátních subjektů, právnických a podnikajících fyzických osob a občanů kraje. Předpokladem pro účinné provádění prevence kriminality je tedy především vzájemná spolupráce všech subjektů, které v této oblasti působí nebo mohou působit a zejména pochopení významu prevence krajem a obcemi.

Rozsah prováděné prevence je závislý na objemu finančních prostředků vynakládaných na tuto oblast. Bez dlouhodobé stabilní finanční podpory z veřejných rozpočtů nelze vytyčené specifické cíle a aktivity provádět. Jihomoravský kraj nadále počítá s finanční a metodickou podporou preventivních aktivit měst a obcí na svém území a také s podporou činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje a metodika prevence kriminality. Naplňování cílů dotačního programu v oblasti prevence kriminality má vazbu především na Program rozvoje Jihomoravského kraje, okruh priorit A.4: Zajištění bezpečnosti obyvatel, opatření A.4.1: Realizace projektů prevence kriminality, opatření A.4.2: Realizace projektů prevence rizikového chování dětí a mládeže a opatření A.4.4 Realizace projektů zaměřených na bezpečí seniorů (prevence násilí, úrazů, bezpečná doprava).